
1437
VULTUS IN HOSTEM
LIBER COLL OMN ANIM
FIDEL DEFVNCT IN OXON

S. Hillebrandt.

Torfaeus

Historisk Beretning
om
Indbyggernes Bedrifter
paa Færøerne,

forfattet
af
Thormodo Torfæo,
Norsk Historieskriver
hos
Hans Kongel. Majestet til Dannemark og Norge,
og nu
af det latinske Sprog oversat
ved
Peter Thorstensen.

Kiøbenhavn 1770.
Trykt i det Kongel. Universitets Bogtrykkerie
hos A. H. Godiches Efterleverske.

Imprimatur,

J. C. KALL.

Gunstige Læser!

Førend jeg lagde Haand paa dette lidet Skrift, havde jeg foresat mig i Forveyen at lade udgaae et vidtløftigere om Indbyggernes Bedrifter paa Orkenøerne, hvilket jeg allerede da havde udarbeydet; men en uforbigiengelig Nødvendighed tilligemed andre uformodentlige Forhindringer kom i Veyen, ligesom en mørk Taage, at det ikke kunde komme for Lyset; Thi da det blev mig sidstleden Aar tilbageskikket, giennemseet af den nøyagtigste Dommer, nemlig den berømte Paul Winding, Hans Kongel. Majestets Justitsraad, Assessor i Høyeste

 Ret,

Ret, Cancelliet og Consistorio, Professor i det grædske Sprog, min gunstige Velynder; og der fattedes adskilligt, som var fornødent til dets Fuldkommenhed, og som ey fandtes andre Steder, end i det Kongelige Archiv, da maatte Værket opsættes til Aarets Udgang, saa jeg derover tabte alt Haab om Leylighed til min Hiemreise. Og da jeg efter nøye Overlæg befandt mig nødsaget til at forblive her, da, paa det jeg ikke skulde være ørkesløs, besluttede jeg at lade dette Skrift, som det er, udgaae: hvilket jeg indrettede, saavidt muerligt, baade i Henseende til Orden og Skrivemaade, efter den vidtløftige flateyensiske Krønike, som indbefatter adskillige historiske Samlinger; Thi jeg holdt det ikke for raadeligt at forandre Stilen, af Frygt for, at Historien ved et saa kort Udtog skulde lide derunder, som jeg tidt har mærket at være indtroffen hos de kløgtigste Hoveder, som har higet efter zirlig

lig

lig Stiil og Korthed. Dog har jeg ikke saa nøye bundet mig til Kroniken, at jeg jo tillige har anført noget af andres Efterretninger, og indsamlet i dette Skrift, tilligemed adskillige Ting, som vel ere omtvistede, men efter mit Tykke ikke afgiorte eller tilfulde undersøgte.

Iblant hvilke er Ordet **Færøes** Oprindelse: Imedens dette Skrift var under Pressen, er mig bleven anskaffet en Deel Bøger af den berømte **Reinhold Meier**, Hans Kongel. Majestets Etats- Justits- Cancellie- og Kammerraad, og Deputered ved Land- og Vandvæsenet, hvis troe Omhyggelighed derved er noksom bekiendt. Iblant disse Bøger ere nogle Documenter af **Adrians Schriechii**, (**Rodorn**) som var en af Raadet i Holland, som fornemmelig gaaer ud paa at bevise, at det hebraiske Sprog er det allerældste, og dernæst det Tydske, og den Nation nemlig Celter og Cimbrer har

efter Sprogenes Sammenblanding beboet samme Grund, og det skiller kuns i Udtalen fra det Hebræiske, og han kalder de af Japhets Efterkommere, som beboede Norden; Celter: jeg bifalder og tildeels hans Mening derudi. Cimbrer kalder han dem, der foreenede sig med Celterne; hvilket jeg ikke paa dette Sted agter at undersøge. Men eftersom Ordet **Kelt** i det Hebræiske bemerker **Koldt** og **Komer** en **Udlænding**, saa holder han for, at Celter og Cimbrer har sit Navn deraf, de Første nemlig af det kolde Land, de beboer, og de Andre af deres Adkomst, da en Deel af dem kom fra hiin Side Havet. Ligesaa siden Ordet **Phar** i Grundsproget bemerker **Overfart** og **Ohe**, **Hoy**, saa kan ved en liden Forsætning det Navn **Færøe** heraf findes at oprinde.

Dette synes os, kan ydermere bekræftes med samme Ord af andre Sprog, som beholder næsten aldeles sin forrige Betydning:

Saa-

Saaledes bemerker hos de Tydske Fahr, Frygt og Fare, som de Søerreisende ey ere frie for: Fahren, zu Schiffe fahren at reise til Skibs; Fern Langt borte, Fernen at være fraværendes; Aus fernen Landen kommen, at komme fra langt bortliggende Steder, hvor det Ord Kommen svarer til det foranførte om de Cimbrer og Ordet Comer. Det danske Ord Fare bemerker hos Colding, Omverling Meß, Hav og Fare, Forskiel, fare over, er det samme som at seyle over; Hos de Norske bemerker Far et lidet Fartøy (Kand eg fan far mæ docke ɔ: kan jeg komme paa Baad med eder.) Foer, kaldes Reyse; Hos de Islandske bemerker Far Skib, og Farkoster det samme; Feria en Færge, Feriastadur et Færgested; De Svenskes Fara Færia, som bemerker at sætte over, Forestad, Færgestæd; De Grædskes περάω, πέρω, πόρζω, og Romernes

fero bemerker og at reise til Søes og deslige, eller betegner de desuden den Overfarendes Bevægelse. Til alt dette kan gives god Grund af det Hebraiske, og med Føye slut=tes, at Ordene ikke har sit Udspring af nogen anden Kilde end den, siden de ere føyede ef=ter Tingens Væsen og Beskaffenhed. Der=fore hos Ortelius Ferrarius, og andre berømte Jordbeskrivere kaldes Fare en af de electriske Øer, som hos Plinio heder Glessariæ (ɔ: Rav=Øer) beliggende i Scotland ved den spanske Søe. Ellers har Ortelius forsigtigen hosføyet dette, som nu maa=skee kaldes Fare; Thi det er ikke klart efter Ordenes almindelige Udtydning, at Rav fø=res derfra. Dog frembringe benævnte Rav=Øer tillige beste slags Blye og Chrystall efter Solini Sigende. Det er nok, at deslige Vahrer føres fra en eller anden af bemeldte Øer til andre Stæder, helst da Jordbeskri=verne aldrig stemme overeens om deres Tall.

Nu

Nu da den Lyd og Bemerkelse, som vi hidindtil har betient os af, for at forklare vores Ods Navn, er hverken mørk eller uforstaaelig, saa skikker det sig visseligen best, at Ordet begynder af F, efter Bogstavens Beskaffenhed og Natur, som egentlig passer sig til det Begreb. Vil man ellers lade Ordet heller begynde med V, kan det blive ligesaa tydeligt ved Hielp af det hebraiske Stamme-Ord; Thi det som Japhets Familie har udtalt ved Ver eller Veur kaldte dens Forfædre Ber, og saaledes bliver ved den mindste Bogstaves Boyelse betegnet den Plads, som først lod sig tilsyne udaf det Dybe (ved en Ophoyning) paa den nærmeste Overflade. Men jeg har ikke i Sinde at sammenskrive en Ordbog, thi det Værk allene har alle slags Besværligheder; paastaaer ikke heller at anførte Rimeligheder skal holdes for urnggelig sandfærdige. Thi da selv Ph. Cluver, en Mand af overvættes Læsning og utrættelig

 Flid

Fleß ikke anseer det Hebraiske for et Grund-
sprog, da kan de høylærde Mænd Worm og
Sperling altid have nok at bestille med at
opfinde Ordenes Oprindelse, efter alt hvad
Woß og Bork derudi have tilveyebragt.

Denne gang skal den fornøyelige og an-
geneme Samtale være mig nok, som jeg der-
om har hast med den ypperlige Velynder, de
boglige Konsters Elsker og Yndling, hvis Be-
vaagenhed har anskaffet og foræret mig baade
Schriek og flere udsøgte Skribentere. For-
uden Orkenøernes Historie er der og andet,
som Læseren sikkert kan vente. Jeg har nem-
lig i mine unge Aar, efter den Stormægtigste
Konges, min Allernaadigste Herres Fri-
derich den Tredies Høylovlig Ihu-
kommelse, Hans Befalning skrevet et Udtog
af de danske Kongers og Printzers Historie;
Men da jeg siden er kommet over flere troe-
værdige Efterretninger, end jeg den gang hav-
de ved Haanden, da vil jeg erindre dem, der

har

har lagt sig de Exemplarier til, at de ikke skal lide for meget derpaa; thi det er mig sagt, at nogle fornemme Mænd, ja endogsaa Bisper har fun- det for got egenhændig at udskrive dem, og har en fortrolig Ven viset mig et deraf. Der har og været en Præst, som har oversat Skrif- tet paa Dansk, for at give det udi Trykken, havde det været ham tilladt. Jeg for min Part havde og gierne tilladt ham det, hvis han ikke havde indflikket derudi adskilligt af sit eget, som er saa langt fra, at jeg erkiender for mit, at jeg jo efter erlanget bedre Vidende nødsages til at forkaste noget af mit eget, og sætte andet til; Men da jeg har udi et heelt Aar været 80 tydske Mile borte fra mit Hiem, og jeg ikke har ved Haanden det, som behøves til at rette og forøge Skriftet, og min Ude- blivelse har været længer end jeg ventede, har jeg hverken fundet haabe at indhente det, som er bleven hiemme, ikke heller giøre mig Reg- ning paa nogen god Fremgang udi Forbedrin-

gen,

gen, beslutter derfore at udsætte Udgaven til en bequemmere Tid, paa det at Bogen, som før har været tilskreven den Stormægtigste Konge, kunde engang, om Gud vil, forbedret overleveres Hans Durchlauchtigste Sønnesøn, Vores Øyesteen, der tillige med det høye Navn besidder alle sine Forfædres Kongl. Dyder.

Endnu er et Værk tilbage, nemlig den norske Historie, paa hvis Udarbeydelse jeg har anvendt mange Aar, og kommer endnu til at anvende flere, om Gud forunder mig Liv og Helbred, og Fædrenelandets Fader, Nordens troe Beskytter og det menneskelige Kiøns Yndling, den Stormægtigste Konge Christian den Femte understytter mit Forehavende, hvilket han uden Tvivl rundelig vil giøre, ved den ham medfødte Kongel. Mildhed og Godhed. Thi hans Natte-Vaagen forsvarer alles Huse, hans Arbeyde alles Rolighed, hans Flid alles Forlystelser, og hans

Forret-

Forretninger alles frie Timer. Gid den Dag maa sildig fremdbryde, og ikke forend paa vores Børnebørns Alder, da han optages fra det Jordiske til det Himmelske. Men Skriften vil ikke heller mangle paa vores Fyrsters og Herrers Biestand til dets Fremtarv. Thi hvad kan det vel være, som jo Nordmændene kan love sig at faae hos de høye Gyldenløver, hvis Beskyttelse, Gunst og Naade de have nydt i mange Aar til deres store Fordeel, og derfore bryste sig af, at Landsforvaltning og Forsvar besynderlig er anbetroet til den høye Familie, hvis Vedvarenhed alle og enhver inderligen ønske sig. Hvad bør jeg da ikke sige om Græven af Reventlow, Baron Juul, eller og Hans Kongel. Majest. troeste Præses i Rentecammeret vores allerkiereste Pless alle høyberørte Herrer og Hans Majestets Geheimeraader, hvis Hengivenhed og utrættede Flid i at befordre Videnskaber er alle bekiendt; At jeg ikke skal tale om Hans Majest. øverste Secretair Hr. Moth, Ridder af Dannebroge og Studeringers og Studerendes store Patron, som foruden den Be-

vaagen-

vaagenhed han har for lærde Folk, har be-
wiist sin høye Gunst imod mig og mine bog-
lige Øvelser, hvilke han aldrig aflader af ald
Magt at forfremme; hvorfore jeg oprigtig
tilstaaer mig at være ham forbunden, meer
end min Stand formaaer, og endskiønt jeg
ikke kan vedderlegge det, da ønsker og venter
jeg paa Leilighed at vise Villien dertil. Jeg
kan ey heller forbigaae Hr. Bentzon, Hans
Kongel. Majest. Etatsraad 2c., min besynder-
lige Velyndere, som jeg er ald Ærbødighed
og Underdanighed skyldig. Der er og flere
ypperlige Herrer, Hans Kongel. Majestets
høye Ministre, hvis Navne ikke kan rum-
mes i en Fortale til et saa lidet Skrift, som
vil anprise og forfremme den historiske Vi-
denskab af alle Kræfter, formedelst den sær-
deles Hengivenhed, de har til alle Videnska-
ber. Du kan derfore min gunstige Læser
med Tiden sikkert vente at faae den norske Hi-
storie, indeholdende adskillige Materier. Lev
vel i dette Haab, og vær fornøyet med dette
saa lidet, indtil du bekommer det andet,
jeg har lovet dig.

Histo-

Historie

om

Indbyggernes Bedrifter paa Færøerne.

Fortale.

For nogle Aar siden har, nu Salig, Magister Lucas Debes, Rector, Provst og Sognepræst paa Færøe, paa Dansk udgivet en udførlig Beskrivelse over Færøerne, hvori han meget grundig har beskrevet Luftens, Vandets og Jordens Beskaffenhed og Frugtbarhed, Indbyggernes Natur og Egenskaber, samt alt, hvad der henhører til Statens og Kirkens For-

fatning,

fatning, og, saavidt ham har været mueligt, intet udeladt af hvad, som kunde oplyse dette Folkes Historie. Dog har han kun anført ganske lidet om deres Bedrifter, saasom andre for ham ikke have fortalt meget, da der og kun var lidet at skrive om. Og da der findes mange Ting, som han ikke vidste, ja adskilligt mere troeværdigt, end hvad der fortælles i den norske Kronike, som er udkommen paa Dansk, hvilken han har fulgt, saa vil jeg her paa et Sted vise Læserne, hvad jeg har samlet af det, som findes adspredt hist og her i Codex Flatenensis, naar jeg først har anført Oprindelsen til Navnet, samt Øernes Navne, ligesom de af Debes opregnes.

Første Capitel.

Men han mener, at alle Øerne tilsammen ikke retteligt kaldes Færøe, thi skiønt der i gamle Pergamenter nogle Steder forekomme det Ord Færøy i Singulari, saa findes dog i Bøger oftere Færøyer i Plurali. Dernæst anfører han adskillige Meninger om Ordets Oprindelse. En Deel vil derivere det af det Ord Feer, hvilket han ikke vil antage, saasom Feer til Dyner og andet paa den Tid ikke vare brugelige, ligesom Indbyggerne endnu meget lidet betiene sig deraf. Men af de Vahre, som de kunde afsætte i Norge, var Uld den fornemste, og ikke Feer, særdeles Norden paa, hvor de havde selv Overflødighed deraf. Hertil kunde han lagt, at Feer er ikke et gammelt Ord, thi det kaldtes fordum Fidr, de nyere, som ofte skeer, have fordervet Ordet, ved at indsætte andre Bogstaver. Andre vil heller udlede Ordet af Fier, som bemerker langt fra, fordi de ligge langt fra

Norge; Hvilken Mening rettelig forkastes, da Is-land og Grønland ligge endnu længere borte, og naar denne Mening skulde gielde, saa burde disse Lande, saasom de længe forhen vare bekiendte, af samme Aarsag kaldes saaledes af deres første Opfindere; Thi hvad som nu kaldes Fier, kaldte de Fiærri, men der læses ingensteds i Bøger Fiærøer. Han selv holder for, at den første Opfindere har givet den Navn af det Ord Ferju, det er et slags Baade, hvori man farer over Floder og andre korte Farvande, saasom ingen kunde komme derhen paa anden Maade; Og paa den Maade burde baade Orkenøerne og Hetland at kaldes med samme Navn. At de har deres Navn af Faar, vil han saa meget mindre antage, som dette slags Dyr ikke fandtes der, da de først bleve fundne, hvilket behøver at bevises; Thi førend de Norske fandt dem, kunde der være Overflødighed af Faar, som Søerøverne kunde have sadt derhen, hvilke, saa ofte de vare i Farvandet, der havde et Tilflugts Stæd, hvor de kunde forfriske sig med fersk Kiød, da et lidet Antal Faar i en Hast kunde formere sig; Men han tager feyl, naar han kalder Faar et fremmed Ord, saasom det mindre fordervede Ord Fær, hvilket betyder et Faar, endnu findes i Biskop Arne Thorlaksens Kirkeret, i det 32 Capitel, hvor der giøres en saa

kiendelig

kiendelig Forskiel imellem Færsaudi og Geitsaudi, der er imellem Faar og Geeder. Jeg troer altsaa, at de Norske, da de fandt Øerne, have givet dem Navn af den Mangde Faar, de der fandt.

Andet Capitel.

Om Øernes Beliggenhed og deres Antal.

Den velfortiente Debes siger, at disse i Havet adspredte Øer have i Længden 15 og i Bredden noget over 10 tydske Mile. Østen for sig have de Stat i Norge, i Sydost lige Skotland og Orkenøerne, mod Sønden Irland, mod Vesten den sydlige Kandt af Grønland og i Nordvest Island, og ligger ved den Søndre Ende 61 Grad 15 Minut. fra Jevndøgns-Linien, og ved den Nordre Ende 62 Grad 10 Minuter, dog sætter han efter sin egen Beregning Thorshavn under 62 Grad 2 Minuter.

Øernes Navne, hvoraf de 17 beboes, opregner han i følgende Orden, nemlig: Fugløen, Svinøen, Viderøen, Bordøen, Kunøen, Kalsøen, Østerøen, Nolsøen, Stromøen, Vaagøen, Myggenes, Kolter, Hestøen, Sandøen, Skuføen,

øen, store Dimon og Syderøen. Fire beboes ikke, men tiener til Græsgang for Faar og Øxen, nemlig: Tintholmen, Myggenesholmen, Trolhodet og lille Dimon. Dette har jeg ikkun laant af hans nøyagtige Beskrivelse, for saavidt samme tiener til mit Øyemerke; dog udgiver jeg dette Skrift ingenlunde for en udførlig Beskrivelse over disse Øer, men hvo der først har nedsadt sig her, samt paa hvad Tid, lærer den forbemeldte Codex Flateyensis Side 59. saaledes som følger.

Tredie Capitel.

Om deres første Indbyggere.

I Harald Haarfagers Tid har en Mand ved Navn Grim Kamban været den første, som satte sig ned paa Færøe; Thi, da mange Mennesker, formedelst Kongens strænge Regiering, saae sig nødsaget til at flygte, toge nogle Veyen til Færøe, og der fæstede Boepæl; en Deel opsøgte andre ubeboede Lande. Audur den Rige drog over til Island, hvor han giftede sig med en Dotter af Thorsteen Røde navnlig Oløf, hvoraf den største Deel af de Indbyggere paa

Færøe

Færøe nedstamme, hvilke de kalde Gankuskegger; hvilke boede paa Østerøen. Hermed stemmer Snorre Sturlesens norske Krønike aldeles overeens i Beskrivelsen over Slaget, som blev holdet paa Hafsfiorden, da Kongen vilde undertvinge sig hele Norge. " Efter dette Slag, melder den, torde " ingen giøre ham nogen Modstand; Thi de farligste " Fiender vare nu slagne; de øvrige havde forladt Lan- " det, og det i stor Mængde; thi baade de vidtløftige " Lande, som paa den Tid vare forladte, ere nu dyrke- " de, og Jemteland samt Helsingland ere lige- " ledes dyrkede, hvilke forhen har været beboede af de " Norske. I Begyndelsen af Uroelighederne, just " da Kong Harald var i Færd med at undertvinge " sig Norge, bleve endog langtfraliggende Lande, " saasom Island og Færøe fundne og beboede; En " heel Deel satte sig ned paa Hetland, ja mange " anseelige Norske flygtede af Landet, og drog hen imod " Vesten, hvor de om Vinteren opholdte sig paa He- " brides og Orkenøerne, men om Sommeren for- " uroligede de Norge.„ Dette har jeg Ord for Ord anført, ligesom det findes beskrevet i den forbemeldte Codex Flateyensis, saavelsom i de norske Krøniker. Peder Clauson Undal har altsaa begaaet en Forseelse i sin Oversættelse, i det han Sid. 49. hen-

regner Island og Færøe iblant de Lande, som længe forhen have været beboede af de Norske, hvilket for saavidt kan antages, saasom her tales allene om den Tid efter Seyervindingen paa Hafsfiorden. Dedes paastaaer, at Grim Kamban kom til Færøe Aar 868, hvilket jeg ikke med Vished kan fastsætte, dog troer jeg, man snarere i Tids Beregningen bør gaae længer frem, end længer tilbage, saasom Færøe har været bekiendt i Naddoddi, Islands første Opfinderes Tid, da han seylede did hen, som til allerede bekiendte Øer. Og skal denne Naddod være den samme, som Liber Originum Islandiæ p. 37. kalder Sigmund Thistil, saa har han og virkelig været en Indbygger paa Færøe. Thi den beretter, at hans Barnebarns Dotter Hildegunn en Troldqvinde skal, da hun blev anklaget af Einar Lone, have foræret sin Forsvarer en Kiortel, som intet Jern kunde bide paa; Men hendes Farfaders Fader, som var en Færøer, hans Herkomst opregnes sammesteds saaledes, at Hildegunn var Beiners Dotter, Mandens Barnebarn, Naddods af Færøe Barnebarns Dotter. Tiden stemmer og dermed overeens; Thi hendes Mand Sigmund var en Søn af Ketil Thistile, som i H. Haarfagers Tid først indtog Thistilsfiorden i Island. Origines Islandiæ,

dick, som nyelig er kommen fra Trykken, fortæller S. a at han satte sig ned i Færøe, saasom han andensteds in tet sikkert Bliveſted kunde have; den sætter i Bredde det Aar 861, i hvilket han først skal have fundet Is land, hvilket var 10 Aar, forend H. Haarfager tiltraadde Regieringen, som jeg har viist i min norske Historie; Skal man altsaa troe Tids Beregningen, saa maa Færøe før denne Tid en allene være fundet, men endog være beboet. Grim Kamban maae dog enten i Værdighed eller i Tiden have været for Naddod, alligevel vi intet videre vide om ham. Thi jeg er uvis om, enten denne eller en anden Grim Kamban har været Farfader til Thoralf Smør, en af de fornemste iblant Flochs Stalbrødre, som var Islands tredie Opfindere, da han søgte Øen, var han Bestefader. Om denne siger Origines Islandicæ Cap. 14. Sid. 15, at han efter sin Død har været beæret med Ofringer af hans Medborgere, for at tilkiendegive deres Høyagtelse, og er bleven kaldet Kamban. Og det er ikke umueligt, at han kunde have levet indtil Haarfagers Tid, skiønt hans Sønneſøn var til i Haarfagers unge Aar. Om denne Floch fortæller samme Bog desuden, at, da han vilde opsøge Island, landede han paa Færøe, hvor han giftede sin Dotter bort, hvilken avlede

Trondt. Denne Throndt var en af de Gau-tuskegger (saa kaldtes den Familie, som boede paa den Gaard.) En Bog, som kaldes Landnama og handler om Islands Oprindelse, beskriver Sid. 52. saavel hele Øens, som enhver Provintzes og Gaards Indtagelse i Særdeleshed, saavelsom og den Historie kaldet Laxdala (af den Dal, som nogle Fornemme indtoge) beretter, at Audur den Rige, en Dotter af den hebridiske Fyrste Ketil Flatnes og Olaf den Hvides, Kongens Hustrue af Irland, gav sin Sønnedotter Olofa, en Dotter af Thorstein Røde, hvilken han havde avlet med den skotske Konges Olafs Dotter, bort, da hun agtede sig til Island, og landede paa Færøe, til en af de fornemste Mænd paa Øen. Herfra nedstammer den berømte Familie, og her har man de Gautuskeggers Fælleds Herkomst, fra hvilke disse Familier har sin Oprindelse, nemlig Thorstein den Røde og Floch. Deres Navne, som Thorsteins og Flochs Døttre har været gift med, saavelsom de Børn, hvilke de have avlet, tilkiendegiver Autor ikke, dog melder han, at den største Familie af alle Færøernes Indbyggere har sin Oprindelse fra Oløf, samt at Throndts Moder har været Flochs Dotter; Strax derpaa anfører han de Gautuskegger, Thorbiørn og Sigmund,

som

som de første, der indførte disse Navne i Familien. Disse maae altsaa have været Olofs Sønner, hvilket og stemme best overeens med Tiden; Thi det giør intet til Sagen, at Sigmund Brestesen og Thorer Beiner Søn, som vare fødte 964 og 66. og vare hendes Barnebarns Sønner, maatte have levet henimod 80 Aar, hvilket kunde være muelígt. Naar altsaa Gudrum Thorbiørns Hustrue har været Flochs Dotterdotter af den Dotter, hvilken han der giftede bort, saa maa Throndt Gudrums Søn virkelig nedstamme fra Floch; Dog ikke den hele Familie, men alleneste Throndt. Han viser desuden, at baade Throndt og alle de øvrige nedstammer fra Oløfa, hvilket bestyrker den af Forfædrene antagne, og endnu blant Færøers Indbyggere indprentede Mening, hvilket Debes baade mundtlig har berettet mig, og ellers tilkiendegivet i sin færøiske Historie; Thi de paastaaer, at de nedstamme fra en Konge i Skotland, hvis Navn og Bedrifter de ey vide, og denne er ingen anden end Thorstein Røde, hvilken saasom han meget har formeret Orkenøerne, Færøerne og Island med sin Afkom, saa er han i disse Nationers Historie at ansee, som deres Fælleds Stamfader. Men da han i sær har besat Island med en talrig Folkemængde, saa har jeg og anført det

merkværdigste om ham i Slutningen af Haarfagers Liv og Levnet, hvor jeg har opregnet de nye Indbyggere, som forlode Norge, og fore over til Island, ligesom jeg og har anført en stor Deel i det 5te Capitel af den orcadiske Historie. Hvad de islandske Kroniker fortælle om Floch, har jeg sat foran i min Afhandling om Colonisterne, hvorhen jeg vil vise den gunstige Læsere. Thorbiørn og Sigmund de Gautuskeggers Stammefædre, paastaaer jeg at være Olofs Sønner; Jeg vil her handle først om Thorbiørns og siden om Sigmunds Afkom.

Fierde Capitel.

Om Thorbiørns Afkom.

Denne Thorbiørn skal have boet paa en Gaard, kaldet Gotu, beliggende paa Østerøen; ellers er der tvende Gaarde af samme Navn, den eene mod Sønden, den anden og fornemste mod Norden, og begge ere i det Landkort, som Debes har ladet sætte i sin Færøes Beskrivelse, bekiendte under Navn af Nordr Gotu og Sudr Gotu. Hans Hustrue Gudrun avlede med ham tvende Sønner, nemlig

Thorlak

Thorlak og Throndt. Paa et andet Sted siges der, at de skal have haft en Syster. Men der navnes ikke, hvad hendes Navn haver været, eller om de have haft Fælles Forældre. Begge disse Sønner vare af en anseelig Skabning og besadde store Kræfter; Men Thorlak var meget ældre. Throndt var af en anseelig Høyde, havde rødt Haar, og et rødt Skiæg, et frægnet dog mandigt Ansigt, et klogtigt Hoved, men derhos listig, og altid i Stand til at udfinde alle muelige Bedragerier. Mod de Ringe viste han sig stolt og ubarmhiertig, imod de Fornemme høflig og sødtalende, men altid rænkefuld. Thorlak forblev hos sin Fader paa Gaarden Gotu, indtil han var bleven gammel, og havde giftet sig, og fra den Tid skal hans Fader ikke have levet ret længe. Da man delede Faderens Efterladenskab, forlangte enhver af disse Brødre Gaarden Gotu, som Familiens adelige Sæde, og saasom den eene paa den Tid ikke havde større Retighed dertil end den anden, blev der kastet Lod om, hvem Gaarden skulle tilhøre; Lodden traf paa Throndt, Thorlak bød ham vel mere for Gaarden, end den kunde være værd; Men da han saae, at han paa ingen Maade kunde faae Broderen overtalt til at afstaae den, forflyttede han sin Boepæl andensteds hen. Throndt levede imidlertid Gaarden hort for en høy Leye, og for-

synet

fynet med en Mængde Vahre, drog han over til Norge, hvor han overvintrede; Harald Graafeld var paa samme Tid Konge. Sommeren derpaa gik han til Dannemark for at besee det i hele Norden da berømte og meget folkrige Haleierske Market. Her regierede Harald Gorm, hvilken Codex Flateyensis siger S. 59, at være bleven kaldet Blaatand; han bivaanede selv Markedet med stor Pragt af Drabanter og mange andre. Iblant hans Drabantere vare tvende Brødre, nemlig Sigurd og Harech; disse gik omkring til alle Kramboderne for at kiøbe et smukt og tillige vægtigt Guld-Halsbaand, endelig kom de til en Kiøbmand, hvilken man kaldte Holmgier den Rige. Denne viiste dem et særdeles smukt og vægtigt Hals-Baand, men forlangte derhos mere derfor, end de med de Penge, de havde hos sig, kunde betale, hvorfor de bad om Credit til anden Dagen. Morgenen derpaa stak Sigurd Haanden under Dækket i Tæltet, hvor Harech var, og fordrede de til Halsbaandet bestemte Penge, foregivende, at Kiøbet nu var sluttet, og at han strax vilde komme tilbage. Harech giorte efter Forlangende, og udleverte Pengene, uden at see til hvem han leverte dem. Kort derefter kom Sigurd tilbage til Broderen, fortalte ham, at han havde sluttet Kiøb, og forlangte Pengene. Harech svarede, at

han

han nyelig havde udleveret dem efter hans Forlangende: Efter at de nogen Tid herom havde trættet, foredrøge de Kongen Sagen, hvilken strax faldt paa de Tanker, at en Tyv maatte have stiaalet Pengene; hvorover han befalede, at alle Skibe skulde anholdes, hvilket syntes ikke at være de fremmede Kiøbmænd, nu Markedet var til Ende, til liden Skade og Bekostning. De Norske komme herover tilsammen for at raadslaae med hinanden, om hvad der skulde giøres ved Sagen. Iblant dem indfandt sig ogsaa **Trondt**, som faldt i høy Forundring over, at de intet Raad vidste. Han blev derpaa strax befalet at udsige hvad han vidste: Men han lod svare, at han ikke giorde det uden han fik en Belønning derfor. Da man spurgte ham, hvormeget han forlangte, sagde han, at enhver skulle give ham en Unze, som skulde betales ham i to Terminer, den halve strax, og den anden halve, naar han vel havde udført sit Anslag. Dagen derpaa lod Kongen i alles Overværelse giøre bekiendt, at ingen maatte understaae sig at reise bort, forend det var bleven aabenbaret, hvem Tyven maatte være; Hvortil **Trondt**, som ingen kiendte, svarede, at han ikke noksom kunde forundre sig over, hvorledes alle de Tilstædeværende kunde være saa raadvilde: Kongens Raad spurgte ham derpaa, hvad han havde at forebringe: Hvortil han

svarede,

svarede; at det blev det allerbeste, at enhver af de Tilstædeværende hellere betalte saa mange Penge som Kongen maatte paabyde, end at de der til deres største Skade længere skulle ophöldes. Af denne Pengesum kunde den tilføyede Skade først blive erstattet, og hvad der blev tilovers, kunde man skienke som en Foræring til Kongen, hvilken siden kunde giøre dermed efter eget Gotbefindende. Dette Forslag blev af alle villigen antagen, og man samlede strax en stor Summa sammen, ligesom og en heel Deel af Skibene strax begyndte at lette Anker. Dagen derpaa bleve Pengene overleverede til Kongen, og efterat man havde gotgiort de tvende Brødre den Skade de havde lidt, blev endnu en stor Sum tilbage. Da nu Kongen overlagde, hvortil dette Overskud skulle anvendes, sagde Throndt: Herre! hvad synes Eder, at Raadgiveren kunde have fortient? Af disse Ord sluttede Kongen, at han var Raadgiveren, og lod den overblevne Summa deles saaledes, at hans Drabantere skulle have en Deel, af den anden Deel skulle Throndt have det halve, og det andet halve forsikrede han, at han paa beste Maade vilde anvende. Da nu Throndt med prægtige Ord havde roset Kongen for sin Forstand og Gavmildhed, bekom han saa mange Penge, at man neppe var i Stand til at tælle dem; strax derpaa foretog han sig at indsamle den til

gode

gode havende halve Unze af enhver af de norske Kiøbmænd, og reiste saa med sit Følge igien til Norge, hvor han ladde et Skib med de indkiøbte Vahre, og foer over til sit Fædreneland, og i Foraaret tog sin Arvegaard Gotu i Besiddelse, og forsynede den med alt nødvendigt; ja alle hans Efterkommere bleve formedelst de erhvervede Midler ved det haleirske Market satte i god Stand.

Thorlak havde tvende Sønner Sigurd og lille Thorder (spottevijs saaledes kaldet for sin Længde). Deres Søster havde ogsaa en Søn navnlig Gaute den Røde. Sigmund Thorbiørns den Gautuskeggers Broder havde og tvende Sønner navnlig Brester og Beiner, som boede paa Skuføen. Begge vare anseelige Mænd og særdeles yndede af den throndhiemske Greve Haco Hladen, som satte dem over den halve Deel af Øerne. Brester var lang og fører, og i Styrke og Nævefegten overgik alle Indbyggerne paa Øen; deruden forstod han meget got andre mandige Øvelser; Hos sine Venner var han i Anseelse og hans Undermænd elskede ham meget. Hans Broder Beiner kom ham ikke nær. Imellem dem og Throndt var ikke saa got Venskab, som man blant Slægtninger burde formode, saasom de vare hinanden ulige i Gemyt. Ingen af dem havde

sin

sin ægte Hustrue, men de betiente sig af løse Fruentimre. Bresters var født i Norge og heed Cicilia; Beiners heed Thora. Beiner avlede med sin en Søn ved Navn Thorer 964, og to Aar derefter fødde Cilisia Brester en Søn ved Navn Sigmund. De havde en Gaard paa store Dimon, men de boede paa en anden mindre paa Skuføen.

Femte Capitel.

Om Anledningen til de opkomne Tvistigheder imellem Indbyggerne.

Paa Gaarden Hof paa Syderøen boede en riig og duelig Mand ved Navn Hafgrimm, som var mere hidsig end forsigtig, og derhos en ivrig Afguds Dyrkere. Kong Harald Graafeld i Norge satte ham over den anden Deel af Øerne. Hans Hustrue var Gudrid, en Dotter af Snæulf, som boede paa Sandøen; med hende avlede han en Søn ved Navn Aussur, om hvilken man giorde sig god Forhaabning. Snæulf maatte formedelst begangne Mord flygte fra Hebrides til Færøe, hvor han henbragte sin beste Levetid med Søerøverie, og viiste

sig

sig ellers ubestandig, urolig og grum. Hafgrim havde i sit Huus twende Personer, en ved Navn Einar Syderøe, saa kaldet af Øen, hvorpaa han var fød eller opdraget, den anden ved Navn Eldiarn Kambhovet, et taabeligt, naragtigt, stolt og forsagt Menneske, og desuden en Bagvaskere og en Løgnere. En Høstetid da man havde slagtet Faar efter Sædvane, og sviede Hovederne og Føderne paa Skorstenen, hendte det sig, at Einar og Kambhovet kom i Trætte om, hvem der var de fornemste Indbyggere paa Øen? Kambhovet foretrak Hafgrim, Einar Brester og Beiner, som sine Paarørende; enhver paastod sin Mening med stor Haardnakkenhed, indtil Kambhovet i Hidsighed slog Einar med et Stykke Træe, han havde i Haanden; men Einar hugde strax efter ham med sin Øxe, saa han faldt afmægtig ned til Jorden. Da dette blev bekiendt, vilde Hafgrim ikke have Einar længere i sit Huus, men lod ham sige, at han skulle forføye sig hen til sine Paarørende paa Skufsøen, twivlende ingenlunde paa, at de jo engang vilde blive Uvenner. Einar begav sig og strax hen til dem, og blev meget venligen modtaget, og Vinteren over forblev hos dem; Imidlertid anmodede han Brester ofte om, at han i Kraft af Lovene vilde hævne den Uret, som hannem var tilføyet, hvil-

ket han ikke meget vægrede sig ved at paatage sig; saa-som han baade var fornuftig og tillige meget lovkyndig; Men Hafgrim forekom Sagen; Thi han reiste samme Vinter til Skufoen, og forlangte Opreisning for den haarde Medfart, som var brugt mod Kambhovet; Brester svarede, at han vilde overlade Sagen til de fornemste Mænds billige Kiendelse. Men Hafgrim vilde, at Sagen ikke skulle faae andet Udfald end efter hans Godtbefindende. Brester, som ansaae sgadant for ubilligt, stevnede Einar ind til Landstinget, som holdtes i Thorshavn paa Strømøe, da han allerede for i Veyen havde ladet sig forlyde med, at Kambhovet først havde givet Anledning til Slagsmaalet. Da nu Sagen skulle føres for Retten, indfandt sig begge Parterne med et anseeligt Følge. Hafgrim, som Sagføreren, blev gekeydet af sine Brødre og andre sine Venner; Da man havde beviist, at Einar ubilligen var overfaldet, faldt saadan Dom i Sagen: At Kambhovet i Kraft af de gamle Love om Skade, som tilføyes den Uskyldige, efter ald Billighed er bleven saaret. Hafgrims Paastand underkiendes. Kambhovet blev dømt i Pengebøder og til Landsflygtighed. Herover blev Hafgrim meget fortrydelig og truede, at han nok skulde hævne sig; men Brester loe ikkuns af alle hans Trudseler.

Siette Capitel.

Om Hafgrim.

Nogen Tid derefter reiste Hafgrim med sin Hustrue og sex af sine Huusfolk i en Baad over til Sandøen til sin Svigerfaders Snæulf, hvor han ikke fandt noget Menneske hverken i Huset eller paa Øen, men Stuen reengiort, og Bordet var dekket og besadt baade med Mad og Drikke. Her tilbragte han Natten gandske rolig; men da han anden Dagen vilde reise bort, blev han en Baad vaer, med mange Folk i, som kom roende til Øen. Hafgrim, som strax kiendte sin Svigerfader og hans hele Familie, hilsede ham meget venligen, men han vilde ikke værdiges at svare hannem, og da Hafgrim forlangte hans Betænkning om, hvorledes han skulde afgiøre den nyelig begyndte Tvistighed, giorde han ham en heel Bebreidelser, og udskieldede ham for en Daare, der torde understaae sig at forurolige brave Mænd, da dog Stridigheden skeede alleene til hans egen Vanære.

Hafgrim svarede vel hannem, at Bebreidelser nu ikke nyttede, da han behøvede gode Raad, og at han ey mere dermed skulde falde ham besværlig; Men Snæulf blev saa forbittret, at han kastede sit Spyd efter ham med saadan Styrke, at det blev siddende fast

i Skioldet, uden at giøre Hafgrim nogen Skade, da han visselig havde faaet sit Banesaar, dersom han ikke med Skioldet havde afbødet; Strax derefter skildes de fra hinanden.

Efterat nu Hafgrim en kort Tid heel bekymret havde holdt sig hiemme, paatog han sig en Reise til Øerne, for at indhente Throndts Betænkning, som den, der var anseet som den Viiseste iblant alle Indbyggerne, ja han vilde endog betale hans Raad med Penge. Throndt svarede, at han forundrede sig over, hvorledes han kunde falde paa de Tanker, at han skulle slaae sig til et Partie, som var hans Slægtninge imod, og lade sig bevæge til at stræbe dem efter Livet, da han desuden var en Mand, der altid var villig til at meddele andre Raad, endog uden allermindste Giengield og Belønning. Men Hafgrim, som tænkte, at han ikke vel forstod ham, sagde, at han havde sat sig for, ingen Omkostning at spare, naar han ikkuns kunde faae begge Brødrene taget af Dage. Endelig lovede Throndt, at han vilde skaffe ham Leylighed, dog med Vilkor, at han til evig Tid skulle forbinde sig og sine Arvingertil, hver Høst at betale 200 Skillinger, og hvert Foraar at betale 2 Koers Værdie; men Sagen kunde ved ham allene ey afgiøres, man maatte tage Biarne i Ledtoeg med sig; samme boede paa Svin-

gen,

ren, var en riig Mand, men tillige et oprørisk Hoved, og gemeenlig blev kaldet Biarne Svinøe. Dette Anslag gav Hafgrim Biefald og reiste til Svinøen, for at bringe Biarne paa sin Side, hvilken forlangede hvert Foraar og hver Høst 3 Slagte-Køer. (En Koes Værdie eller 100 Skilling beløb sig i gamle Dage til 2½ Unze, og naar det regnes efter vores nu brugelige Penge, til 5 Kroner.)

Syvende Capitel.

Om det begangne Mord paa Brester og Beiner.

Brester og Beiner havde deres Qvæg og Faar gaaende paa lille Dimon, hvorfra de bragte med sig de førnødne Levnetsmidler, saa tit de fik i Sinde at opholde sig paa deres Gaard paa store Dimon. Da de engang vare paa Reisen didhen, og vare komne nær til store Dimon, blev de vaer, at 3 Baade, enhver besadt med 12 Bevæbnede, kom dem lige i Møde; de kiendte strax Anførerne, nemlig Hafgrim fra Syderøen, Throndt fra Gotu og Biarne fra Svinøen, hvorfore de for at undgaae ald Farlighed, roede af alle Kræfter; Men saasom Fienden løb ind

imellem dem og Øen, for at hindre dem fra at komme ind i Havnen, maatte de søge Land paa en anden Kant af Øen, hvor de strax bleve anfaldne af Fienden. De besluttede derfor, at klavre op paa en nær ved Vandet liggende steyl Klippe, hvilken var vanskelig at bestige, men let at forsvare. Enhver af dem havde sin Søn hos sig, af hvilke den eene var 9 Aar, og den anden noget over 11 Aar gammel. Brester forsvarede den Side af Klippen, som lettest kunde bestiges, og Beiner den, som var vanskeligst. Hafgrim og Biarne med 24 andre faldt an paa dem, men saasom de giorte en meget tapper Modstand, gik Erobringen ikke saa hastig for sig, som man havde formodet; Throndt gik imidlertid ved Strandbredden, og saae allene til, hvordan Striden vilde endes, uden at hielpe nogen af Parterne; dette bebreydede Hafgrim hannem, sigende: Har du ikke modtaget Penge, for at være mig behielpelig? Men hertil svarede Throndt: du maa være en slet Karl, som selv fire og tyvende ikke ere i Stand til at overvinde twende Mennesker: du maa være vandt til at bruge andre til dit Skiold, siden du er saa forsagt, naar det gielder: Er du brav Karl, saa grib Brester an, og vær den første, som bestiger Klippen, de andre vil snart følge efter; Med disse og mange andre Ord bebreydede han ham hans Feighed og Seen-

drægtig-

drægtighed. Herover blev Hafgrim saa forbittret, at han af alle Kræfter sprang op mod Klippen, og med et Spyd stak Brester midt igiennem, hvilken, saasnart han merkede, at han dødelig var bleven saaret, samlede alle sine Kræfter sammen, for iligemaade at skade sin Fiende; Han hug ham og i Axelen, og hugde desuden den ene Arm af ham, og i det han meest død faldt ned af Klippen, faldt Hafgrim død lige oven paa hannem. Derpaa begyndte de alle at falde an paa Beiner allene, hvilken ligeledes efter en lang og tapper Modstand maatte lade Livet. Man fortæller, at Brester, forend Hafgrim faldt, skal have dræbt 3, og Beiner 2 af deres Fiender.

Da dette var skeet, befalede Throndt, som saae hen i Tiden, at man ligeledes skulle ombringe deres Sønner; Men Biarne, som var medlidende, vilde ingenlunde tillade saadan Gierning, men lod sig forlyde med, at saafremt de skulde døe, vilde han tillige døe med denuem. Throndt svarede: at, saafremt disse skulde slippe, vilde de vist nok ombringe de fleste af de Tilstædeværende: Men Biarne sagde: det kan og være lige meget, og derpaa lod man dem slippe. Throndt undskyldte sig vel siden med, at han ikke havde meent, hvad han sagde, men han havde giort det allene for at prøve, hvordan de andre vare sindede;

han lod sig og forlyde med, at han vilde giengielde det, at deres Fædre i hans Nærværelse vare blevne myrdede, og tilbød sig at vilde drage Omsorg for deres Opdragelse.

Imidlertid sad Drengene paa Klippen og begrædede deres Fædres ynkelige Skiebne; **Sigmund** satte i rette paa den grædende **Thorer**, med disse merkværdige Ord: **Vi vil ikke græde, men ihukomme. Throndt** tog dem begge hiem til sig. **Hafgrims** Liig blev henbragt til **Syderøen**, og der begravet. **Bresters** og **Beiners** henførde Vennerne til **Skuføen**, og der begrove dem. Saa mange, som det hørde, beklagede deres ynkelige Skiebne, og fattede en Afskye til hine i Betragtning af deres skammelige Gierning. De døde samme Aar, **Harald Graafeld** døde i **Norge**. **Codex Flateyensis** sætter det Aar 966 efter Christi Fødsel.

Ottende Capitel.

Om disse to Drenges Bortbringelse.

Samme Sommer kom en norsk Skipper ved Navn **Rafn**, fød i **Vigen**, men da Borger i **Thunsberg**, til **Thorshavn**; Formedelst de mange Reiser han havde giort til **Rusland** og **Holmgaard**,

gav

gav man ham Navn af Holmgaards-Fareren. Just da han laae seylfærdig, kom Throndt roende hen-til ham i en Jolle; da han var kommen om Bord, tog han Skipperen afsides, og fortalte ham, at han havde to Drenge at selge, hvilke med Tiden kunde giøre god Tieneste. Skipperen forlangte at see dem, thi ellers vilde han ikke kiøbe dem. Han fremstillede dem derpaa, ligesom andre Slaver i hvide Kitler, med Haaret nær afklippet, og skiønt Sorrig meget havde forandret dem, saa saae man dog noget smukt og indtagende i deres Ansigt. Skipperen fik dem ikke saa snart at see, førend han strax spurgte, om de ikke vare Sønner af Brester og Beiner, hvilke man nylig havde myrdet. Da man tilstod dette, vægrede han sig ved at kiøbe dennem; Hvorover Throndt accordeerte med ham, at han vilde give ham 2 Mark Sølv, dersom han vilde bringe dem ud af Landet, og see til, at de aldrig nogensinde kom tilbage. Paa denne Maade bleve Drengene overleverede i hans Hænder, og bragte med ham hiem til Thunsberg, hvor de Vinteren over havde overflødig Ophold hos hannem. Da han i Foraarstiden vilde seyle mod Østen, spurgte han dem, hvordan de vare fornøyede i deres nærværende Tilstand, hvortil de svarede: langt mere, end da de vare hos Throndt. Men veed I, sagde Rafn: hvad Af-

tale jeg har giort med Throndt? Ja svarede de, vi veed det. Ikke desto mindre skal det staae eder frit for, at gaae hvorhen i lyster. I skal desuden faae til Reisepenge det Sølv jeg fik af Throndt, skiønt det lidet kan forslaae iblant Fremmede; og derpaa lod han dem i ald Kierlighed fare. Den danske Oversættelse siger: at de rømte fra hannem, hvilket saavelsom meget andet deri synes urigtigt. Siden den Tid tiltog Throndt sig Regieringen over alle Færøerne, og der var ingen, som torde sige ham imod, eller giøre ham nogen Modstand. Han bemægtigede sig tillige alle Bresters og Beiners Eyendomme, ligesom de havde været ham arvelig tilfaldne. Ausfur Hafgrims Søn, 10 Aar gammel, paatog han sig at opdrage.

Niende Capitel.

Om disse Drenges udstandne Elendighed og Opdragelse paa Dovre-Field.

Thorer og Sigmund forbleve, efterat Rafn havde ladet dem fare, tvende Aar i Vigen, hvor de fik Ende paa deres medbragte Penge; Derover saae de ey andre Udveye, end at de strax maatte begive sig

hen

hen til Greve **Hacon** til **Hladen**, Stadtholder i **Norge**, hvilken de haabede for deres Fædres skyld, skulde blive dem gunstig. De reiste derpaa til Fods fra **Vigen** til **Oplandene**, og komme igiennem **Hedemarken** til **Dovre-Field**, sildig ud paa Høsten, da der allerede var falden stærk Snee paa **Fieldet**. I Ubetænksomhed gik de op paa **Fieldet**, og efterat de i mange Dage og Nætter havde faret vild fra et Sted til et andet, bleve de af Hunger saa udmattede, at **Thorer** begyndte at vansmægte. Hvorudover han, da han saae Døden for Øyne, gav **Sigmund** det Raad, at han skulde forlade ham, og søge en Udvey til sin egen Frelse; men **Sigmund** forsikrede, **at de begge enten vilde slaae sig igiennem, eller og døe med hinanden**; Til den Ende tog han ham paa sine Skuldre, og bar paa ham af alle Kræfter, hvoraf sees, at de i Styrke har været hinanden ulige. Men som Gud ofte pleyer paa forunderlige Maader at redde dem, som af Mennesker ere forladte, og hvilke han har besluttet at opholde, saa viiste han og disse Betrængte en Vey, hvor ingen Vey var, og førte dem hen til en ubekiendt Dal, og da de der havde vandret et got Stykke, merkede de en Røglugt, hvilken de saa længe fulgte, indtil de komme til en Hytte. Da de gik ind i Stuen, fandt de to Fruentimmer siddende paa et høyt Sæde,

hvilke

hvilke saae begge temmelig got ud, men vare ikke begge af lige Alder. Disse Fruentimmer toge særdeles artig imod dem, hialp deres Klæder af dem, gav dem andre paa igien, varmede dem ved Ilden, vederqvægede dem baade med Mad og Drikke, og endelig førte dem hen til Rolighed, dog med den Advarsel, at de ikke maatte komme Manden i Huset, som gemeenlig knurrede, i Møde, naar han kom fra Marken. Efter en kort Søvn opvognede Sigmund, da han i det samme blev vaer en stor Mand, klædt i en Rhensdyrs Huud med et Rhensdyr paa Ryggen, komme ind i Stuen heel forbittret og knurrende over, at de have modtaget Fremmede; Hans Hustrue svarede strax, at der uforinødentlig vare komne tvende Drenge ind, hvilke af Frost og Hunger havde været nær ved at omkomme. Paa saadan Maade, sagde Manden, kan du snart forraade os: Jeg har jo tit og ofte forbudet dig, at du ikke maatte laane Huus til nogen: men hun gav til Svar: at hun ingenlunde kunde bære det over sit Hierte, at saa smukke og artige Drenge uden for hendes Huus og for hendes Øyne skulle ligge og døe. Hermed lod Manden sig tilfredsstille, og gik, efterat han havde spiist til Aftens, hen og lagde sig. Der var vel i Sovekammeret ikkun to Senge, den ene for Husbonden og hans Hustrue, og den anden for deres Dotter, dog blev for disse Drenge

tillavet

tillavet den tredie. Om Morgenen gandske tilig gik Manden hen til Sengen, som de laae udi, og sagde til dem: Ere I tilfreds dermed, ønskede mine Fruentimmer nok, at beholde eder hos sig i Dag over. Dette artige Tilbud, hvilket de mindst havde ventet af en Mand, som de baade maatte mistænke og grue for, modtoge de med største Erkiendtlighed, hvorpaa han strax forlod dem, og blev borte indtil Aftenen, da han anstillede sig atter meget høflig og venlig imod dem. Saasnart han om Morgenen derpaa var opstaaet, gik han hen til deres Leye, og talede dem til saaledes: Eftersom I af en Hendelse nu ere hidkomne, saa kan I ligesaavel, om I saa synes, blive her Vinteren over, mine Fruentimmer seer det og gierne: I ere desuden bragte paa en Afvey, og ere langt borte fra Gaarde og beboede Steder. Da de havde taget imod dette med Erkiendtlighed, befalede han dem, at de skulle gaae hans Fruentimmer til Haande, og vise sig villige til at hielpe dem, hvor de kunde have deres Hielp fornøden; Han selv maatte hver Dag være ude og forsyne Huset med de fornødne Levnetsmidler.

Saaledes henbragte de denne Vinter, og, endskiønt det ikke var efter deres Stand, saa vare de dog fornøyede med denne Levemaade; thi de bleve efter Stedets Beskaffenhed vel og rigelig underholdte. Huset, som

som de var i, var ikke uanseeligt, men stærkt i Bygningen, og gandske artigt indrettet. Husbonden kaldte sig **Ulf**, Hustruen **Ragnhild** og Dotteren **Thyri**; denne var særdeles smuk af Skabning, hvorover **Sigmund** fattede Dag fra Dag alt større og større Kierlighed til hende, skiønt Forældrene anstillede sig, ligesom de ikke merkede det. Henimod Sommeren foreslog Husbonden dem, at de endnu nogen Tid skulde blive hos ham, indtil de bleve lidet ældre; man kunde desuden ikke vide, hvad dem skulle vederfares, dog vilde han i det mindste give dem den Advarsel, at de ikke maatte vove sig ind i Skoven, som laae imod Norden. Drengene fandt sig fornøyede over Husbondens artige og uventelige Tilbud, og slog sig til Rolighed. **Ulf** besad baade Kræfter og Gesvindighed, forstod meget vel alle slags Øvelser, kunde got svømme, skyde og fægte, i disse Øvelser underviste han dem og idelig, saa at de i deres Ungdom gave Mænd af Alder intet efter, dog havde **Sigmund** altid Fortrinet. Efter tre Aars Forløb blev **Sigmund**, som nu havde fyldt sit 15de Aar, nysgierig for at vide, skiønt det var ham forbudet, hvorfore han ikke maatte spadsere udi Skoven, som laae Norden for Huset. **Thorer** raadte ham, at han ikke skulle overtrade Husbondens Ordre; men det var forgieves; Thi han begav sig tillige med **Thorer**

hen

hen til en slet Dal omringet med Træer, havende ikkun en liden Brandøxe i Haanden. De vare neppe komne derhen, førend en stor askefarvet Biørn begyndte at søge dem; de maatte altsaa vende om igien til den snevre Vey, som de paa Henreisen havde vandret; her blev Sigmund staaende; imidlertid nærmede Biørnen sig til dem alt mere og mere, indtil Sigmund, som havde skiult sig bag tvende Træer, med sin Øxe, som han holdt med begge Hænderne, hugde Biørnen lige i Panden med saadan Magt, at han kløvede dens Hoved, og han faldt død ned til Jorden. Da Thorer saae dette, sagde han: du allene er den, der har udført denne herlige Gierning, og der er ingen, som tvivler paa, at du jo bør ansees langt tappere end jeg.

Sigmund forsøgte siden paa, om man ikke kunde opstille Biørnen imellem Træerne, ligesom den var levende, hvilket de og begge iverksatte, og med et Stykke Træe udspilede Munden paa den, ligesom den stod og gabede; Derpaa begave de sig paa Hiemveyen, hvor de mødte Husbonden, som baade anstillede sig vred og bekymret. Sigmund talede ham først til og sagde: jeg tilstaaer, at jeg har overtraadt dine Befalinger, og havde fortient det, om den Biørn, som forfulgte os, havde dræbt mig tillige med min Stalbroder. Ulf svarede: jeg har vel vidst, hvad Fare de underka-

ster

ster sig, som kommer dette Dyr i Møde; jeg har og hidindtil selv frygtet for at opirre det imod mig; Nu vil jeg, for i Fremtiden at være sikker, mage det saa, at I ikke af samme oftere skal blive forfulgte: Derpaa klædte han sig, tog sit Spyd, og gik strax til Skoven; saasnart han fik Biørnen i Sigte, gik han af alle Kræfter ind paa ham, og gav ham et Stik i Brystet, saa han faldt til Jorden; men da han merkede, at den allerede forhen var ihielslagen, sagde han: hvi bedrage I mig saaledes? Hvo af eder har nedlagt Biørnen? Jeg, svarede Thorer, kan ey tilegne mig den Ære; men Sigmund er Manden. Dette sagde Ulf, er en herlig Gierning, som vil i sin Tid have mange flere i Følge med sig, og fra den Tid af, fattede han en større Godhed for Sigmund end tilforn.

Tre Aar vare nu forløbne i denne Eensomhed. Sigmund havde nu fyldt sit 18de og Thorer sit 20de Aar. Det syntes nu, som de begge havde opnaaet en moeden Alder; hvorfor og Sigmund gav sin Velgiører at forstaae, at hans Tanke var, at forsøge Lykken paa et andet Sted, saasom hans Alder udfordrede mere Omgang med Mennesker.

Hver Høst og hvert Foraar, medens de der opholdte sig, reiste Ulf bort 6 til 7 Dage, og ved sin Tilbagekomst bragte hiem med sig Kister fulde af Klæde,

Hør

Hør og andet nødvendigt, hvorover han nu forsynede dem, da de skulle gaae bort, med gode Klæder. Fruentimmerne vare ved deres Bortgang ikke synderlig vel tilmode, i sær Dotteren. Ulf fulgte dem et langt Stykke over Fieldet, indtil de fik Orkedalen i Sigte; Her maatte de efter hans Befaling sætte sig ned; hvorpaa han tiltalede dem saaledes: Førend jeg forlader eder, er det mig magtpaaliggende at vide, hvem jeg haver huiset, af hvad Stand I ere, fra hvad Land, og hvorledes I til mit Huus ere komne? De fortalte ham dette gandske udførligen, og han bejamrede deres Skiebne. Sigmund lod sig ligeledes forlyde med, at det var ham meget om at giøre, at blive underrettet om, hvem han var, som saa vel havde modtaget dem, og saa rigelig underholdet dem, og bad, at han vilde fortælle dem sit Liv og Levnet; hvorpaa Ulf saaledes begyndte sin Historie.

Tiende Capitel.

Ulfs eller Thorchel Thurefrostes Liv og Levnet.

Paa Hedemarken i Oplandene boede en bemidlet Landmand, ved Navn Thoralf, Kon-

 gens

gens Sysselmand over Oplandene; samme havde en Hustrue navnlig Ydum, og med hende en meget smuk Dotter navnlig Ragnhild. Ikke langt derfra boede en anden anseelig og formuende Landmand, ved Navn Steingrim, hans Hustrue heed Thora; med hende havde han en Søn ved Navn Thorkel, om hvilken man giorde sig god Forhaabning; Han var stor og stærk og forstod vel at skyde med Bue. Vinteren igiennem, naar Søer og Floder vare tilfrosne, og Markene oversneede, gik han gemeenlig ud med sine Stalbrødre i Udørkener for at skyde Dyr og Fugle, hvorfor man og kaldede ham Thurefrost eller Hartfrost. Denne søgte ved sin Faders Mellemhandling, som vel indsaae Vanskeligheden, at faae Ragnhild, Thoralfs Dotter til Hustrue; men hendes Fader lod sig forlyde med, at han ikke vilde give hende bort, uden til en Person, som var fornemmere; ikke destomindre, vilde han dog, saasom de vare gode Venner, ikke være fortrydelig over, at han havde saa høye Tanker. Herover blev denne unge Beylere ikke lidet fortrydelig, hvorover han, dreven af sin heftige Kierlighed, besluttede at bortstiæle hende. Han betiente sig og af Leyligheden; Thi da hendes Fader var udreist for at indkræve Skatterne, gik han tillige med nogle andre hen til Pigens Seng, tog hende paa sine Arme og bar hende

hiem

hiem til hans Fader, hvilken viiste sig vred herover, sigende: at han havde begyndt en Sag, som han ikke kunde udføre, og befalede ham, strax at bringe hende hiem igien til hendes Fader; men da han vegrede sig derved, jog han ham ud af Huset, hvorpaa han tillige med Pigen, og 12 af sine Stalbrødre begave sig ind i Skoven. Der nu Faderen kom tilbage, og hørte, at hans Dotter var bortstiaalen, gik han med 100 Mand hen til Steingrim og forlangte, at han skulde udlevere ham sin Søn, og give ham hans Dotter tilbage. Den gamle Mand forsikrede, at ingen af dem var at finde i hans Huus, hvorpaa de efter nøye Randsagning, fordeelte sig i fire Partier hver paa 30 Mand, og igiennemsøgte Skoven. Omsider saae de 12 Mandspersoner, og lidet fra dem et Fruentimmer gaaende i Skoven; de merkede strax, at de vare Røverne, og antastede dem; da nu disse saae sig omringede, overlagde de med hinanden, hvad de skulle giøre. Der var i Nærværelsen en Bakke, hvilken de samtlig gik op paa, og hvorfra de nedkastede Stene paa dem, som gik neden under; Midt i denne Strid blev Thoralf selv dødelig saaret, og 12 af hans Følge ihielslagne. Af dem, som Thorchel havde med sig, blev de 7 liggende paa Stedet, og de 5 øvrige saarede; han selv forstak sig i Skoven; Ragnhild blev tagen tilbage, og bragt hiem til hen-

des Fader. Kort derefter døde Thoralf af sine Saar, og der siges: at han af Thorchel selv skal være bleven myrdet. Thorchel, som var let saaret, begav sig derpaa hiem til sin Fader, tilligemed alle sine farlig saarede Stalbrødre, hvor de og alle bleve helbredede. Efter dette Nederlag blev Thorchel paa den offentlige Landdag i Oplandene dømt fred- og livløs, en Røvere og saa manges Mordere; da dette blev bekiendt, befalede hans Fader ham, at han skulle skiule sig saa længe, til man holdte op at søge efter hannem; Han viiste ham til den Ende en Hule neden under en Klippe, som laae nær ved Floden, som han allene vidste; Han lod og bringe de fornødne Levnetsmidler derhen, og paa denne Maade bleve hans Eftersøgere alle bedragne. Omsider blev han kied af at blive længere i denne ubehagelige Boelig; Hvorover han, som ikke kunde forglemme Pigen, drog igien til Thoralfs Huus, bortsnappede paa nye Naguhild, og flygtede med hende hen til en vild Udørken iblant Bierge og Skove, hvor han bygde sig et Huus, hvilket jeg, sagde han nu i 18 Aar har beboet, og ligesaa gammel er nu min Dotter Thyri. (Heraf sees, at Thorchel flygtede derhen samme Aar, Sigmund blev fød nemlig 966).

Hermed har jeg fortalt eder mit Levnet; Sigmund forundrede sig derover, og maatte tilstaae, at

han

han kun slet havde belønnet ham for de Velgierninger, han havde beviist ham, i det han havde besvangret hans Dotter; Og dette var Hoved-Aarsagen, hvorfor han maatte tage Afskeed, saasom han frygtede for, at han skulle paadrage sig hans Vrede; Thorchel svarede; at han for længe siden havde merket, at de bare Godhed for hinanden, og at saadant ikke saa let havde været at ændre: hvorpaa Sigmund bad ham, at han ikke vilde gifte hende med nogen anden, og i fald han ikke fik hende, vilde han ingen tage til sin Hustrue. Faderen forsikrede, at han aldrig kunde give hende bort til nogen bedre, og bad tillige, at saafremt han kunde formaae noget hos de Store, han da vilde have ham i Erindring, og søge, at bringe det saavidt, at han igien kunde blive forligt med sine Landsmænd, og befries fra ald Straf og Tiltale; Thi han var nu kied af længere at leve et saa eensomt Levnet. I denne Sag lovede Sigmund ham ald muelig Bistand, de skildtes derpaa efter venlig Afskeed fra hinanden. Thorchel begav sig paa Hiemveyen, og de andre gik til Hladen til Greven, og sagde: at de vare Sønner af hans Embedsmænd, der vare blevne myrdede paa Færøe, og haabede, at han vilde hielpe dem, saasom deres Fædre havde tient ham. Greven svarede dem vel, at han ikke kiendte dem, dog saasom de lignede

de Embedsmænd, han havde haft paa Færøe, var det best, at de beviiste saadan deres Herkomst ved mandige Bedrifter; Imidlertid fattedes de ikke der fornøden Underholding; Thi de fik Sted blant dem, han brugte til hemmelige Budskab. Man henfører dette til det 984 Aar efter Christi Fødsel.

Ellevte Capitel.

Hvorledes Thorer og Sigmund bleve antagne hos Grev Haagen.

Ved Grev Haagens Hof levede paa samme Tid en af hans Sønner, Svend kaldet, gandske ung. Da Sigmund havde forhvervet sig dennes Venskab ved sine lystige Øvelser, bad han ham, at han vilde tale for ham hos sin Fader, saasom han havde stor Lyst til Søerøverie. Svend ansaae dette hans Forsæt meget roesværdigt. Imidlertid blev Tiden til den jolinske Fest berammet, og Grev Erik fra Vigen indfandt sig der, for at bivaane samme; Denne lovede Sigmund, at han ikke alleneste vilde tale got for ham hos sin Fader, men endog i andre Maader være ham ligesaa beføielig, som hans Fader. Da

Festen nu var til Ende, bad **Sigmund** Greven meget ydmyg, at han vilde behage at erindre sig, med hvad Troskab, Flid og Fremgang hans Fader, saavelsom hans Farbroder havde tient ham, og en liden Deel af den Naade, som han nu ikke kunde bevise dem, maatte tilvendes ham. Greven svarede: at han ved saa store Mænds Forliis selv havde lidt stor Skade, og at de, der havde ombragt dem, vare høyst strafværdige, samt at man ved Leylighed burde søge at hævne saadant; Derpaa spurgte han: hvad der egentlig var hans Forlangende? Mit Ønske er, svarede han: at blive udrustet til Søerøverie; Thi enten skal jeg faae mit Fædrene Arv tilbage, eller og skal jeg lade Livet. Greven rosede hans Forsæt, og lod ham sige: at han vilde give ham videre sin Villie tilkiende først i Foraaret, naar enhver laver sig til de sædvanlige Foraars Tog. Da han paa nye igientog sin Begiering, lovede Greven, at han vilde skaffe ham et stort Skib besat med 40 Mand, dog ey af de beste, saasom faa viiste sig villige til at følge en fremmed og uerfaren Mands Anførsel. Han aflagde derpaa sin Taksigelse, og fortalte **Erich**, hvad Hielp han havde faaet af hans Fader. Denne svarede: at den forslog kuns lidet, hvorfor han i Haab om, at han skulle have større Fordeel, forærede ham et andet, forsynet med ligesaa mange, men langt

bedre Folk. Siden lod han og Svend vide, hvad Hielp han havde bekommet. Denne svarede: at hans nærværende Omstændigheder kunde ikke lignes med de andres. Ikke destomindre lovede han dog, at han vilde skaffe ham det tredie Skib, forsynet ligeledes med 40 af hans beste Folk, hvilke skulde være hans Livvagt; Hvad han lovede, søgte han og strax at holde, og disse Folk overgik alle de andre.

Tolvte Capitel.

Om Sigmunds første Søerøver Tog, og hans derved indlagte Berømmelse; Om Thorchels Befrielse og paafulgte Befordring.

Da Sigmund nu saaledes med Folk og Skibe var bleven forsynet, seylede han fra Tronhiem til Vigen, og derfra igiennem Sundet til Østersøen, hvor han allevegne lod sig see ved de østlige Kyster, uden at binde an med dem, som han ikke saae sig voxen, ja han befattede sig ikke engang med Koffardieskibene, saasom han kun ventede at vinde lidet ved dem.

hem. Noget ud paa Sommeren, da han var paa Hiemreisen, mødte han ved Elfarsker, nogle Klipper ved Gothelbg, fem Kapere, som der gik og krydsede; men da han merkede, at de vare ham for stærke, gik han med sine Skibe ind i Mundingen af en Bugt, for ikke at blive omringet af Mængden; Og saasom flere Skibe ikke kunde løbe derind, besluttede han at betiene sig af Leyligheden; Til den Ende lod han en Mængde Stene indskibe, og giorde sig færdig til Striden. Thorer førte det Skib Grev Erich havde givet ham; og Sigmund selv det, Svend havde foræret ham; Søerøverne forlangte strax at vide, hvo de vare, hvilket de og gave tilkiende; Man fik og Underretning om, at Anføreren for de fiendtlige Skibe, kaldede sig Randver, hvilken foreslog, enten at man skulde overgive sig, eller og at man skulde holde en Trefning. Sigmund udvalgte strax det sidste. Striden begyndtes først langt fra med Stene, derneſt med Pile, og endelig kom de saa nær ind paa hinanden, at man betientes sig af Sverdet. Randver leed meest i Slaget, hvorover han med største Heftighed giennemheglede sit Mandskab, fordi de havde ladet sig slaae af saadanne Stakler. Disse derimod lod ham høre, at han var alt for bange, samt at han bedre forstod at skiende end at stride. Tilsidst gave de ham det Raad, at opføre sig herefter mere

tapper og behiertet. Derpaa lagde han lidet nærmere ind med Flagskibet, Dragen kaldet, lod de Saarede bortbringe, og besatte deres Sted igien med friske Folk, hvilke han tog fra de andre Skibe, som ingen synderlig Nytte kunde giøre paa et saa snevert Sted. Strax derpaa begyndte man en ny Fegtning, hvori man lod see lige Mod og lige Kræfter paa begge Sider; men da Sigmund saae, at han derved ikkuns vandt saare lidet, steeg han med 12 Mand op paa Randvers Skib, hvorefter Thorer med 5 Mand fulgte, hvilke giorde et stort Nederlag, i det de enten nedsablede, eller og bortjagede enhver, som forekom dem. Randver forbittret over, at hans Folk saaledes bleve slagne og fordrevne, gik med største Heftighed løs paa Sigmund, og de fegtede længe tapperlig med hinanden, indtil Sigmund, som var vandt til at bruge begge Hænder, kastede Sverdet i den venstre, og brugte Skioldet paa den høyre Haand, og gav Randver saadan en Tryk, at han først mistede sit høyre Been, og strax derpaa mistede han sit Hoved. Herpaa hørtes et Frydeskrig, for at tilkiendegive den nu indlagte Seyer; De Overvundne bleve, i sær ved det de saae sig skildte ved deres Anførere, satte i saadan Forskrekkelse, at de med 3 af deres Skibe maatte give sig paa Flugten. Alt Mandskabet paa Skibet Dragen vare ihielslagne; Man

erobrede

erobrede 2 af de fiendtlige Skibe, og fik desuden et stort Bytte; Sigmund mistede 30 Mand i Slaget; alle de Saarede bleve strax forbundne; man hvilede derpaa i nogle Dage. Siden seylede man til Dannemark, og kort derefter til Vigen i Norge, hvor Sigmund, som bragte med sig saa herligt Bytte, med stor Æres-beviisning blev modtaget af Grev Erich, og tilbuden frie Værelser og Underholdning den hele Vinter igiennem; Men han lod tvende Skibe blive liggende efter sig, og med de øvrige afseylede til Throndhiem til Grev Haagen, som tog meget vel imod ham. Alle Mand begyndte nu at tale om ham med Berømmelse, og man beviiste ham Vinteren igiennem ald optænkelig Ære. Da man holdt den jolinske Høytid, blev han tillige med hans Fætter beæret med den store Værdighed, at indskrives iblant Adelen ved Hoffet, hvilket man henfører til det Aar 986. Imedens Høytiden varede, talede han i Thorchel Thurefrostes Sag hos Greven, hvilken for Sigmunds skyld lod ham kalde tilbage fra sin Landsflygtighed, skienkede ham sin Naade, og desuden viiste saa stor Godhed for ham, at han lod visse henskikke for at geleide ham med sin Hustrue og Dotter hen til Grevens Huus, hvor de samtlig forbleve Vinteren over. Foraaret derpaa blev Thorchel beskikket til Landsfoged over Orkedalen, hvilken Tieneste han derefter længe forvaltede.

Sig-

Sigmunds andet Tog.

Omtrent ved denne Tid reiste nogle norske Kiøbmænd 12 i Tallet midt om Vinteren over Kiølen til Sverrig, for der at indkiøbe Vahre; Imidleriid hændte det sig, at en af disse Norske ihielslog en svensk Kiøbmand, formedelst en imellem dem opkommen Stridighed angaaende Prisen. Denne Tildragelse blev strax forebragt den da regierende Konge i Sverrig Eric den Seyerrige, hvilken strax befalede, at man skulde ombringe alle disse 12 Norske. Saadan Opførsel vilde Grev Haagen ikke lade blive uhævnet, hvorudover han lod Sigmund spørge, hvor han havde sat sig for at drive sit Søerøverie tilstundende Sommer? Sigmund lod hertil svare: at han vilde gaae, hvorhen Greven befalede. Gak, sagde Greven, hen til Kysterne af Sverrig, og hav i Erindring det Drab, som nyeligen er begaaet paa mine Borgere, men endnu ikke hævnet. Dette lovede Sigmund ved Leylighed at vilde udrette; Og til den Ende blev ham givet et udsøgt Mandskab, hvoriblant befandt sig endeel Personer fra Hoffet; Thi alle og enhver ønskede intet heller, end at stride under Sigmunds Anførsel, i sær da han ved sit første Tog havde indlagt sig saa stor Ære og Berømmelse.

Han

Han udseylede altsaa fra Throndhiem til Vigen, hvor han med Grev Erichs Tilladelse blev forstærket med nyt Mandskab; Derfra gik han med 5 Skibe og 300 Matroser til Dannemark, og igien derfra til Sverrig, hvor han kastede Anker; Siden gik han i Land med alle sine Tropper, ødelagte Marker, udplyndrede og opbrændte Byerne, ombragte Indbyggerne, og drev de øvrige saa langt han kunde, hen til Skove og Udørkener. Vel søgte Kongens Foged Biørn med en anseelig Hob Bønder, som han havde ladet sammenkalde, at afskiære Veyen for dem til deres Skibe; Men Sigmund lod alt sit Mandskab stilles i en Triangel, saaledes at han og hans Fætter stod for i Spidsen, og alle de andre fulgte bag efter radeviis, hver Rad 2 Mand stærkere end den foregaaende, og paa denne Maade brød han igiennem Fienden; Paa de Svenskes Side falt mange, hvoriblant Fendriken, som Sigmund selv nedlagde. Derpaa angreb man og brød igiennem Biørns Livvagt, som holdt Skioldene tet sammen; Biørn selv blev af Sigmund slaget, de øvrige drevne paa Flugten, hvilke man ansaae for farligt i et fremmet Land alt for langt hen at forfølge. Alt Byttet blev bragt til Skibene; hvorpaa man indrettede sit Tog hen imod Holmegaard eller Rusland, og foruroligede samt udplyndrede alle forekommende Øer og Kyster.

I

I Sverrig vare tvende Brødre, Vandill og Adil, hvilke, som Kystbevarere aldrig krydsede med mindre Antal af Skibe end 8, og 2 Drager (en Art lette Skibe;) Disse lod Kongen, da han fik Underretning om Sigmunds Indfald, befale, at de skulle søge at ombringe Sigmund med alle sine. Da han paa Hiemreisen fra Rusland hen ud paa Høsten laae til Ankers ved en Øe i Sverrig, formanede han sit Mandskab, at de i et fiendtlig Land nu ikke skulle slaae sig til Rolighed, men nøye undersøge alle Steder, som vare i Nærværelsen. Man besteg derpaa Øen, hvorfra man fik 8 Skibe og 2 Drager i Sigte paa den anden Side af Øen, og saae, at det var svenske Kystbevarere; Hvorover alt Mandskabet strax begav sig paa Skibene, hvilke man fyldte med Stene, og med største Forsigtighed lavede sig til en Fegtning.

Dagen derpaa tilig om Morgenen styrede de Svenske lige hen paa dem, og udspurgte, hvem de vare; Sigmund gav sit Navn strax tilkiende, og uden videre Samtale begyndte de Svenske strax at angribe ham af alle Kræfter. Vandil lagde sig med sin Drage gandske nær ind paa Sigmunds Flagskib, og imellem disse begyndtes en stor Træfning; Endelig sagde Sigmund til sit Mandskab: Vi udmatter os gandske, og vi strider dog forgieves paa denne

Maade:

Maade: lader os i Dag gaae om Bord hos Fienden, og ret vise ald vor Magt oven paa Dekket: Jeg vil selv begive mig først i Faren: Efterfølger mig alle som brave Karle.

Der han dette havde sagt, steg han med et stort Følge op paa Skibet, hvor han, efterat en og anden var ihielslaget, gik løs paa Fienden med saadan Magt, at Fienden blev nødsaget til at flye hen til Bagstavnen. Vandil gik ham med største Forbittrelse i Møde, og de stridede længe, ligesom de virkelig havde udfordret hinanden; Tilsidst betiente Sigmund sig af sit sædvanlige Konstgreb, skiftede Hænder, og med sin venstre afhuggede Vandils høyre, hvilken tilligemed Sverdet faldt til Jorden, hvorpaa denne Værgesløse ved det andet Hug blev liggende død paa Stedet. Derpaa hørte man et Seyervindings Skrig, hvorover Adil, som sluttede, at hans Broder var slagen, i største Forskrekkelse begav sig paa Flugten med 5 Skibe. Den anden Drage, som Vandil havde ført, tilligemed 4 Skibe og et stort Bytte faldt i Sigmunds Hænder; og han sparede ingen af sine Fiender: Derpaa vendte han tilbage til Dannemark, hvor han i ald Rolighed forblev i nogle Dage, og efterat de Saarede vare blevne forbundne, drog han over til Vigen, hvor han af Grev Erich venligen blev modtaget.

Endelig

Endelig søgte han det snareste skee kunde at komme til Throndhiem til Grev Haagen, hvilken fandt særdeles Fornøyelse i hans Opførsel, høyligen rosede ham, og beviiste ham en endnu besynderligere Gunst og Bevaagenhed. Sigmund og Thorer tilligemed en Deel af Mandskabet forbleve hos Greven Winteren over; de øvrige laae i Winterqvarteer hos Bønderne omkring Vigen.

Trettende Capitel.

Om Sigmunds tredie Tog.

Foraaret derpaa spurgte Greven, som sædvanligt, Sigmund, hvorhen han havde besluttet at gaae med sine Skibe tilstundende Sommer? Men fik til Giensvar: at det kom an paa Grevens eget Godtbefindende; Jeg sagde Greven: vil ikke raade dig til oftere at forurolige de Svenske: Gak i den Sted, hen til Vesten, omkring ved de orcadiske Øer; Thi der pleyer en mægtig Søerøver ved Navn Harald Jernhoved, min store Fiende, der har giort stor Ulykke i mit Grevskab, at gaae og krydse; denne ønskede jeg, du kunde faae fat paa, og dræbe, om det var mueligt; Jeg har

selv

selv jaget ham i Landsflygtighed. Sigmund forsikrede, at han ikke alleneste vilde opsøge ham, men endog, om det var muligt, angribe ham. Han udseylede til den Ende fra Norge med 8 Skibe; Thorer førte Vandils Drage, og han selv det Skib, som han havde taget fra Randver. Efterat de i lang Tid vare omtumlede i Vesthavet uden mindste Fordeel, traf de under Anglsey Harald, som anførte 10 Skibe; Man giorde sig paa begge Sider færdig Dagen derpaa at holde et Slag, hvilket og i Dagbrækningen gik for sig med største Hidsighed paa begge Sider, og vedvarede indtil Aftenen, da de formedelst Mørkheden maatte opsætte Slaget til anden Dagen. I det nu Sigmund stod færdig at angribe, raabte Harald til ham, og spurgte, om han endnu var til Sinds at stride længere? Hvortil Sigmund svarede, at det var det eeneste, han havde besluttet. Jeg, sagde Harald, vil ikke destomindre giøre dig et Tilbud, som jeg aldrig har giort tilforn, nemlig, at vi skal giøre Stalbroderskab med hinanden. Dette var noget, som en stor Deel af Mandskabet paa begge Sider samtykte, foregivende, at det var allertienligst, at man til Fælleds Fordeel foreenede sig; Thi naar saa skeede, vilde der være faa, som torde byde dem Spidsen. Men Sigmund lod sig forlyde med, at der var en Ting i Veyen,

som hindrede, at intet Forlig kunde indgaaes. Da Harald nu indstændig begierede at vide, hvad der kunde hindre det, aabenbarede Sigmund, at Grev Haagen havde udsendt ham for at skaffe ham hans Hoved. Jeg veed vel, sagde Harald, at jeg intet Got kan vente mig derfra, dog er der en stor Forskiel imellem eder; thi du er sandelig en brav, men han en slem Mand; Sigmund sagde: at de i den Post ikke vare af lige Tanker. Endelig søgte Mandskabet paa begge Sider at raade til Forlig, hvilket de og fik udvirket, og det saaledes, at Skibene bleve foreenede, og ald Bytte gik til felles Beste. Derpaa giorde de Havet Sommeren igiennem allevegne usikkert, og der fandtes faa, der torde giøre dem nogen Modstand. Henimod Høsten lod Sigmund sig forlyde med, at han vilde gaae tilbage til Norge. Paa den Maade, sagde Harald, kommer vi her til at skilles fra hinanden; Men Sigmund raadede ham til at følge med sig, menende nogenledes at efterkomme Grevens Befaling, naar han bragte ham med sig til Norge; Men Harald svarede, hvorfor skulle jeg selv overgive mig i min afsagte Fiendes Hænder? Lad det, sagde Sigmund, være min Sag; Got svarede Harald, jeg vil og forlade mig paa dine Ord, og troe, at du holder, hvad du har lovet. De seylede derpaa begge to til Norge,

og

og landede ved Hord; der blev dem berettet, at Greven opholdte sig paa en Gaard i Sundmør, Borgund kaldet, hvorudover de gik derhen med Skibene, og kastede Anker i en Havn, som kaldtes Stenvogen; Strax derpaa gik Sigmund i Land med 12 Mand, og lod Harald blive tilbage, saasom han allene først vilde tale med Greven. Han fandt ved sin Ankomst Greven siddende ved et Bord og drikke, og da han havde aflagt sin Hilsen, lod Greven, som altid omgikkedes ham meget naadig, sætte en Stoel til ham, befalende, at han skulle fortælle ham, hvad der var passeret; Sigmund fortalte ham alle Ting nøye og oprigtig, dog meldede han intet om Harald; Men Greven, som syntes, at han i sin Fortælning brugte alt for stor Vidtløftighed, da det var ham i sær om at giøre, at faae nogen Underretning om Harald, brød ind i Talen, og spurgte, om han slet intet havde hørt om Harald? Jo, svarede Sigmund, og fortalte derpaa, hvad der var passeret i Henseende til den imellem dem indgangne Foreening. Greven blev herover gandske rød i Ansigtet, og efter at han en liden Tid havde tiet stille, talede han omsider hannem til saaledes: Du har aldrig forrettet min Sag slettere end denne gang, min gode Sigmund! Her er han, svarede Sigmund, og vil overgive sig i din Haand, og jeg er forsikret om, at du,

 for

for min Skyld, ikke alt for haardt straffer eller behandler hannem, men saaledes, at du lader ham beholde Livet og blive i Landet. Ney, sagde Greven, det skeer aldrig; Thi saasnart han kommer i mine Hænder, skal han i samme Øyeblik miste Livet; Da Sigmund hørte dette, tilbød han sig, at ville betale for hans Liv ligesaa mange Penge, som Greven vilde forlange; Men da han intet Tilbud vilde modtage, eller nogen Forladelse vide af at sige, blev Sigmund gandske forbittret og sagde: Min Tieneste bliver nu kuns slet belønnet, og det vil i Sandhed ikke blive til din Fordeel, dersom jeg ikke kan faae Forladelse udvirket for dette ene Menneske. I øvrigt maa du vide, at jeg ey agter her længere at forblive, men strax vil forlade Hoffet, saavelsom Landet, og da skal du dyrt betale, hvad du har giort mod dette Menneske, hvorpaa han stod op og gik ud af Gemakket. Greven blev imidlertid siddende paa Stedet, og stiltiende forundrede sig over denne uformodentlige Tildragelse; Ingen var nærværende, som torde bede for Sigmund, og Greven indsaae selv, at han ikke vel kunde være ham foruden, hvorover han sagde, efterat han havde raadført sig med de Tilstædeværende; Sigmund er gandske vist bleven vred og fortrydelig; Han har til min store Skade ladet sig forlyde med, at han ey længere vil blive her; dog formoder jeg, at det

ikke

ikke er hans rene Alvor; da man svarede, at det kunde ikke være anderledes, lod Greven ham kalde til sig, og forsikrede, at han nu vilde modtage det giorte Tilbud. **Sigmund** var ikke saasnart indkommen, førend Greven paa det venligste tiltalede ham, og lovede, at han ikke vilde nægte hans Forlangende; Thi det var ham om at giøre, at beholde hans Venskab. Da de derpaa havde givet hverandre deres Hænder, tog **Sigmund** strax hen til **Harald**, for at tilkiendegive ham, hvad der ham angaaende var besluttet. **Harald** lod sig vel fornøye med, at han ikke aldeles kunde sætte Lid til, hvad Greven havde lovet. Ikke destomindre reiste han dog tillige med **Sigmund** hen til hannem, og efterat han ubeskadiget var kommen tilbage, begav han sig hen til **Halog**, hvor han overvintrede. **Sigmund**, saavelsom **Thorer** tilligemed et stort Følge forblev hos Greven, hvilken viiste dem største Bevaagenhed, og man rosede ham høyligen for hans Gavmildhed imod sine Folk, hvilke han ikke allene meget rigelig pleyede at underholde, men endog med Klæder og Vaaben at forsyne.

Fiortende Capitel.

Om Færoenserne.

Imidlertid var Aussur Hafgrims Søn under Throndt Gøtes Opsigt kommen til sin mandlige Alder; Han siges at have været meget tapper, og hurtig til at udføre noget. Throndt giorde sig Umage for at opsøge ham en Hustrue af en anseelig Slegt der paa Øerne; Han deelte Regieringen med ham, og gav ham alt det Land, som hans Fader havde haft under sig, tillige med Thorers og Sigmunds Eyendoms Gaarde, hvilket altsammen skulde ansees som Erstatning for det Mord, der var begaaet paa hans Fader; Thi Throndt havde ene at byde, og alle Ting kom an paa hans Gotbefindende. Aussur blev altsaa Eyer af trende Gaarde, nemlig Hof paa Syderøen, Skuføen og store Dimon, hvilke ved Arveret tilkom Thorer og Sigmund. Da nu Rygtet om Sigmunds og hans Fætters store Bedrifter havde udbredet sig over Færøerne, frygtede ey allene de, som havde Skyld i, at deres Fædre vare tagne af Dage, men endog Aussur selv, som Beboere af deres Gaarde, havde ey heller meget godt at forvente. Der skal paa Skufsøen have været en Borg, hvor han nu og da opholdt sig; skiønt Debes, da jeg derom talede

med

med ham, reent nægtede, at saadan en Borg nogensinde har været bygget paa Skuføen: Den tit ommeldte Codex Flateyensis paastaaer Sagen, i det den med følgende Ord beskriver Øen. Skuføen, siger den, er steyl og vel befæstet af Naturen, der er kun en Tilgang, og man vil sige, at 20 eller 30 Mand ere i Stand til at forsvare den imod en Krigshær, hvor stor den end maatte være. Saadan en Borg tillegger Debes store Dimon, hvilket jeg aldeles ikke vil negte; Thi Aussur havde taget begge disse Øer i Besiddelse, efterat samme vare de rette Arvinger blevne fratagne. Han reiste aldrig til sine Gaarde paa disse Øer, uden han havde 20 Mand med sig; Hiemme holdt han (Daglønniere iberegnet) 30 Personer, saa der paa hele Færøe, naar man undtager Throndt, en var nogen, der kunde ansees mægtigere.

Femtende Capitel.

Om Sigmunds Religion og Grevens Afguderie.

Nu syntes Sigmund at være mægtig, erfaren og berømt nok til at hævne det Mord, som var begaaet

gaaet paa hans Fader; Til den Ende begav han sig hen til **Haagen**, og forestillede, at han vilde lade Søerøveriet fare, men at hans eeneste Attraae var, at see igien sit Fødeland, og søge Hævn over dem, som havde berøvet ham hans Fader; Thi den Skam kunde han ey længere taale, at Hævnen skulde forsømmes; Hvorfor han til sammes Udførelse vilde udbede sig Grevens gode Raad og den fornødne Bieskand. Greven svarede: at, saasom Veyen var lang, og man med Galeyer ikke vel kunde seyle derhen, saa var det fornødent, at han blev forsynet med større Skibe; I Betragtning heraf lovede han ham tvende med Soldater vel forsynede, hvilke han samme Vinter saaledes lod sætte i Stand, at de til neste Foraar kunde ligge færdige. **Harald Jernhoved** blev og indkaldet for at giøre ham Følgeskab paa Reisen. Da han nu skulde tage afsted, beviste Greven ham den Ære, og fulgte ham paa Veyen, foregivende, at det var en Skik at geleide dem, hvis Tilbagekomst man gierne ønskede; Underveys spurgte Greven ham, **hvad han troede, og paa hvem han forlod sig? Jeg forlader mig,** svarede **Sigmund, meest paa min Forstand og mine Kræfter;** dette, sagde Greven, er en stor Vilfarelse: du bør i den Sted tilbede den Gud, som jeg fornemmelig tilbeder, nemlig **Thorgerd Hordebrud**, og didhen vil vi begge begive

give os, for der at udbede os Lykke. Sigmund fandt sig her til villig, overladende sin Lykke i Grevens Forsyn, hvorpaa de af en Afvey gik ind i en Skov, og kom omsider hen til en grøn Plads omringet med mange Træer. Her forefandt de et stort og meget prægtigt Tempel omgivet med Trægierder, og alt Bildthugger-Arbeydet derpaa var stærk forgyldet og forsølvet. Greven gik strax der ind, geleidet af Sigmund og nogle faa andre. Man saae der mange Afgudsbilleder, og der var paa Templet saa mange Glasvinduer, at man klart kunde see overalt. Allerinderst i Templet stod et Billede i Fruentimmers Skikkelse, meget prægtig pyntet; For dette Billede nedkastede Greven sig, og blev en lang Tid liggende paa Jorden; Endelig, da han var opstanden, formanede han Sigmund, at han ved en Gave skulle søge at vinde Gudindens Yndest, og til den Ende legge noget Sølv paa den Stoel, som stod lige for hende, samt tage et Tegn ud paa den tilkommende Skiebne. Jeg, sagde Sigmund, ønsker mig allene den Ring, hun bærer paa Fingeren, og saa fremt jeg faaer den, er vor Bøn bleven hørt, og min Gave i Naade modtaget. Derpaa søgte Greven at afdrage Ringen, men forgieves, thi hun holdte Fingrene stærk sammenfoldede. Hvorudover han anden gang nedkastede sig for Afgudsbilledet, og græd. Han

var ikke saasnart opstanden, førend han uden ald Vanskelighed afdrog Ringen, og leverede den til Sigmund, befalende ham, at han stedse skulle beholde den, hvilket han ogsaa lovede. Derpaa skiltes de fra hinanden, og Sigmund drog over til Færøe med tvende Skibe, hver paa 50 Mand, hvoraf Thorer førte det ene; Paa Sigmunds Skib befandt sig og Harald Jernhoved.

Sextende Capitel.

Om Sigmunds Reise til Færøe.

Man seylede derpaa med god Vind, indtil man kom Landet saa nær, at Fuglene derfra lod sig tilsyne; Men i det samme opkom en stor Storm, som vedvarede i nogle Dage, og foraarsagede, at Skibene bleve skildte fra hinanden. Der Stormen igien havde lagt sig, berettede Skibsfolkene Sigmund, at de nu ikke vare langt fra Østerøen, hvorhen han fornemmelig søgte at komme for at faae fat paa Throndt; Men da man var nær ved Øen, reyste sig paa nye en stærk Storm, hvilken drev dem saa langt tilbage, at de intet Haab giorde sig om at naae Landet. (M. De-

hes

des fortæller i hans Fereia referata, at der endnu findes paa Færøe en gammel Vise, som siger, at Throndt, ved sin Troldoms Kunst, skal have opvakt denne Stormvind imod Sigmund, og at store Farligheder skal have mødt ham, førend han kunde komme til Landet). Endelig landede de med stor Besværlighed til Svinøen om Morgenen i Dagbrekningen; Man lod allene 10 Mand blive tilbage ved Skibet; de øvrige 40 Mand begave sig op til Gaarden, hvor Biarne boede; Man opbrekkede strax alle Husets Døre: Man greb Biarne i Sengen, og bragte ham uden for. Han spurgte strax, under hvis Anførsel de paa saa fiendtlig Maade søgte at overfalde ham, og da han fik at vide, at Sigmund var Anfører, skal han saaledes have tiltalet ham: Hvorfor handler du saa grumt med mig, jeg som ikke ville tillade, at der skulde handles haardt med dig, skiønt jeg selv var tilstede, da din Fader blev dræbt: Erindrer du ikke, hvad jeg dømte, da dine Fiender havde fordømt dig til Døde? Er du ikke tillige med din Fætter Thorer i Kraft af denne min Dom bleven befriet fra en overhængende Livs Fare? Jeg erindrer det gandske vel, svarede Sigmund: Naar skal jeg derfor, sagde Biarne, nyde Belønning? Nu: svarede Sigmund;

Thi

Thi dit Liv skal være dig skienket; Men med de øvrige skal der forholdes efter mit Godtbefindende. Hermed var Biarne i nærværende Omstændigheder vel fornøyet; hvorpaa Sigmund forlangte, at han skulde følge med ham til Østerøen. Men Biarne lod sig forlyde med, at det med den Vind var en plat Umulighed; Sigmund befalede ham tilsidst at følge med til Skuføen, for der at besøge Aussur, hvortil han og var villig. Reisen gik følgende Nat for sig, og man kom derhen gandske tilig om Morgenen uden at antreffe nogen, som skulle bevare Indgangen, (efter den foranførte Fortællelse synes rimeligst, at det maa have været store Dimon). Der de nærmede sig til Borgen, bleve de Aussur vaer, som listede sig derhen med 30 andre; Denne, da han saae, at Sigmund tillige med Biarne og 50 Mand havde i Sinde at bestorme Borgen, sagde han til Anføreren, hvilken han kiendte: Du synes vel at have gyldig Aarsage til at angribe os; Men vi paa vor Side ønsker heller Fred end Fende; Lad os udvælge de beste Mænd her paa Øerne, og de Fredsartikle, som samme foreskrive, vil vi paa begge Sider underskrive; Men Sigmund svarede, at man maatte underkaste sig hans Forslag allene, hvis ikke var alt Haab om

Fred

Fred forgieves. Saadant vilde Ausfur ikke indgaae, anseende det for unødvendigt, saasom der hverken i Henseende til dem eller i Henseende til Aarsagene var saa synderlig stor Ulighed. Harald Jernhoved var utaalmodigere, og vilde slet ingen Fred vide af at sige; Hvorudover Sigmund gav Ordre til sit Mandskab, at de skulle bestorme Borgen; Han selv tog alting nøye i Øyesyn, og i sær saae efter, paa hvad Sted det lettest kunde bestiges; Herpaa angreb man Borgen med stor Hæftighed, og man forsvarede sig derfra med ikke mindre. Man beretter, at Sigmunds Rustning har været denne: En Hielm paa Hovedet, et Sverd ved Siden, en skarp og krumagtig Øxe i Haanden, hvis Skaft var stærk beslagen med Jern og Sølv, og en let Pantser uden paa hans røde Kiortel. Alle, ja endog hans værste Fiender, maatte selv tilstaae, at saadan en Mand har aldrig nogensinde været seet paa disse Øer. Da han blev vaer, at Muren paa en Side var bleven beskadiget, hugde han sin Øxe fast oven paa, og ved Hielp af Øxeskaftet klyngede sig alt høyere og høyere op, indtil han omsider besteg Muren. En af Besætningen kom ham derpaa strax i Møde, hvilken med sit Sværd søgte at angribe ham; men Sigmund afvendede Hugget med sin Øxe, og tvertimod hug den anden lige i Brystet, saa at han tumlede død ned af Volden.

Derpaa

Derpaa kom Aussur løbende, som ligeledes søgte at give Sigmund et Hug med Sverdet, hvilket ligeledes blev afvendet, og Aussur fik tvertimod først et Hug, hvorved han mistede baade sin Haand og sit Sverd, og dernest et Sting i Brystet, som skildte ham ved Livet. Sigmund søgte derpaa ved et Spring at undgaae den paatrængende Mængde, og kom til at staae paa en slet Plan allene.

Da Aussur nu var død, lod han de Overblevne sige, at de enten skulde give sig, eller og vente den allerhaardeste Medfart; Disse, som nu havde mistet deres Formand, ansaae det og for det sikreste at overgive sig, hvorved Aussurs lille Søn, Leif kaldet, tillige kom i Seyerherrens Hænder. Imidlertid kom Thorer fra Sydersøen. Sagen imellem Sigmund og Throndt kom endelig ved idelig Mellemhandling saa vidt, at de til en vis Tid skulde møde hinanden for Retten paa Strømøen.

Da de der nu mødte hinanden, anstillede Throndt sig meget venlig og lystig, og da man begyndte at handle om Forlig, sagde han: Jeg tilstaaer, at jeg har forseet mig skammelig, i det jeg blot som en Tilskuer var tilstede ved eders Fædres Død; Dette vil jeg nu altsammen giøre got igien ved alle optænkelige Æresbeviisninger, overladende alle Fredspuncterne til

dit

dit eget Godtbefindende. Hertil svarede Sigmund: Dermed vil jeg intet have at bestille, men overdrager Sagen til Grev Haagen, hvis Kiendelse vi begge nu underkaster os; og til den Ende begiver os begge hen til ham, hvis ikke kan intet Forlig imellem os blive sluttet. Throndt ansaae vel dette for en slags Billighed; Ikke destomindre betingede han sig dog paa nye, at Sigmund selv vilde afgiøre alting efter eget Tykke, dog saaledes at han hverken maatte forvises Landet, eller komme fra sin Betiening; men som Sigmund ikke vilde tilstaae ham dette, blev Sagen henviist til Grevens Paakiendelse, og der blev besluttet, at de begge skulle drage over til Norge neste Sommer. Man skikkede det ene Skib samme Høst tilbage igien til Norge; Sigmund selv tillige med Thorer og Harald Jernhoved overvintrede paa Skuføen, hvor han havde en stor Deel af sine Venner hos sig, og man lod i Overflødighed bringe didhen alle fornødne Levnetsmidler. Sigmund skal have faaet sin Fædrene Arv tilbage i det Aar 988 efter Christi Fødsel, paa samme Tid, da Haagen i Dannemark under Harald Gorms Anførsel førte Krig med Keyser Otto den Tredie, hvilket de norske Historieskrivere eenstemmig bevidne.

Syt-

Syttende Capitel.

Om Sigmund og Throndt, samt de dem af Grev Haagen foreskrevne Freds-Artikler.

Sommeren derpaa, da Sigmund og Throndt nøye havde udforsket, hvad enhver foretog sig hiemme, lavede de med al Flid alle Ting til rette, som til deres Overreise fornøden giortes. Sigmund tillige med Thorer og Harald Jernhoved samt 20 Matroser lettede først Anker; De landede ved Sundmor, og da man fik at vide, at Grev Haagen var i Nærværelsen, gik Sigmund strax hen til ham. Han tillige med sit Følgeskab blev af Greven venligen modtagen, og da han havde fortalt det Forlig, der var sluttet imellem ham og Throndt, sagde Greven: Throndt har med List vundet; Thi han skiøtter ikke om at komme til mig, og jeg troer ikke heller, at han kommer. Noget ud paa Sommeren fik man Underretning om, at han var gaaen til Seyls, men formedelst Modvind og Skibets Brøstfældighed maatte vende tilbage. Sigmund merkede nu, at han af Throndt var bleven skuffet; Hvorudover han anholdte hos Greven, at han vilde nu foreskrive Freds-Artiklerne, som de begge skulle efterleve. Disse bestode i følgende:

" Bresters

"Bresters og Beiners Mord skulde hvert
" for sig betales, som to andre Menneskers; Den For-
" seelse, Throndt havde begaaet, i at selge deres
" Børn til Trælle, skulle ansees som et enkelt Mord;
" Det Raad, han havde givet, at man skulde lade disse
" Børn, efterat deres Fædre vare dræbte, ombringe,
" skulde agtes samme Straf værd, og han forpligtes
" til at bøde for samme: Den fierde Part af Øerne,
" som tilkom Sigmund og Thorer efter Hevds Ret,
" blir tagen fra Throndts og Aussurs Herredøm-
" me, og den halve Part af alt tildømt Sigmund,
" og den anden halve Grev Haagens Kasse til Er-
" statning for det Mord, Throndt og Hafgrim havde
" begaaet paa hans Lehnsmænd Brester og Bei-
" ner. Hafgrim er formedelst disse Uskyldiges
" Mord med rette bleven dræbt, hvorfor ingen Erstat-
" ning bør ventes: Aussur ligeledes, som den der
" uretmæssig har bemægtiget sig og brugt andres Gods
" og Eyendele. Alle Boderne skulle deeles med Tho-
" rer efter Sigmunds Godtbefindende. Throndt
" skulle befries fra Landsflygtighed, saafremt han vilde
" antage forbemeldte Vilkaar."

Du skal, sagde Greven, af mig faae til Lehn alle Øerne; Men du skal svare mig Skat af hvad mig tilhører.

Jeg har villet anføre dette fra Ord til andet, saasom det er merkværdigt; Man seer heraf, at Brester og Beiner ingen Regnskabs Betiэntere have været hos Haagen, skiønt de i Landets Sprog bliver kaldte Sysselmænd, men allene Lehnsmænd. Thi hvorledes skulle han have forlehnet ham alle Øerne frie, og ikke hans Fædrene Arv, dersom de forhen havde været skatskyldig? Greven giorde Sigmund heller ingen Skade derved, at han ville erstatte det ved at afstaae sin Rettighed, ey heller synes det, at Sigmund er tildømt mere end han havde mistet; Hvad Kongens Deel angik, som var tilfalden Greven, deraf kunde han fordre Skat med ald Billighed. Vi finder, at det samme er iagttaget paa de orcadiske Øer, da Kong Sverrer i Norge tildømte Grev Harald at frasige sig Rettigheden til en Deel af dem tillige med Hetland, hvilke han vel forhen havde haft til Lehn, dog uden at betale nogen Skat. For saadan stor Naade aflagde Sigmund sin Taksigelse, og forblev Vinteren over hos Greven tillige med Thorer.

Attende Capitel.

Om den oprettede Contract imellem Sigmund og Throndt.

Næste Foraar begav Sigmund sig tillige med Thorer paa Reisen til Færøe, efterladende sig Harald Jernhoved i Norge; Ved sin Ankomst lod han tilsige en offentlig Landdag i Thorshavn, hvor Throndt og indfandt sig. Her besværede Sigmund sig høyligen over, at Throndt ikke havde efterlevet, hvad han havde lovet; Derpaa lod han i Folkets Overværelse oplæse de af Greven foreskrevne Freds-Artikler, og forlangte, at han enten skulle afslaae eller underskrive samme. Men Throndt søgte adskillige Udflugter, og med de zirligste Ord lod sig forlyde med, at Sigmund allene burde have den Ære, at foreskrive Vilkaarene. Sigmund giorde ham derpaa den Erindring, at han ufortøvet og uden Omsvøb herpaa skulle svare, da det var ham ligemeget, hvad han vilde udvælge, og det skulde slet ikke være ham imod, om han ophævede Forliget. Throndt svarede, at han vilde finde sig i det altsammen, alleneste den Betalings Tid, Greven havde fastsat til et halvt Aar, maatte blive forlænget; han udvirkede og ved de For-

nemstes Forbøn, at de tildømte Bøder skulle afbetales inden tre Aar paa tre gange. Endelig sagde Throndt, for at sætte en Prøve paa Sigmund, at det var billigt, at Sigmund i ligesaa lang Tid havde at befale over Indbyggerne paa Færøe, som han selv havde haft; Men Sigmund svarede, at dette Forsøg var gandske unødvendigt; Thi han maatte ingen Regning giøre sig paa oftere at komme til Regieringen. Throndt har derover, saasom han saae længere hen i Tiden, taget sig paa at opdrage Aussurs Søn Leif, hvilken og forblev hos ham, indtil han var bleven voxen.

Nittende Capitel.

Om Sigmunds Tilbagekomst til Norge, hans Giftermaal, og denÆre man beviiste hans Svigerfader.

Samme Sommer reiste Sigmund atter til Norge; Det var med stor Vanskelighed, at han for sin Bortgang fik udpresset den ene tredie Deel af Throndt; Den Skat, som Greven tilkom, og han havde indsamlet af Øerne, bragte han og med sig, og forblev Vinteren over, tillige med Thorer og hans

gandske

gandske Følge hos Greven. Imidlertid giorde Sigmund en Reise til Orkedalen til Thorchel Thurefrost sin forrige Fostersader, og bad ham, at han vilde give ham sin Dotter til Hustrue, hvilket Thorchel ansaae for en stor Ære. Deres Bryllup blev i manges Nærværelse høytidelig holdet paa Hladen, og vedvarede i syv Dage. I dette Gilde blev Thorchel antagen ved Hoffet, og blev regnet iblant Grevens beste Venner, hvorpaa han begav sig til sit Hiem igien; Sigmund forblev siden hos Greven tillige med sin Hustrue indtil det Aar 991, da han om Høsten tog over med Hustrue og Dotter til sit Fædreneland, hvor han tilbragte den paafølgende Vinter i al Stilhed og Rolighed.

Tyvende Capitel.

Om Throndts Udflugter.

Da der først i Foraaret var holdet en talrig Forsamlingsdag til Thorshavn, lod Sigmund Throndt sige, at han nu maatte indfinde sig med den anden tredie Deel; han burde ellers have udbetalt den hele Summa; men paa de Fornemstes Forbøn havde han udsat Betalings Tiden. Throndt paastod tvertimod,

imod; at han ikke burde vegre sig ved, at give Leif Aussurs Søn nogen Erstatning for hans Faders Liv; Disse Penge, som han her fordrede, kunde altsaa til en Erstatning overlades ham. Dette negtede Sigmund aldeles; Endelig indfandt Throndt sig, efterat han længe havde vægret sig, med den halve Deel af Pengene, foregivende, at det var ham en Umuelighed for nærværende Tid at tilveyebringe flere. Derpaa satte Sigmund ham Øxen for Brystet, og truede ham med at legge ham paa Stedet, saafremt han ikke strax betalede det altsammen. Throndt bebreydede ham hans Ubarmhiertighed, og henskikkede nogle til sit Hiem, for at eftersøge, om de i en anden Pung kunde finde noget; De fandt og saa meget Sølv, som Sigmund til denne Tid havde at fordre, og da samme var bleven betalt, skiltes de fra hinanden.

En og tyvende Capitel.

Om Sigmunds Reise til Norge; Hans Tilbagereise til Færøe; Forligelse med Throndt, og Reise igien til Norge.

Samme Sommer drog Sigmund atter igien til Norge, bringende med sig Grevens tilgodehavende

havende Indkomster; strax derpaa tog han igien til Færøe, hvor han overvintrede; Thorer forblev stedse hos ham, og de vare begge vel yndede af Folket.

Biarne af Svinøen holdte altid sin Troeskabs Eed, og var idelig som Meglere imellem ham og Throndt, ellers havde Sagen mangen gang faldet ud til en af Parternes Skade. Foraaret derpaa forlangte Sigmund, paa Landdagen paa Strømøen, den sidste tredie Deel; Throndt paastod endnu, at disse Penge skulde overlades til Leif for hans Faders Mord; Men Sigmund afslog det, og da mange lagde sig derimellem, sagde han: for eders skyld vil jeg udsætte Betalings Tiden, men for Resten hverken eftergive Gielden, eller overlade den til en anden; Altsaa maatte man den gang gaae med uforrettet Sag tilbage. Derpaa reiste Sigmund sildig ud paa Høsten tillige med Thorer igien til Norge, ladende sin Hustrue efter sig hiemme. Den Skat, som han havde indsamlet, bragte han med sig til Greven, hvor han og nogen Tid opholdte sig; Da han var 26 Aar gammel, bivaanede han i Aaret 995 Slaget paa Jomsvigen, hvori han viiste sig frem for alle andre, som stridede for Greven.

To og tyvende Capitel.

Om Sigmunds Bedrifter i den jomsvigske Feide.

Den Strid er i sær merkværdig, som han holdt med Buj Crasso Fyrsten af Burgunderholm, hvis Lige ikke fandtes i denne Krig, hverken i Sinds eller Legems Kræfter; thi da Jomsvigernes Fyrste Sigval gik ud af Slaget, raabende til Buj, at han skulde giøre det samme, sprang Thorchel (eller som andre siger) Thorsten Midlung i samme Øyeblik over i Bujs Skib, og med et Hug afhuggede hans nederste Læbe og Hagen lige ned til Halsen, saa at Tænderne faldt ud. I saadan Tilstand forestilte Buj sig, at han med Koldsindighed vilde blive modtaget af de danske Jomfruer, om han nogensinde kom tilbage. Midlung søgte derpaa at ville trække sig tilbage; men saasom Dekket var glat og blodigt, faldt han, og i det samme fik Buj hævnet sig, og med sit Sverd hugde ham midt igiennem; Derpaa begyndte han med sit saa kaldte Bryntrol, som en der var rasende, at falde ind paa Fienden, opmuntrede baade med Ord og Gierning sine Underhavende til at følge ham efter. Herved skeedte et stort Nederlag, og ingen torde falde an paa

denne

denne affindige Fiende. Det stod herover slet til paa den fiendtlige Side; Thi en stor Deel vare allerede ihielslagne, og andre søgte ved en endnu farligere Flugt for en kort Tid at undgaae Døden, som hang dem over Hovedet. Greven giorde sig vel ald Umage for at faae de Fornemste paa Skibene ophidsede imod ham, men det var altsammen forgieves; Thi de fleste forevendte, enten at de vare udmattede eller saarede, saasom enhver krympede sig ved at udsætte Hoved og Lemmer for Buis skrekkelige Hug. Han lod derover tilsige Sigmund Bresterfen, om hvis Tapperhed han nokfom var bleven overbeviist af de mange udviiste Prøver, at han skulde gaae Bui i Møde, og faae denne af Veyen, hvilken var baade ham og alle hans til største Skade; Men Sigmund lod svare, at han vel i Betragtning af Grevens store Tienester erkiendte sig høyst forbunden; Ikke destomindre fordrede man det for nærværende Tid af ham, som han ikke vel kunde efterkomme, med mindre han ved Buis Sverd havde Lyst til at omkomme. Greven befalede ham derpaa, at han skulde udsøge sig nogle af de beste Soldatere, hvilket han og giorde, og med samme gik Bui i Møde; Man anfaldt fra begge Sider af alle Kræfter; Bui imodstod Fiendens Anfald gandske tapper og modig; thi han havde Styrke, som en Kampe, hvilken foregedes overmaade ved hans

Utaalmodighed over den Smerte, som hans Saar foraarsagede. De forfærdelige Hug, hvormed man gik løs paa hinanden, foraarsagede ikke mindre Ødeleggelse iblant de Stridende, end Forskrekkelse hos Tilskuerne; Men da Sigmund saae, at han ved denne slags Strid intet vandt, steeg han med 30 Mand om Bord i Buijs Skib; Man holdte derpaa en hæftig Fegtning ved Bagstavnen, hvilken saa længe vedvarede, indtil begge Anførerne ved en Hændelse kom i Haar paa hinanden; Buj havde vel større Kræfter, men Sigmund overgik ham i Hurtighed, og saasom han vel var øvet i at kaste Sverdet fra en Haand i den anden, saa betiente han sig og nu af sit forrige Kunstgreb, og ved at gribe Sverdet med sin venstre Haand afhuggede Buijs eene Arm, siden kastede han Sverdet i den høyre, og som Buj ikke vidste at tage sig vare for Kunsthug, afhuggede han ligeledes den anden, saa at baade Armen og Sverdet, som han holdte fast i Haanden, faldt langt hen i Skibet. Da nu Buj merkede, at han ikke længere var i Stand til at forsvare sig, tog han med Stumperne fat paa to Kister fulde af Guld, som han havde plyndret fra Strut-Harald, og med høy Røst raabte: Af Skibet! Af Skibet alle Bujs Folk! springer i Søen. Da han dette havde talt, styrtede han sig tillige med Kisterne ned i Havet; Hvorover Seyeren

tilhørte

tilhørte Sigmund, hvilken skal have draget hiem igien samme Sommer; Thi der læses ikke, at han om Høsten var i Norge, da Grev Haagen i et Oprør blev paa en skielmsk Maade myrdet af sin egen Tienere, og begraven under en Svinestie, som derved blev merkværdig hos Efterkommerne. Petrus Clausen Undalin viger herfra i nogle Stykker, beraabende sig paa et Skrift, som han kalder, den store norske Krønike; Men hvor denne er at finde, veed jeg slet ikke, mueligen han derved har forstaaet et Udskrift af Ole Thryggesens Historie; Dog er Ulighedem imellem hans Fortællelse, og hvad her fortælles ikke af synderlig Betydenhed. Undalin vil have, at Brester, Beiner og Throndt skal tillige have regieret over Færøe, men Codex Flateyensis sætter Hafgrim i Steden for Throndt. Han kalder Thorer Thorgils, Ragnhild Thurefrostes Hustrue Ingeborg, og tillegger Thurefrost Tienere; Codex Flateyensis derimod siger, at han havde ingen. Han foregiver end videre, at Sigmund og Thorer rømte fra Skipperen; da derimod vores Autor skriver, at de forlode hinanden som gode Venner. Endelig beretter Undalin, at Grev Haagen, da Sigmund kom til ham, skal have regieret over hele Norge, grundende sin Beretning paa den nys omtalte Krønike, hvilket dog alle de øvrige Beretninger gandske modsige.

Tre

Tre og tyvende Capitel.

Hvorledes Sigmund kaldes til Norge af Ole Thryggesen, som da regierede; underviises i den christelige Troe, og kommer i stor Naade hos Kongen.

Skiønt Ole Thryggesen var Grev Haagen aldeles ubekiendt, saa blev han dog som en retmæssig Arving efter Grevens Død Eenevolds Herre over hele Norge, til største Fordeel for Riget, saavelsom de underliggende Provintzer og Lande; Thi han berømmes i sær deraf, at han befordrede Guds Ære, og lod det være sin Hovedsag at forplante den christne Religion saavel uden for, som overalt i hans hele Rige; hvilket gudeligt Forehavende han endog med største Livs Fare bestandig søgte at udføre. Iblant andre fattede han en særdeles Medynk over de i den hedenske Mørkhed endda svævende ulykfalige Færøenser, og lod efter Snorre Sturlesens Beretning i hans Krønike Aar 998, til den Ende kalde Sigmund til sig, lovende, at giøre ham til den største Mand paa Færøe, saafremt som han ikke vægrede sig ved at komme. Denne Sag tog Sigmund,

mund, som havde stor Lyst til at tale med den nye Konge, ikke længe i Betænkning, men lavede sig strax til Reisen, og efterat han var kommen over til Norge, forefandt han Kongen i Nordmør, hvilken modtog ham sær naadig, og glemte desuden ikke at takke ham, fordi han havde viist sig lydig. „ Derpaa giorde han „ en Sammenligning imellem deres Skiebne paa begge „ Sider, og deri giorte Begyndelse af deres Fædre, „ hvilke begge paa en ubillig Maade vare blevne om- „ bragte af deres Fiender, den ene i sin spæde Søns „ Overværelse, den anden havde vel en Søn, men „ samme havde endda ikke seet Lyset. Siden blev for- „ talt, hvad der havde mødt dem begge; Begge blev „ i deres spæde Ungdom efterstræbt af deres egne Paa- „ rørende: Sigmund af Throndt, som ville at „ han skulle ombringes: Kongen af Gunhilds Søn- „ ner; Begge vare blevne hensolgte til Trælle; Begge „ havde været fattige og nødlidende; Begge havde væ- „ ret forfulgte af deres egne Slegtninger, men vare „ blevne understøttede af Fremmede, og fandt Naade „ hos Fyrsterne; Begge bleve drevne i Landflygtighed, „ og frataget alt, hvad de havde arvet efter deres For- „ ældre; Endelig ere de begge ved den Høyestes Bi- „ stand ey allene komne tilbage igien, men endog ere „ blevne de Største hver i sit Fædreneland. De

„ vare

„ vare ey allene i Skiebne, men endog i Natur og Væ-
„ sen hinanden lige, de besadde begge lige Anseelse i
„ Skabning, og lige Fuldkommenhed i Kræfter; De
„ lagde sig begge efter et slags Kunster og Øvelser, og
„ i Henseende til Gemyttet vare de begge ligesindede.
„ Der fandtes desuden hos ham endog fra Ungdom af
„ en naturlig Afskye for Afguders Dyrkelse, hvilket han
„ og foregav, at han havde hørt fortælle om Sigmund.
„ Bevæget af dette har han, for at bestyrke det Ven-
„ skabs Baand, som uformerkt var knyttet imellem dem,
„ ladet ham kalde til sig fra hans Fædreneland, i den
„ faste Forsikring, at han ved sin Ankomst skulde ud-
„ føre vigtige og for ham selv fordeelagtige Sager. I-
„ sær ønskede han, at de, som i alle Ting vare hinan-
„ den saa lige, ikke ved Ulighed i Religionen nogen-
„ sinde skulde skilles fra hinanden, hvilket han og haa-
„ bede at opnaae ved den Høyestes Bistand, der af
„ intet havde skabt Himmelen, Jorden og alle Ting i
„ Verden, og som dem uafvidende havde ud-
„ friet dem af alle Farer. „

Derpaa fremsatte han for ham i Korthed den christelige Religions Hovedstykker, og forsikrede ham om sin besynderlige Naade, saafremt han i disse Stykker med ham vilde blive enig; Dog var hans Naade lidet at regne imod den Allerhøyestes,

og

og de evigvarende Belønninger, hvilke ere dem lovede, som hannem frygte. Hertil svarede Sigmund: at han, som Kongen vel vidste, havde været ved Grev Haagens Hof, og fulgt med ham i Krigen, samt at Greven, hvis Religion ingen Overeenstemmelse havde med Kongens, havde, som en mild og from Herre imod sine Venner, men derimod haard og undersundig imod sine Fiender, beviist ham store Velgierninger; Men hvor meget han end var elsket af Greven, saa kunde han dog ikke i denne ene Post være enig med ham, endskiønt han endnu ikke vidste af en anden Gud, og en bedre Guds Dyrkelse at sige; Nu derimod, da han af Kongen var bleven paa en fornuftig Maade underrettet om Sagen, maatte han tilstaae, at den christne Religion havde et stort Fortrin for den, som Greven bekiendte, hvorfor han ikke vilde tage i Betænkning samme at antage. Over dette Svar blev Kongen fornøyet, og strax giorde Anstalt til at Sigmund tillige med hans gandske Følgeskab kunde blive døbte; Kongen beviiste ham siden den ene Naade større end den anden, og havde ham den hele Vinter over hos sig, da han giorde meget af ham, og antog visse Personer, for at undervise ham i den christelige Troes Artikle.

Fire

Fire og tyvende Capitel.

Om den christelige Troes Forplantelse paa Færøerne ved Sigmund.

I det Aar 998 i Begyndelsen af Sommeren kom Sigmund lykkelig igien til Færøe, efterat ham af Kongen var given frie Leyde og nogle Geistlige til at forplante Religionen paa Færøe, samt efterat han havde faaet Magt og Myndighed over alle Øernes Beboere. Strax derpaa lod han paa Landdagen paa Strømøen, hvor et anseeligt Antal af Indbyggerne var forsamlet, bekiendtgiøre, at Kong Ole i Norge havde beskikket ham til den Fornemste over Øerne, i hvilken Henseende de Fleste og ynskede ham til Lykke. Derneſt bekiendtgiorte han, at han nu havde antaget de Christnes Religion og Skik, samt at han havde Ordre, at omvende til samme alle Færøernes Indbyggere. Herpaa gav Throndt først sin Betænkning, sigende, at det ikke var af Veyen, om man raadførede sig i saa vigtig en Sag med alle Beboerne. Dette fandt og Biefald hos alle Nærværende; Hvorudover de samtlig gik til side, fattende det Forsæt, at de med fremmede Skikke intet ville have at bestille. Men der Sigmund merkede, at det gandske Folk

holdt

holdt med Throndt, de faa Christne undtagne, hvilke vare paa hans Side, indsaae han gandske vel, at han nu havde tilstaaet Throndt en alt for stor Frihed. Endelig kom de alle tilbage igien end mere forbitrede, og det lod som de vilde bruge Vold, dersom Throndt ikke havde søgt at stille dem. Han tog til den Ende Indbyggernes Sag paa sig, befalende Sigmund at lade sit Forehavende fare, og giøre sin Eed paa, at han aldrig nogensinde skulle overtale nogen Færøer til at blive en Christen; I øvrigt truede han ham med, at han ikke skulle see anden Dag, saafremt han heri viiste sig gienstridig. Sigmund saae vel, at han for nærværende Tid intet kunde udrette imod saa mange Bevæbnede, hvorfor han beqvemmede sig til at love ham dette baade med Haand og Mund. Han gik derpaa ud fra Forsamlingen, og strax efter drog over til Skuføen, hvor han ikke lod sig merke med noget, skiønt det gik ham ikke lidet nær, at han af Indbyggerne havde ladet sig overtale til at giøre et saa skammeligt Løfte. Foraaret derpaa begav han sig med 2 Skibe og 30 Personer ud paa Søen, som alle ansaae paa den Tid for en forvoven Gierning; Og da det var hans Hovedsag at udføre sin Konges Ordre, om det end skulde koste ham Livet, saa giorde han sig al Umage for at naae Østerøen, og derpaa med sit

Folk at omringe Throndts Huus. Døren til hans Sovekammer blev strax opbrekket, og da man kom slæbende med han, som en Fange, talede Sigmund ham til saaledes: Her seer du Lykkens Ubestandighed: forrige Høst viiste den sig saa gunstig imod dig, at du efter eget Tykke, da kunde foreskrive Love; Nu derimod, er det, som den fortryder, hvad Gunst den forhen har ladet see imod dig Uværdige, hvorfor den og har overleveret dig fangen i mine Hænder. Du nødte mig da til at udvælge et af to onde Vilkaar; Nu skal det og staae dig frit for, at udvælge af to gandske ulige, hvilket dig lyster: "Enten skal du forsage Dievelen, "og lade din forfængelige Vantroe fare, samt antage "Christum og hans Lærdom, da du kan vente "en paafølgende evig Lyksalighed, eller og skal "du, om dette ikke staaer dig an, blive skildt ved alt "det du eyer, og strax miste Livet, da du derefter "skal pines i ald Evighed." Da Throndt herpaa svarede, at han ikke vel kunde forlade sine gamle Venner, blev en strax udnævnt, som skulde aflive ham, hvilken tog Sigmunds Øxe, og gik hen for at dræbe ham; der Throndt dette merkede, sagde han: holdt Noget stille, tillad mig at tale, hvor er min Frende, Sigmund? det er med ham jeg egentlig vil tale; Sigmund tillod ham og at sige hvad han ville; hvor-

paa

paa han erklærede, at han vilde være ham lydig, og antage den Troe, som han forlangte, at han skulle antage. Thorer raadede imidlertid Sigmund, at han skulde lade ham ombringe, foregivende, at det vilde blive baade ham selv og hans Venner til Skade, om han lod ham beholde Livet; Men Sigmund vilde hertil ingenlunde lade sig overtale, svarende, at det nu maatte komme an paa en Prøve. Strax derpaa blev Throndt med sin hele Familie døbt af en da nærværende Præst; Siden tog Sigmund ham med sig til alle Øerne, og han aflod ikke, forend han havde faaet Hedenskabet udryddet, og alle Indvaanere døbte og omvendte til den christne Religion.

Fem og tyvende Capitel.

Sigmund søger at bringe Throndt med sig over til Norge, men det vilde ikke lykkes.

Samme Sommer giorde Sigmund en Reise til Norge, bringende med sig Kongens Skatter; og Throndt maatte, hvor ugierne han end vilde, giøre ham

ham Følgeskab. Man var ikke saasnart kommen ud i Søen, førend en stærk Modvind drev Skibet tilbage, hvilket omsider strandede. Ingen af de medbragte Penge bleve biergede; Men Throndt og de øvrige paa Skibet bleve alle reddede. Sigmund lod dette Forlis ey gaae sig meget nær; Men som han selv besad store Midler, saa erstattede han paa egen Bekostning den Kongen tilføyede Skade, og paa nye forsøgte Lykken. Throndt maatte og denne gang skiønt ugierne følge med ham. Da de vare komne et got Stykke fra Landet, opkom paa nye en Modvind, som drev dem tilbage igien, uden Forlis paa Folk eller Vahre, men Skibet allene havde taget en liden Skade. Throndt sagde, at man ikke kunde vente sig anden Lykke, efterdi man søgte at bortføre ham imod hans egen Villie. Endelig lod Sigmund sig ved denne hans Modtvillighed overtale til at lade ham fare, dog under Eed, "at "han skulle oprigtig vedblive i den engang antagne "christelige Troes Bekiendelse, og aldrig paa nogen "Maade hindre dens Udbredelse: At han skulde vise "Kong Ole og ham tilbørlig Troskab og Lydighed, og "at han skulle opmuntre de andre til det samme, og "aldrig med List tilskynde nogen til at vise Utroskab "imod dennem." Man vil sige, at Sigmund forelagde ham Kongens Befaling om den sande Guds

Dyrkelse og andet mere, som han alvorligen skulle iagttage, ja Eeden, som han herpaa skulle aflegge, var paa det nøyagtigste forfattet. Efterat Sigmund nu havde ladet Throndt fare tilbage, besluttede han Winteren over at forblive hiemme, efterdi han sidste gang formedelst det urolige Høstveyrligt var bleven nødt til at gaae tilbage, og Winteren, som nu var for Haanden, hindrede ham desuden i tredie gang at begive sig paa Søen; Han søgte derfor, i den øvrige Tid af Høsten, at faae sit Skib vel i Stand igien. Den norske Kronike beretter, at Sigmund skal have bragt en Deel af Orkenøerne og hele Hetland til Christi Kundskab, og at han derpaa skal have anvendt lang Tid og Umage; Men om denne Sag meldes andensteds ikke det allerringeste. Sigurd Greven over Orkenøerne skal dertil være bleven beordret, og man tvivler ikke paa, at jo Sagen ved ham rigtig er forrettet; Hans Søn blev ikke givet Kong Ole til Gidsel; Han døde strax, og saa længe han levede, lod han see mod Kongen tilbørlig Lydighed. Af det, vi har læst om Sigmund, er det klart, at han i disse Aaringer har opholdet sig paa Færøerne, og at Tiden ikke har tilladt ham at iverksætte denne vigtige Sag uden for Fædrenelandet.

Sex og tyvende Capitel.

Om Sigmunds Reise til Norge, samt hvad der forefaldt imellem ham og Kongen.

Næstfølgende Foraar tog Sigmund over igien til Norge, og bragte Kongens Skatter med sig, hvilke han af sin egen Pung udbetalte. Kongen beviiste ham stor Ære, og imedens han opholdte sig ved Hoffet, gav han en fuldkommen Underretning om alt, hvad der havde tildraget sig imellem ham og Throndt tillige med flere af Indbyggerne paa Færøe. Kongen tilkiendegav herover sin Fornøyelse, og sagde derhos, at der fattedes i deres Lykkes Fuldkommenhed intet uden dette ene, at Throndt ikke var nærværende, thi saa skadelig som hans Tilstædeværelse paa Færøe vilde blive for Indbyggerne, saa nyttig vilde hans Landsflygtighed være for alle; Thi han troede, at han af alle nordlige Folk var den Allerslemmeste.

En Dag lod Kongen kalde Sigmund til sig for at kappes med ham i allehaande Øvelser; Han undskyldte sig vel paa det høfligste, men lod sig dog dertil omsider overtale; Han udviiste og saadan Ferdighed i at skyde med Bue, i Svømmen og andre Kunster,

at

og alle de Tilstædeværende maatte holde ham for den bedste næst Kongen; Thi der fattedes kuns gandske lidt i, at de vare hinanden lige.

Da han spiste ved Kongens Taffel, nød han den Ære, at han fik det tredie Sted næst Kongen. Ved Taffelet skeete det af en Hændelse, at han lagde sin Arm paa Bordet; Ved denne Leylighed blev Kongen vaer en tyk Ring, som han bar om Armen, og forlangte, at han skulde vise ham samme; Der han dette havde giort, sagde Kongen: "Den maa du forære "mig Sigmund! Men han svarede: jeg har beslut-"tet, at den aldrig skal komme af mit Eye. Kongen "lovede ham en anden i Steden, som skulle være lige-"saa kostbar, og ligesaa vægtig; Men han svarede: "denne Ring kan jeg ingenlunde miste, thi den er mig "som et besynderlig Naades Tegn givet af Grev Haa-"gen, og det Løfte, jeg har giort ham, skal jeg trolig "holde; Jeg ansaae ham som en brav Mand, der be-"viste mig mangfoldige Velgierninger. Kongen sagde "derpaa: Greven og Ringen maa staae dig an, saa "meget dig lyster; Men viid, at det nu er ude med "din Lykke, og denne Ring vil engang blive "dig til Skade: Dette er mig ligesaa bekiendt, som "hvor og af hvem du samme har bekommet: Begier-"lighed efter at udfrie mine Venner af Fare, har mere

 "drevet

„ drevet mig til at begiere dette af dig, end Begierlig„ hed efter at blive Ringens Eyer. „ Man merkede herhos, at Kongen var fortrydelig; thi han blev i en Hast saa rød i Ansigtet, som om han med Blod havde været overøset; Han omgikkedes fra den Tid ikke saa fortrolig med Sigmund, som han havde giort tilforn; Ikke destomindre forblev han dog ved Hoffet indtil først i Sommeren, da han venligen blev afskediget, og i Forsat en mere at see Kongen drog han over igien til sit Fædreneland, hvor han forblev paa sin Gaard paa Skufsøen.

Syv og tyvende Capitel.

Om Regieringens Forandring i Norge, samt Sigmunds Reise til de norske Grever.

Samme Aar noget ud paa Høsten paatog Olaf Thryggesen sig et Tog til Vindland eller Venden; Hans Rustning var saa betydelig, at man hverken i Norge eller i Venden for den Tid havde seet en betydeligere. Paa hans Tilbagereise skikkede han

han efter sin Svogers Grev Sigvaldes listige Raad den største Deel af sin Flode for i Veyen til Norge, og med nogle faa Skibe, som han havde tilbage, geraadede i Knibe; Thi han blev skammelig forraadet, og derpaa heftig angreben af tre mægtige Fyrsters Floder, nemlig Kong Svend Tveskiægs af Dannemark, Kong Oles af Sverrig og Grev Erichs af Norge. Da han var overvundet, blev Norge deelt imellem Seyervinderne, dog var alle Mand Erich og Svend hørig og lydig, deels som de rette Eyere, deels som Stadtholdere. Omsider da de havde erlanget fuldkommen Herredømme over Landet, lod de ved Sendebud kalde deres gamle Ven Sigmund Brestersen til sig, hvilken med Fornøyelse efterlevede deres Ordre, og forføyede sig strax hen til Hladen, hvor de heller boede end i Throndhiem. Han blev ved sin Ankomst særdeles naadigen modtagen, og de lod see imod ham den samme Godhed og Venskab, som de forhen havde viist; Han udvirkede og, at han eene fik høyeste Myndighed over alle Færøerne. Samme Høst begav han sig igien paa Hiemreisen, efterat han med stor Æresbeviisning var bleven afskediget; Dette menes at være skeet Aar 1001; Thi det var umueligt, at han kunde gaae til Søes saa silde i det næst afvigte; og hans Reise burde dog nødvendig skee ved allerførste

Kenlighed, hvilket altsaa maae være skeet i Foraaret 1001; Thi hvorledes kunde han vel opsætte saa naadige Forsters Indbydelse længere.

Otte og tyvende Capitel.

Om Throndts Brødrebørn, og om hans Paastand.

Samme Tid befandt sig i Throndts Huus hans Brødrebørn Sigurd og Thord den Lille, hans Systersøn Gaute den Røde, og Leif Aussursen (hvilke han havde opfostret) omtrent af en Alder. Iblant disse overgik Sigurd dem alle i Kræfter, Hurtighed og Ferdighed i allehaande Øvelser, dog var Sigmund Bresteršen ham i alt dette overlegen; Ellers havde han et fört Legeme, og hans Hovedhaar var baade guult og kruset. Thord besad ligeledes en anseelig Skabning og store Kræfter, skiønt han deri ey kunde sættes i Ligning med sin Broder; Hver for sig havde i Henseende til Legemets Beskaffenhed noget roesværdigt.

Paa

Paa Landdagen, som ved samme Tid blev holden paa Strømoen, forlangte Throndt af Sigmund, at han skulle give Leif Aussursen Vederlag for det Mord, han havde begaaet paa hans Fader; men Sigmund sagde; at det var ikke værd at tænke herpaa, saasom alle Ting vare blevne afgiorte ved Grev Haagens Kiendelse. Throndt paastod tvertimod, at dette burde afgiøres ved de Fornemstes Kiendelse i Landet; men som Sigmund paa nye afslog dette, sagde Throndt: " Mine Slegtninge, " hvilke hos mig ere opdragne, ansee dig billigen som " en haard og uregierlig Mand, i det du tilegner dig " Herredømme over alle Øerne, da dog meer end den " halve Deel er dem arvelig tilfalden. Mig har du i " mange Maader fornærmet og beskiemmet, og des" uden har du twungen mig til meget mig uanstændigt: " Det der meest smerter mig, er, at du har overtalt " mig til at forlade min Religion og Fædrenes Skik" ke; Vær forsikret om, at vi ikke længe vil " lade os nøye med slige haarde Vilkaar. " Men Sigmund svarede, at han, uagtet alle hans Trudseler, haabede at sove gandske rolig.

Ni og tyvende Capitel.

Den christne Religion foragtes af Throndt og hans Familie, men befordres ved Sigmund og hans Familie.

Paa denne Tid begyndte, som andeinsteds, saa og i de Greverne underlagte Provintzier den christelige Religion at vakle, saasom enhver forrettede sin Guds Dyrkelse, som han selv lystede; dog bekiendte Greverne sig treligen til den Christne. Sigmund med hans hele Familie levede gudelig og oprigtig: Throndt derimod med alle hans Tilhængere var nær ved at frafalde.

De Børn, som Sigmund avlede med Thyri sin Hustrue, opregnes i saadan Orden: Thora, som den ældste, hvilken blev født paa Dovre-Field, var fra sin Ungdom af et muntert og vittigt Fruentimmer, dog uden nogen synderlig Legems Skiønhed. Af Sønnerne var Thoralf den ældste; derneft Steingrim; derneft Brander og Herger den yngste, om hvilke man giorde sig god Forhaabning.

Tre-

Tredivte Capitel.

Hvorledes Sigmund giør Throndts Anslag til intet.

Den følgende Sommer giorde Sigmund i Følge med Thorer og Einar fra Syderøen en Reise over til lille Dimon for at afhente de Faar, som han havde besluttet at slagte til sin Huusholdning. Imedens de der opholdte sig, bleve de vaer 12 Mand, som vare komne op paa Øen udrustede med Skiolde og Vaaben, som glimrede mod Solen. Sigmund stod endnu i Tvivl om, hvem disse maatte være, men Thorer gav strax tilkiende, at det var Gautuskieggerne, nemlig Throndt med hans Brødrebørn og Tilhængere; og spurgte tillige, hvad det var herved at giøre? Sigmund svarede: Det skal have gode Veye, og befalede at de alle bevæbnede skulle gaae dem allerførst i Møde, og i fald man af dem blev angreben, skulle enhver løbe sin Vey, og omsider mødes igien paa et Sted, hvor man lettest, og gemeenligen pleyer at lande. Thorlachs Sønner, Leif og endnu een, hvis Navn ey meldes, disse fire bleve beordrede at anfalde Sigmund; Men da de efter Ordre begyndte at angribe ham, sprang han i en Hast bort, saa de ikke

den

den gang kunde gribe ham. Sigmund kom derpaa først til Stedet, hvor man pleyede at stige paa Landet; Der stod strax en færdig, som havde i Sinde at anholde ham; men Sigmund tog ikke i Betænkning at nedlegge denne, og derved hindrede Fienden at opstige. Imidlertid ilede Thorer og Einar hen til de fiendtlige Baade, hvor de forefandt to Mænd, af hvilke den ene holdt i Tovet, den anden passede paa Baaden; Den ene af disse blev ombragt af Thorer. Sigmund, som stedse anstillede sig, ligesom han flyede, kom omsider ned til Havbredden, og da han saae, at en af Fienden var ihielslagen, kastede han den anden, som passede paa Baaden, i Vandet, og saaledes bragte to Baade hiem med sig, uden at hverken han eller hans havde lidt nogen Skade. Da Fienden nu saaledes saae sig skildt ved deres Fartøyer, lod de antænde en stor Ild, ved hvilket Tegn Indbyggerne paa de næste Øer bleve erindrede om, at de skulde bringe dem bort, førend Sigmund kunde faae saa mange samlede, som fornøden giortes til at faae dem fangen.

Nogen Tid derefter, dog i samme Sommer, der Sigmund tillige med Thorer og Einar drog efter Sædvane imellem Øerne, for at iudsamle den sædvanlige Landgilde, og just seylede igiennem et snevert Sund, fik de Throndt selv tolvte at see, som

seylede

seylede dem lige i Møde. Thorer, som syntes at de kom dem alt for nær, spurgte strax Sigmund hvad han raadede? Sigmund gav strax den Ordre, at de i største Hast skulde fare dem lige paa Siden, og saasnart de vilde stryge Seyl, skulle de afhugge alle Tovene, som holdte Masten, imidlertid vilde han selv ikke være ledig. Da de nu saaledes hermed var i Arbeyd, stødte Sigmund med Baadshagen saa stærk til Baaden, at den, inden man vidste et Ord deraf, laae med Kiølen i Veyret; Fem af Folkene druknede; Thorer raadede vel, til at man skulle omkomme dem alle; Men Sigmund vilde ikke vide deraf at sige, foregivende, at han heller vilde see dem beskiemmede. Da Baaden endelig var sat i Stand igien, og de øvrige vare reddede, besværede Sigurd Thurlachs sig over den umilde Skiebne, som uophørlig satte dem blot for Sigmunds Spot og Forhaanelse. Throndt skal, da han igien var kommen op i Baaden, have spaaet, at Bladet nu havde vendt sig, saasom Sigmund havde været saa daarlig og forsømt den gode Leylighed, som ham var givet; Nu da Lykken er gaaet over til mig, sagde Throndt, skal jeg imodtage den med begge Hænder, og ikke aflade, førend jeg faaer ombragt Sigmund. Dette Throndts Forsæt, saavelsom

hans

hans bekiendte Listighed opvakte hos dem alle en Forsikring om en bedre Lykke i Fremtiden.

En og tredivte Capitel.

Hvorledes Sigmund omsider bliver bragt af Dage.

Langt ud paa Høsten drog Throndt med tvende Fartøyer over til Skufsøen; han havde 60 Mand med sig; deriblant var Sigurd Thorlachsen, og Thord lille hans Broder, Giste den Røde og Leif Aussursen, Steingrim af Østerøen, og Eedhiarn Kambhaut. (Biarne fra Svinøen holdte sig upartisk, i Krafe af det Forlig, som han havde indgaaet med Sigmund.) Undervegs trøstede Throndt sine Stridsmænd, og foreskilte dem, at han havde drømt, at dette skulde blive det sidste Tog, som han skulde have mod Sigmund. Da man nu var kommen til Øen, søgte man at bringe Fartøyerne til saadant et Sted, hvor man lettest kunde opstige paa Landet. Her beskriver Codex Flatreyensis paa nye igien Skufsøen, som et Sted, der ikke med et betydeligt Antal af Fiender kan indtages, saa

længe

længe der ere ikkun 10 Mand, som kan forsvare den. Kambhaut søgte først at gaae i Land; Han angreb strax den Vagthavende, og imedens de vare i Haar paa hinanden, tumlede de begge ned af en Klippe, og ved dette Fald slog sig til døde. Derpaa klavrede Throndt op med de øvrige af hans Følge, omringede Huset, og førend man vidste et Ord deraf, opbrekkede alle Dørrene. Sigmund med alle sine Huusfolk tog strax til Vaaben, og Thyri hans Hustrue lod i sær see en ugemeen Tapperhed. Throndt gav derpaa Befalning, at man skulle stikke Ild paa Huset, og giorde saa et hæftigt Anfald baade med Ild og Sverd. Da man længe med temmelig Hidsighed havde fegtet; trinede Thyri frem til Dørren, og sagde: Throndt hvor længe vil du stride mod en Familie, som ingen Hoved haver? Throndt svarede: Hvad du foregiver, synes at have sin Rigtighed: Sigmund maa vist nok være undviget; Han gik derpaa fløytende rundt omkring Huset til venstre Side; Omsider kom han til en lidt fra Huset liggende Hule; der strøg han med Haanden paa Jorden, og nu og da holdt den op til Næsen, ret liges som han, som andre Hunde, kunde lugte, hvem der var gaaet; Her, sagde han, har tre Personer nemlig Sigmund, Thorer og Einar været; han forbød og dem, han havde med sig, at røre ved det allermindste,

ste, men han allene sporede af Lugten, hvor de vare henfarne. Tvert over Øen var af Naturen en dyb Grøft, og da han var kommen til den, sagde han: saavidt har jeg sporet deres Gang: Sigmund er vist nok sprunget over; men hvor de andre har forstukket sig, det kan jeg ikke vide. Lader os altsaa fordeele os i to Partier, saaledes at Sigurd Thorlachsen og Leif med nogle Mand gaaer til den ene Ende af Grøften, og jeg med de øvrige til den anden, og naar vi ere komne til Enden, vil vi igien møde hinanden paa hin Side. Da man nu havde giort denne Aftale, raabte Throndt med høy Røst, og sagde: Sigmund! er du saadan en Karl, som du giver dig ud for og intet frygter, saa sig mig, hvor du er at finde? Hvor mørk Nat det end var, sprang ikke destomindre Sigmund over Grøften, og med et Hug afhug Steingrims Hoved lige ved Siden af Throndt, og i samme Stilling sprang tilbage. Da Throndt tillige med de andre efter Aftale vare komne hver til sin Ende, begyndte man for Alvor at forfølge Sigmund; Han maatte altsaa flye op paa en steil Klippe, hvor der var Vand under; Stedet blev af Fienden strax omringet, og han hørte fra alle Sider, hvad de talede, og hvortil de opmuntrede hinanden. Da han paa ingen Maade saae han kunde undvige, raadede Thorer ham til at giere Modstand;

men

men saasom han, i det han sprang over Greften, havde tabt Sverdet, svarede han: at han til at forsvare sig aldeles var uskikket. Det eneste Middel var altsaa, at man styrtede sig ned af Klippen i Vandet, og ved Svømmen lod det komme an paa, hvor Lykken fandt for godt at henføre dem, hvilket fandt de andres Biefald. **Throndt** fik ikke saasnart at høre, at de nedkastede sig i Vandet, førend han befalede, at man skulde allevegne fra indfinde sig med Baade, og ikke aflade hverken paa Landet eller Vandet, førend man havde ombragt dem alle. Denne hans Befalning blev og strax iverksat; men man havde dog ikke den Lykke at indhente dem. Imidlertid svømmede **Sigmund** med sine Kamerater **Thorer** og **Einar** hen til **Syderøen**, som laae en stiv Miil fra **Skufsøen**. (Af den Tegning, som **Mag. Debes** har ladet sætte foran i sin **Feroeia reserata**, er det klart, at **Skufsøen** ligger ikkuns en halv Miil fra **Syderøen**, i sær hvad den vestlige Deel angaaer, hvorfra **Sigmund** rimeligst har begyndt at svømme; thi ellers havde **store Dimon** ligget ham langt nærmere.)

Da de nu vare komne halvveys, sagde **Einar**: "her nødes vi til at forlade hinanden; Men "**Sigmund** svarede: det giør jeg aldrig, hvorpaa "han lagde ham paa sine Skuldre. Lidt derefter "spurgte

" spurgte Thorer, hvor længe han vilde slæbe paa et
" dødt Menneske? han lod ham og strax fare, saasnart
" han derom var bleven forvisset. Da de havde om-
" trent en Fierding tilbage, begyndte Thorer saaledes
" at tale: Nu maa vi, som stedse har været
" fortrolige Venner, og som altid har fulgt
" hverandre, ved min Død adskilles: Jeg seer
" mig ikke i Stand til at udholde længere: Jeg beder
" derfor, at du alleeneste vil see paa din egen
" Frelse, og en mere udmatte dig ved at redde
" mig; Thi derved maatte dit eget Liv tilli-
" gemed mit omsider tilsættes. Dette vilde
" Sigmund aldeles ikke vide af at sige; men forsik-
" rede, at de enten begge skulde reddes, eller
" begge omkomme; Hvorudover han tog Thorer
" paa sine Axle, hvilken befandt sig saa udmattet, at
" han neppe kunde hielpe sig det allerringeste. Da de
" endelig vare komne til Sydersøen, var Sigmund
" formedelst Strømmen, som havde kastet dem nu frem
" nu tilbage, bleven saa udmattet, at han ikke kunde
" udholde længere. Thorer maatte omsider slippe,
" og en stor Bølge drog ham med sig ned til Grunden."
Sigmund, som herved blev befriet fra sin Byrde,
naaede omsider Landet; men hans Kræfter være blevne
saa svækkede, at han ikke kunde staae paa Benene;

Hvor-

hvorover han maatte ligge i Tangen, som han i Dagbrækningen havde krøbet op i, lige indtil langt ud paa Morgenen. Ikke langt derfra laae en liden Gaard, **Sandvigen** kaldet, hvilken egentlig tilhørte **Throndt**, men da var beboet af en Mand ved Navn **Thorgrim den Onde**, der skal have besiddet store Kræfter; Han havde to Sønner, nemlig: **Ormsten** og **Thorsten**, som i Ondskab gave deres Fader intet efter. Denne, som han paa den Tid gik med sin Øxe i Haanden, og spadserede ved Strandbredden, blev han en rød Klud vaer, som lod sig see oven over Tangen, hvilken han ikke saastart havde ryddet til side, forend han merkede, at der laae et Menneske; Han spurgte derpaa, hvem det var? **Sigmund** gav ham strax sit Navn tilkiende, fortællende, hvad der havde mødt ham, og bad, at han paa beste Maade vilde see ham hielpen. **Thorgrim** vendte sig derpaa til sine Sønner og sagde: Nu kan vi uden ringeste Fare i et Øyeblik vinde mere, end alt det vi forhen eyer: Denne Mand bærer en meget kostbar Ring paa sit Legeme, og vi har desuden ikke nødig at frygte for, at hvad vi giør skal blive bekiendt for andre: **Vi kan altsaa i ald Sikkerhed dræbe ham.** Hans Sønner, som i Begyndelsen viiste sig frygtagtige at samtykke i saadan ugudelig Gierning, satte sig derimod af alle Kræfter; men omsider lode de

sig dog dertil overtale; De toge altsaa Sigmund ved Haaret, og holdt ham, imedens deres Fader med sin Øxe afhuggede hans Hoved. Siden drog de Ringen og alle hans Klæder af ham, og tilsidst nedgrov ham i Sandet ved Strandkanten.

Saadan et Endeligt havde da denne store Mand, hvilket og længe forhen var spaaet ham af den meget viise Konge; Han burde, som den, der baade havde indført den christne Religion i Landet, og tillige selv alvorligen iagttaget dens Love, efter sin Konges Formaninger reent have tilsidesat og forkastet alle Levninger, af hvad der kunde have Navn af overtroisk, og alvorligen stræbt at bestyrke sine Landsmænd i den engang antagne Gudsdyrkelse, samt ingenlunde tilladt, om hans eget Liv end havde staaet i Fare, at nogen fra samme ustraffet maatte frafalde.

M. Debes paastaaer: at der ingen Gaard paa Synderøen haver været, som man har kaldet Sandvigen, men at der endnu bliver fortalt paa Færøe, at Sigmund skal have svømmet over to Miil til en Gaard paa Synderøen, Porchyra kaldet, samt at denne Thorgrim skal have været den samme, som ellers kaldes Thorer-Hund, hvilket Navn man skal have givet ham, fordi han skal have bidt Sigmund i Struben, af Mangel paa andet,

hvormed

hvormed han kunde skade, den gang han ikke til Belønning for sin Umage, fik den Ring, som han forlangede. Men denne Thorer-Hund, som først 29 Aar derefter myrdede Olaf den Hellige, var paa den Tid ubekiendt paa Færøe, og om end dette Navn havde været bekiendt, var det dog intet Ogenavn, førend det blev det, da han giorde sig afskyelig ved Olaf den Helliges Mord; I denne Henseende synes det at være tillagt denne Thorgrim, fordi han besmittede sig med en saa gruelig Gierning. Gaarden Sandvigen skal siden være nedrevet, og Jorden lagt til en større Gaard i Nærværelsen. Af anførte Aarsager synes det, at Sigmund blev ombragt i sit Alders 36 Aar, da man skrev Aar 1002 efter Christi Fødsel.

To og tredivte Capitel.

Om Tilstanden i Sigmunds Huus efter hans Død.

Efterat Throndt længe, men dog forgieves havde søgt at faae fat paa Sigmund, forføyede han sig omsider hiem igien med sit hele Følge. Det Huus paa Skufsøen, som han havde ladet stikke Ild i, blev

efter hans Bortgang derfra mestendeels redhet, og Thyri, som ald sin Tid blev kaldet den ædle Enke, boede bestandig der efter hendes Mands Død. Hendes Sønner bleve hos hende i deres Opvext, og de forlangte i deres Mindre-Aarighed ingen Hielp af Fyrsterne i Norge.

Imidlertid deelte Throndt og Leif Aussursen Regieringen imellem sig over alle Øerne. De tilbøde sig at give Thyri og hendes Sønner Erstatning for deres Faders Mord, hvilket de vegrede sig ved at tage imod.

Tre og tredivte Capitel.

Hvorledes Throndt søger at stifte Ægteskab imellem Leif Aussursen og Sigmunds Dotter.

Efter nogle Aars Forløb, da Urolighederne havde lagt sig, og alting paa Øerne var i Stilhed, gav Throndt Leif det Raad, at han skulde begiere Thora Sigmunds Dotter til sin Hustrue, hvilket han tog i Betænkning, foregivende, at saadant havde sin Vanskelighed; Men Throndt svarede: at saa

længe

længe han ikke giorde sig nogen Utpage, kunde han heller ikke vente at faae hende. I Kraft af denne Erindring lod han sig endelig overtale, og under Throndts Anførsel tog over til Skufsøen, hvor de begge ikkuns maadelig bleve modtagne. Throndt tilbød sig paa nye igien, at give Opreisning for det Mörd, som paa Sigmund var begaaet, og det efter de fornemste Mænds Kiendelse i Landet, og for desto mere at stadfæste Venskabet paa begge Sider, forlangede han: at Thora maatte gives Leif til Hustrue; forsikrende, at han vilde give dem ett gandske skikkelig Udstyr. Tilbudet blev af alle afslaget, undtagen af Pigen, hvilken saaledes svarede: "Jeg tvivler ikke paa, at "I jo ere af de Tanker, at jeg vil giftes; jeg vil da paa "disse Villkaar ægte ham, saafremt min Moder, Brødre "og Slegtninge dertil vil give deres Samtykke; og Leif "kan sværge sig frie for, at han hverken selv eller ved an-"dre har ladet ombringe min Fader; Desuden skal han "erkyndige sig om hans Endeligt, og berette os den hele "Sag, om nogen skulle have aflivet ham; Naar han dette "har giort, kan han efter eget Behag beramme vores "Bryllup.,, Dette Pigens Svar blev af alle anseet for gandske fornuftigt, og enhver biefaldte hendes giorte Betingelse.

neske, bærende sit Hoved i Haanden, og efter at han en liden Stund havde staaet paa Gulvet, begav han sig tilbage; denne Mand forestillede Sigmund; Throndt gav derpaa et dybt Suk fra sig, og reyste sig op af Stolen, sigende: Her seer I, paa hvad Maade enhver af disse ere komne af Dage. Den første, nemlig Einar maae, saasom han havde mindst Kræfter, enten være druknet eller ihielfrossen; Thorer, som muelig, fordi han alt for meget var udmattet, paa Sigmunds Ryg er bragt til Landet, er gandske vist ombragt af disse Mennesker, og hvad Endeligt Sigmund har faaet, giver hans blodige Legeme og afhugne Hoved noksom tilkiende. Alle vare deri eenige, at Throndt havde dømt rettelig; Han befalede altsaa, at man skulle søge paa det allernøyeste overalt i Huset; men der blev ikke det allermindste fundet, hvoraf man kunde formode, at Mordet af dem var bleven begaaet, og hvor meget end Throndt søgte at overbevise dem, saa blev dog Thorgrim ved at nægte, og paa alle Maader søgte at fralegge sig den grove Beskyldning. Man begyndte derpaa videre at søge. Iblant andet fandt man en gammel og stor Kiste, hvori man vel forestillede sig, at intet betydeligt laae forvaret; Ikke destomindre lod Throndt den dog opbrække og aabne; man forefandt deri noget Linnet af liden Værdie.

Efterat

Efterat man længe forgieves havde søgt, befalede Throndt, at man skulde kaste alt hvad der var udi, ud paa Gulvet. Iblant andet fandt man en Byldt af meget ringe Værdi; samme tog man sig dog for at opløse, og man fandt omsider Sigmunds Ring indsvøbt i mange Klude. Nu merkede Thorgrim, at han var røbet, hvorover han bekiendte hele Sagen, ligesom den var passeret, og tillige betegnede Stedet, hvor Sigmund og Thorer laae nedgravne. Da han nu saaledes var gaaet til Bekiendelse, lod Throndt paabyde en Landdag til Thorshavn, hvor Thorgrim tillige med hans Sønner, efterat de for den hele Forsamling havde bekiendt deres Misgierning, bleve ophængte i en Gallie. Derpaa blev Throndt og Leif paa fordeelagtige Vilkaar forligte med Thyri og Sigmunds Sønner, og Bryllup derpaa holdet. Leif blev boende paa sin Eyendoms Gaard Hof paa Syderøen; Thoralf bleede derimod paa Dimon, en Mand berømt af alle sine Landsmænd. Saaledes var Færøe i nogen Tid befriet fra indbyrdes Uroligheder.

Fem

Fem og tredivte Capitel.

Olaf den Hellige i Norge lader Indbyggerne paa Færøe og Island kalde over til sig.

I det 9 Aar af Olaf den Helliges Regiering bleve iblant mange af de Fornemstes Sønner paa Færøe, Oberdommerne Gill, Leif Aussursen og Thoralf fra Dimon kaldede til Kongen, hvorhen de og forføyede sig, Throndt undtagen, hvilken just da han stod færdig at begive sig paa Reisen, faldt i en heftig Sygdom, som foraarsagede, at han maatte blive hiemme. Da nu disse vare komne til Kongen, blev en Forsamling holdet, og paabudet, at Indbyggerne skulle yde en aarlig Skat, og villigen adlyde hans Love, hvilket de med Eed skulde bekræfte; Desuden blev lovet, at de Fornemste skulle blive antagne iblant hans Hofbetientere, og ophøyes til Ære og Værdighed. Over dette uventede Forslag bleve disse ikke lidet forskrekkede, udbedende sig Tid til nøyere at overlegge Sagen; thi de frygtede for, at man skulle behandle dem haardere, saafremt de undslog sig for at være ham underdanig; efterat Sagen nærmere var taget i Betænkning, bleve de alle eenige, at give deres Samtykke dertil.

Gill,

Gill, Leif og Thoralf bleve antagne iblant den adelige Livvagt, hvorefter de samtlig giorde Eed, at de rigtig vilde betale de paabudne Skatte, og i øvrigt underkaste sig Kongens Love. De, der vare blevne indskrevne iblant Adelen, bleve kort for deres Afreise beærede med anseelige Foræringer, og derpaa afskediget. Kongen skikkede samme Tid et Skib med dem, hvorpaa befandtes en Deel Betientere, hvilke skulle indsamle de paabudne Skatte; Samme Skib, saasom det meget sildig paa Høsten gik til Seyls, kom ey mere tilbage igien til Norge; Skatten blev ey heller den paafølgende Sommer udbetalt, efterdi ingen fra Norge fordrede den; Thi et andet Skib, som i det Ærende var henskikket, blev ligeledes borte. Samme Aar havde Kongen ladet Thorjer Nefiolfs Søn afgaae til sit Fædreneland Island. Denne, da han havde geleidet Kongen fra Throndhiem til Nordmør, tog han med føyelig Vind derfra over til Island. Derpaa begav han sig hen til Landstinget, som aarlig holdes den 29 Junii, hvor han offentlig tilkiendegav, hvorfor han var did skikket, og efterat han i forveyen havde paa det allerskyndigste beskrevet Kongens besynderlige Naade for dette Lands Indbyggere, fremkom han med denne Begiering: nemlig, at de vilde afstaae til ham den ved Nordsiden af Landet beliggende ene

De,

Øe, kaldet Grims Øe, forsikrende, at de igien af hans Lands Frugter skulle nyde hvadsomhelst de forlangede. Alle gave strax dertil sit Samtykke, undtagen en af de Fornemste ved Navn Einar af Thvere, hvilken, efterat han nøye havde overveyet Kongens listige og skiulte Anslag, satte sig derimod af alle Kræfter, foregivende, at Kongen intet andet søgte dermed, end at tilveyebringe sig Herredømme over dem; Thi denne Øe kunde være i Stand til at forsyne et stort Antal af Mennesker med Levnetsmidler, hvilke med deres Søestreiferie vilde ideligen forstyrre den offentlige Rolighed, og tvinge sine Naboer, naar de ey længere kunde udholde de Elendigheder, som Krigen fører med sig. Naar han derpaa har faaet de langt fra boende af Adelen deelt i Partier, vil han nu med søde Ord og Foræringer, nu med Trudseler og Forskrekkelser, nu med Magten søge at bringe den ene efter den anden paa sin Side, og saa længe ophidse dem imod hinanden, indtil han kunde faae et Trældoms Aag, (da han fra denne Øe, som paa et høyt Taarn kunde bespeide deres Frihed), lagt paa alles Halse, hvilket ikke engang i hans Levetid vilde ophøre, men uafladelig paaligge alle deres Efterkommere. Vil de altsaa nyde den Frihed, som de fra det første af og lige indtil denne Tid lykkeligen har beholdet, bør de ingenlunde afstaae deres Ret-

tighed

righed til Øen, ey heller give Kongen saa anseelige Foræringer, at de skulle ansees som en Skat eller en Skyldighed; Vilde de for Resten for at forskaffe sig hans Venskab og Yndest sende ham et og andet, saasom Heste, Falke, Seyl og Telte, kunde saadant synes at være vel anvendt. Da nu alle og enhver gave deres eenstemmige Samtykke hertil, indstillede Dagen derefter Gesandten sig for Forsamlingen, og efterat han havde aflagt sin Konges Hilsen, lod sig forlyde med: at han havde Ordre at indbyde de Fornemste til Kongen, forsikkrende, at de, ved denne Reise, ville indlegge sig Ære, nyde Belønninger, og giøre sig værdige til Kongens Naade. Herpaa blev svaret, at det var billigt, at de takkede; Iøvrigt kunde der intet besluttes, førend samtliges Betænkning var indhentet; Nu indfandt sig strax nogle, hvilke tilraadede, at man med begge Hænder skulde modtage dette, og villigen adlyde Kongen; Men de Vittigste iblant dem vilde ikke vide deraf at sige, foregivende, at man derved overgav baade sig selv og det hele Land i de Norskes Hænder. Thi naar Kongen først fik de Formuende i Landet under sin Magt og Herredømme, kunde han siden lettelig faae udvirket alt hvad han helst vilde. Hvor stridige de end befandtes i deres Meninger, bleve de dog, for ikke at ansees som Kongens Naades Foragtere, eenige deri, at enhver af de Ind-

budne skulle næste Aar hensikke deres Sønner eller nærmeste Slegtninger til Kongen. Da de det havde giort, beholdt han dem hos sig til Gidsler, og forlangte det samme af dem, som han havde forlangt af Færøerne; Da nu erfaredes, at det gik de Fornemste nærmere til Hierte, at de skulde miste deres Sønner, end at Landet almindelig Skade skulle tilføyes, lod han deres Gesandter paa en meget haard Maade behandle. Hvad Færøerne angaaer, da var Sagen af en anden Beskaffenhed; Thi dem havde han Rettighed til at bringe under de norske Kongers Lydighed, saasom de forhen havde været dem underdanige, hvilket ingen af Indbyggerne var uvitterligt; Og om de end havde vildet vægre sig derfor, saa maatte de dog være i Frygt for, at de dertil med Magten skulle tvinges; Men at vilde med List angribe Island, hvortil Norge havde ingen Rettighed, det var noget, som ikke stemmede overeens med saa stor en Konges Hellighed, og Efterkommerne vilde derved tabe den høye Tanke, som man havde fattet om hans Hellighed og Ustraffelighed, som man seer af Arngrimi Crymogeæ tredie Bog; Men nu begiver jeg mig igien til Færøe.

Ser

Sex og tredivte Capitel.

Om Throndts Listighed og hans Børnebørns Ugudelighed. Thoralf ombringes og Olaf den Hellige.

Samme Aar overbragte et Kiøbmands Skib fra Norge en Ordre, at en af Kongens Venner, enten Oberdommeren, eller Leif Aussursen, eller og Thoralf Dimon skulde indfinde sig hos Kongen. Efterat Sagen var tagen i Betænkning, faldt alle paa den Mening, at Kongen vilde undersøge, hvordan det var tilgaaet med de 2 Skibe, som man, for at overbringe Skatten, havde henskikket, hvoraf dog intet kom tilbage, hvilket blev Indbyggerne tilregnet, saasom man troede, at de havde ombragt Folkene. Endelig fattede man den Slutning, at Thoralf skulle tage over; Man gav ham 10 til 12 Matroser med sig, og han giorde sig færdig til Reisen. Da nu alting var rede og man ventede at en føyelig Vind skulde blæse, hendte det sig, at Throndt en Dag i smukt Veyr gik ind i Stuen, hvor han fandt begge sine Brødresønner Sigurd og Thorder liggende paa Bænken, hvilke han med haarde Ord saaledes tiltalede: Tiden kan meget forandre Folk: I min Ungdom blev det anseet for en

stor Skam, at finde friske Folk sovende om lys Dag, og at see dem sidde hiemme, og ingen skulle have troet at Thoralf fra Dimon skulle overgaaet eder i Fyrighed; Mit Fartøy, endskiønt det er vel tiæret, synes at raadne paa Stedet, og være til ingen Nytte, da dog der er fuldt med Uld i alle Husene, hvilken heller burde bortbringes, end ligge og raadne. Havde Alderen ikke skildt mig ved de Kræfter, som jeg forhen havde, skulde mine Sager staae paa andre Fødder. Herover blev Sigurd sat i Bevægelse, og i det han sprang ud, raabte han til Thorder og Gistér, at han ikke vilde taale flere af Throndts Irettesættelser; Han fik derpaa Huusfolkene til at hielpe sig, med at bringe Baaden i Vandet, og i kort Tid ladede den med Vahre. Paa Baaden var 10 til 12 Matroser; de ginge paa samme Tid, som Thoralf, ud fra Øen, og som de havde samme Vind, saa kunde de og have hinanden i Sigte, saa længe de seylede. Endelig kom de ved Aftens Tid til Herne strax efter hverandre; Sigurd løb ikke ind i Havnen, men lagde sig for Anker uden for den aabne Strandbred. Nu hendte det sig, at, da man havde tillavet, hvad som fornøden giordes, og man vilde søge Sengen, steeg Thoralf med nok en anden paa Landet; Men da de vilde gaae tilbage, blev et Klæde i en Hast kastet hans Følgesvend over Hovedet,

det; derpaa blev han opløftet, og i samme Øyeblik hørtes en stor Bragen; Derpaa blev han ført et langt Stykke bort, og omsider Hovedkuls nedkastet i Havet; Da han nu svømmede til Landet, og iilede hen til det Sted, hvor han havde forladt Thoralf, fandt han ham liggende uden Hoved. Folkene paa Fartøyet bragte hans Legeme derfra, og forvarede det Natten over i Skibet, og da Kong Ole var paa den Lyngøe i Nærværelsen, bleve nogle henfendte, som skulle fortælle ham dette. Strax blev der, som brugeligt, ved et Spyd, som bragtes fra en Gaard til den anden, paabuden en almindelig Forsamling, hvor og Folkene fra begge Fartøyerne iblant andre skulde møde, hvilke og mødte, efterat man havde, som Brug, givet dem sikker Leide for Retten. Derpaa reyste Kongen sig op, og paa følgende Maade talede: Her skal være et afskyelig Mord begaaet, og vi har at takke Gud, fordi vi derpaa kuns have faa Exempler: En ærlig Mand skal ved nogle Morderes Hænder være tagen af Dage; og jeg troer, gandske uskyldig, og saasom alle og enhver bør ansee denne Gierning for afskyelig, saa byder jeg og befaler: at, saafremt nogen kiender Gierningsmanden, han da strax giver det tilkiende. Da de alle tiede, yttrede Kongen sin Mistanke, sigende: Jeg tilregner dem fra Færøe det altsammen: det begangne

Mord tilregner jeg Sigurd Thorlachsen og hans Broder Thord den Lave (eller Korte) at den anden blev udkastet i Vandet, hvilket er skeet i den Hensigt, at han, som de vel vidste ikke kunde tie, ikke skulde aabenbare deres Ondskab, og det Mord, som de havde begaaet paa mine Undersaatter, som jeg havde henskikket; Der Kongen nu havde endet sin Tale, opstod Sigurd og udlod sig med følgende Giensvar: Jeg har til Dato aldrig talet offentlig for Retten, hvorfor ingen bør falde i Forundring over, om mig fattes Ord til at fralegge de mod mig giorte Beskyldninger; Men da den høyeste Nødvendighed driver mig til at tale, saa maa jeg i Korthed andrage, hvad jeg i Henseende til Kongens Beskyldning haver at sige: Jeg er af de Tanker, at daarlige, ildesindede, og i Dyden og Viisdom Kongen ulige Personer har tilskyndet ham at giøre mod mig denne Beskyldning, disse mine Fiender søge vel at tillegge mig den allerskammeligste Gierning; dog har de intet at fremføre, som har den mindste Rimelighed; Thi hvad skulle bevæge mig til at ombringe min meget elskede og udvalgte Broder? Og lad være jeg af en eller anden vigtig Aarsag havde fattet saadan Slutning, saa var det dog en stor Daarlighed af mig, om jeg vilde begaae saadant, heller her i dit Rige og i din Nærværelse, o Konge! hvor jeg ingenlunde kunde undslye Hævnen,

end

end i mit eget Land, hvor mig ikke fattes Venner, der baade kunde hielpe mig og beskytte mig. Men hvad behøver jeg at bruge Vidtløftighed i min Tale; Baade jeg selv og alle mine Folk vil gierne giøre vor Benægtelses Eed, eftersom Loven has eder foreskriver, og om I dermed ikke vil være fornøyet, vil jeg med det gloende Jern bevise min Uskyldighed, og tillige bede, at du, o Konge! selv vil være nærværende for at dømme. Mange bleve ved denne Mands muntre Tale saa bevægede, at de erklærede ham for uskyldig, og bad tillige Kongen, at han i Naade vilde anhøre hans billige Begiering; hvortil Kongen lod svare: At denne Mand synes at yttre en af to besynderlige Gemyts Beskaffenheder; Thi enten er han en meget ærlig Mand, om man falskelig beskylder ham, eller og har han i Dumdristighed ikke sin Lige, hvilket sidste jeg snarest slutter. Overalt skal han selv blive sit eget Vidne; Derpaa lod Kongen ham i Henseende til dem, som havde bedet for ham, og i Kraft af hans egen Forlangende, befale, at han skulde retfærdiggiøre sig med den brugelige Jernprøve; der blev og befalet, at han næste Dagen derefter skulle indfinde sig paa Lygrøe, for der at underkaste sig Bispens Examen, som dertil var beordret. Saaledes endtes Retten, og enhver fik Tilladelse at reise. Kongen tog strax derpaa over igien til Lygrøe, og Si-

 gurd

gurd med sine forføyede sig hen til sit Farten. Da det nu lakkede til Aftenen, og Vinden blæste gunstig til Bortreisen, gav han sine Folk at forstaae, hvad Tort dem var vederfaret i et Land, hvor de vare gandske fremmede; Jeg erindrer, sagde han, hvor listig Kongen anstiller sig; Thi efterat han havde ladet Thoralf ombringe, søger han at tillegge os Skylden; Desuden er det ham en let Sag at til intet giøre det gloende Jerns Vidnesbyrd; Det vilde altsaa være en Daarlighed af os, om vi længer forbleve i hans Rige, i sær da hans Hensigt er at opofre os allesammen; Lader os derfor, nu Vinden er føyelig, undvige: Vi handler klogt, dersom vi betiener os af den givne Leylighed: Mit Raad skal være, at vi strax hidser Seyl, og begiver os paa Hiemveyen: Lad Throndt næste Aar længe nok reise med Uld til et udenlands Marked; Kan vi denne gang slippe, skal vi aldrig komme oftere til Norge. Dette hans Raad behagede dem alle; De betiente sig og strax af Vindens Føyelighed, og seylede samme Nat, alt hvad de kunde; Omsider komme de efter en hastig Overfart til Giøte, hvor de af Throndt med haarde Ord bleve modtagne; Saadant kunde de ikke vel fordøye, men maalte ham igien med samme Skieppe, dog forblev de hos ham ligesam tilforn. Der Kongen nu fik at vide, at de vare undvigede, dømte han,

saavel

saavel som alle de, der havde forsvaret deres Sag, at den Mistanke, man havde fattet om dem, ved denne hemmelige Undvigelse, noksom var bleven bestyrket.

Syv og tredivte Capitel.

Hvorledes Carl Moer hensendes og ombringes.

Noget derefter foretog Kongen sig en Reise omkring i Provintzen, for at dømme i Rettergangs Sager, bilegge Tvistigheder, og i øvrigt at erkyndige sig om Landets Tilstand i Almindelighed. Siden drog han med en Deel Folk, som han havde samlet i Throndhiem og de nordlige Provintzer, til Nordmør, hvor han forøgede deres Antal, og derpaa tog igiennem Romsdalen til Sundmør. Imedens han i Herum biede efter flere Tropper, blev ofte holdt Forsamling, hvori blev undersøgt, hvad fornøden giordes at rettes og forbedres; Iblant andet besværgede han sig over det Forlis, han havde lidt paa de Folk, som han, for at indkræve Skat, havde skikket til Færøe, og som samme Skat, skiønt de havde lovet at betale, dog endnu var ubetalt, saa blev der besluttet, at man

i samme Ærende nu skulle henskikke andre. Adskillige fik Ordre, at paatage sig denne Reise; Men da saa mange Exempler havde lært dem, at man derved vovede sig i yderste Livs Fare, udbad enhver sig, at han derfor maatte blive forskaanet.

Blant andre opstod en Person af en anseelig Høyde, af hvis Ansigt man kunde læse, at han havde Mod i Brystet: Han havde paa sig en rød Trøye, bar et Sverd paa Siden, Hielm paa Hovedet, og et langt Spyd i Haanden. Her, sagde han, seer man en ikke ringe Forskiel imellem en god Konge og onde Borgere, hvilke, uagtet de Belønninger, som dennem loves, dog vægre sig ved, at paatage sig en Reise, som han har paabudet: Jeg har aldrig været en Ven af denne Konge, i det mindste har han udviist sig som min Fiende, og det synes, at han har haft sine Aarsager, ikke desto mindre i fald ingen beqvemmere skulle findes, til at forrette dette Ærende, vil jeg underkaste mig Reisens Farligheder. Kongen spurgte strax, hvem den uforsagte Mand var, som i saadan Hast sagde ja til hans Forlangende? Thi, sagde han, det synes, at han er langt anderledes til Sinds end de andre, saasom han frivillig byder sig til det, som de andre, om hvilke jeg har haft de beste Tanker, vegre sig fore; Dig haver jeg aldrig kiendt, hverken af Navn eller Person.

Jeg

Jeg er vis paa, svarede han; du har hørt det, da jeg talede, det er heller ikke saa vanskeligt: Jeg hedder Carl Møren. Jeg har vel, sagde Kongen, hørt det, og jeg negter ikke, at i fald du havde forhen kommet for mit Ansigt, havde du ikke sluppet derfra med Livet. Nu vil jeg, at du i Redelighed ikke skal gaae mig over: Du haver ey alleene godvillig undergivet dig mit Herredømme, men endog tilbudet mig din Tieneste, hvilket jeg med min Naade skal giengielde: I Dag skal du sidde til Bords med mig, da vi imidlertid kan tale nærmere om Reisen. Denne Carl var en bekiendt Søerøver; Kongen havde og adskillige gange ladet ham opsøge, for at dræbe ham, men det var altsammen forgieves; Thi som han var selv hurtig, og havde altid Beskyttelse af sine Venner, saa undgik han altid Kongens Efterstræbelser; Nu derimod var han ikke alleeneste fra disse bleven befriet, men endog antagen i Naade hos Kongen. Til den Ende blev han forsynet med alle fornødne Ting til Reisen og 20 Personer skulle følge med ham. Han fik tillige en Ordre til Leif Aussursen og Gill, at de skulle befordre hans Forehavende. Efterat han lykkelig havde fuldendet sin Reise, og var kommen til Thorshavn paa Strømøe, blev en Landdag holdet, hvor en anseelig Deel af Indbyggerne vare forsamlede. Throndt, saavelsom Leif

og Gill indfandt sig der med et talrigt Følge. Da de, som Brug var, havde opslaget Telte, gik de hen til Carls Telt, hvilken efter aflagte Hilsen bekiendtgiorde Kongens Ordre for Leif og Gill, hvilke forsikrede, at de paa mueligste Maade vilde befordre Kongens Forlangende, de bøde ham og hiem til sig, hvilket han imodtog med Taksigelse. Lidt derefter kom Throndt, ønskede ham Lykke til Ankomsten, og gav tilkiende, at det fornøyede ham, at saa brav en Mand af Kongen, hvilken alle er pligtig at adlyde, var henskikket til deres Land, begiærende paa det indstændigste, at han tillige med sit hele Følgeskab vilde giøre hans Huus den Ære, at forblive der Vinteren over, da der intet paa hans Side skulle staae tilbage af alle optænkelige Æresbeviisninger. Denne Høflighed, svarede han, at han med Taknemmelighed erkiendte, ligesom han og gierne havde imodtaget samme, dersom Leif ikke var kommen i Forveyen, fra hvilken han nu ikke kunde tage sine Ord tilbage. Altsaa, sagde Throndt, skal Leif ene nyde den Ære: Er der da intet, hvor jeg kan vise nogen slags Tieneste? Jo, svarede Carl, du giør mig en meget stor Tieneste, om du vil indsamle i Vinter Skatten paa Østerøen og alle de nordlige Øer. Dette, svarede Throndt, er en af de allermindste Pligter, som jeg bør udvise imod Kongen.

Derefter

Derefter gik han tilbage til sit Telt, og intet videre blev forhandlet i den Forsamling. Carl reiste med Leif, og forblev hos ham om Vinteren, hvilken paa hans Vegne indsamlede Kongeskatten af Stromoen og de Øer mod Østen. Næste Foraar derefter begyndte Throndt at blive upasselig i sær i Øynene, skiønt han og fandt til andre Sygdomme; Ikke destomindre reiste han dog efter Sædvane til Landdagen, og paa det Lyset ikke skulde skade hans Øyne, beklædte han Teltet inden til med et sort Omhæng. Kort derefter forføyede Leif tillige med Carl og mange andre sig hen til Teltet, og da man erfarede, at han holdt sig inde, bød man ham i Kongens Navn at fremkomme. Men han lod svare, at han nu havde saa ondt i sine Øyne, at han ikke torde driste sig til, at trine uden fore; Han bad til den Ende, at Leif vilde gaae inden for til hannem; Leif, som strax merkede, at der laae noget andet derunder, glemte ikke at erindre, at enhver nøye skulle vogte sig, at den ene skulle gaae i Orden efter den anden, og at den, som gik først ind, skulle gaae sidst ud. Derpaa gik han først ind; derefter fulgte Carl, og tilsidst alle de andre, ligesom dem var befalet, alle i fuld Rustning, ret som de skulle gaae i Striden. Der Leif nu kom til det sorte Forhæng, spurgte han, om Throndt var tilstæde; „Throndt lod ham strax ven-

lig

sig hilse; Leif spurgte derpaa, om han havde indsamlet Kongeskatten af de nordlige Øer? Hvortil Throndt svarede, at han ey havde glemt, hvad Carl af ham havde forlanget: Han tog derpaa en Pung frem fuld af Penge, bedende, at han vilde beskue den. Leif saae rundt omkring sig, men blev ingen vaer, uden nogle faa, som laae paa Bænkene; Derefter tog han Pengene, og gik uden for, paa det han desto nøyere kunde besee dem ved Lyset; da han nu havde udslaget dem paa Skioldet, og beseet dem, bad han Carl og at besee dem, for at erkyndige sig om hans Betænkning; Tilsidst sagde han: jeg troer, at alle falske Penge fra alle de nordlige Øer ere hidkomne. Da Throndt dette hørte, spurgte han Leif, om Pengene fattedes noget? Og da der blev svaret, ja, sagde han: Mine Slegtninge, hvilke jeg havde god Troe til, har vist nok begaaet et Bedragerie: Saasom jeg selv var upasselig, lod jeg dem fare hen til Øerne, for at indkræve Skatterne: Men de har ladet sig bestikke, og ved at imodtage uduelige Penge, tilsidesat ald deres Troskab. See nu paa denne Mynt, hvilken jeg i Skat har indsamlet af mine Gaarde, og i det samme tog han en anden Pung frem, hvilken, der Leif havde beseet den, spurgte Carl, hvad han syntes om de Penge? De kan nok, svarede Leif, gaae an i Gields Betaling

imellem

imellem Ligemænd, naar ingen vis Sort forud er betinget; Men den kan ikke modtages for dermed at betale Kongens Skatter. Da en af dem, der laae paa Bænken, dette hørte, tog han Hovedet ud af Hætten og sagde: Nu maa jeg sande det gamle Ordsprog: At jo ældre en bliver, jo mere forsagtere bliver han. Kan du vel fordrage, at Carl Møren den hele Dag igiennem vrager dine Penge? den som dette talede var Gaute den Røde. Herover blev Throndt forbittret, og med haarde Ord igiennemheglede sine Slegtninge, fordi de med Svig havde forrettet, hvad dem var bleven betroet. Derpaa leverte han en anden Pung til Leif, og fordrede igien tilbage den han forhen havde leveret, sigende: Disse Penge har jeg denne Høst annammet af mine egne Bønder; thi skiønt Svagheden har skildt mig nesten gandske ved Synet, saa har jeg dog ved Følelsen kundet kiende disse Penge. Derpaa reiste strax en anden som laae paa Bænken navnlig Thorder den Lave sig op, og sagde: denne Carl Møren giør os den ene Tort større end den anden, og det var ikke af Veien, om man belønnede ham derfor. Da Leif havde beseet disse Penge, og viist Carl dem, sagde han: det er unødigt, at vi længer undersøger denne Mynt, i sær da et Pengestykke er bedre end det andet; Tag Vægten Throndt, og lad

og veye dem. Throndt svarede, at han vilde lade det komme an paa Leifs Ærlighed, hvorpaa de gik ud og lidt fra Telten veyede dem. Derpaa tog Carl sin Hielm af Hovedet og fyldte Pengene derudi, som man havde veyet; Imidlertid blev man vaer en Mand, som nærmede sig alt mere og mere, havende en Hellebarde i Haanden, en stor Hætte paa Hovedet, klædt i en kort grøn Trøye, med bløtte Fødder og linnede Buxer, hvilken satte sit Spyd i Jorden, og, i det han gik bort, sagde: Vogt dig Carl, at mit Spyd ikke skal bringe dig i Fare. Strax derpaa kom en løbende og raabte paa Leif, at han i største Hast skulde begive sig hen til Gills Boepæl; Thi Sigmund Thorlachsen havde brudt inden fra ind i hans Telt, og dødelig saaret en af hans Stalbrødre. Leif stod strax op og skyndte sig hen til Teltet, havende alle sine i Følge med sig; Imidlertid blev Carl med de omkringstaaende Norske tilbage; og førend man vidste et Ord deraf kom Gaute den Røde løbende, oprakte sin Øxe over Skuldrene paa en af de Hosstaaende, og gav ham et lidet Hug i Hovedet; Thorder greb strax fat paa Spydet, som var sat i Jorden, og slog med saadan Magt paa Øxen, saa at den kløvede Hiernen, og han faldt afmægtig til Jorden. En stor Mængde Folk kom derpaa ud af Throndts Telt, og Carl blev død optagen.

tagen. Det syntes vel, at Throndt fandt største Mishag i denne onde Gierning, hvorover han og tilbød sig at give Erstatning for det Mord, som var begaaet paa et Sendebud fra en Konge; Men saasom Leif og Gill forfulgte Sagen, blev enhver tildømt at gaae i Landflygtighed, Sigurd for det Hug, han havde givet Gills Reisekammerat, og Thorder og Gaute, fordi de havde skildt Carl ved Livet. De Norske satte da det snareste de kunde Skibet i Stand, som de vare komne med, reiste saa hiem igien, og fortalte Kongen hvad der var skeet; men han fik ikke Leylighed til at hævne sig formedelst den farlige Krig, som han blev indviklet i med den mægtige Kong Knud af Dannemark og Engeland, hvilken skildte ham først ved Riget, og siden ved Livet. Det er nu fortalt, hvorledes det faldt ud med Skatten, som Kongen fordrede. Nu vil jeg fortælle noget om Thorlachs Sønner og Gaute den Rødes skammelige Opførsel, samt hvorledes Udfaldet blev paa de opkomne Tvistigheder imellem disse og Leif Aussursen, og deri betiene mig af Codic. Flateyens. Ord, saasom dette saavidt jeg veed ingen andensteds forekommer. Hvad den danske Krønike p. 271 beretter, neml. at Leif for at hævne Carls Død skal have ombragt Thorder og Gaute, synes at være en stor Urigtighed.

Otte og tredivte Capitel.

Om Throndts Listighed i at befrie sine Brødrebørn fra Landflygtighed.

Efterat Carl var bleven aflivet, skaffede Throndt sine Slegtninge, som af Øvrigheden var dømt til Landflygtighed, et beqvemt Skib, hvormed de kunde reise til de nærmeste Lande. Men saasom han havde kun forsynet dem med meget faa Levnetsmidler, og efter deres Foregivende havde tilbageholdt deres Arv, hvilken han havde i sin Forvaring, saa lod de sig forlyde med endeel nærgaaende Ord. Throndt gav dem tvertimod at forstaae, at de ikke allene i lang Tid havde nydt godt i hans Huus, men endog oppebaaren langt mere, end han var dem skyldig, for hvilket han ikke havde seet den allermindste Erkiendtlighed, hvorpaa de skildtes Uvenner fra hinanden. De gik derpaa til Seyls, og det syntes, som de vilde drage over til Island. Kort derefter reyste sig en forfærdelig Storm, som vedvarede en heel Uge, og noget ud paa Høsten fandt man Vraget af deres Fartøy liggende ved Strandkanten af Østerøen. Ingen var uvidende om, hvor nødig de gik i Landflygtighed, hvorfor og Indbyggerne vist troede, at denne Reise vilde falde ud til deres yderste

Ulykke.

Ulykke. Foruden dette har man Vinteren derefter været forurroliget af Spøgelser baade paa Gøtøe og andensteds paa Østerøen, og man saae ofte, at Throndts Slegtninge foruroligede nu en, nu en anden, saa at en fremviste sine Ribler, en anden sine sønderbrudte Lemmer, og alle tilhobe stadfæstede deres Døds Visbed med sin egen Skade. Throndt selv blev sat i Forskrekkelse, saa at han ingensteds saae sig sikker, men maatte have nogen med sig, saa tidt han dristede sig til at sætte sin Fod ud af Dørren. I Slutningen af Vinteren skikkede han Bud hen til Leif, og bad ham, at han paa et vist Sted vilde møde ham. Da han nu indfandt sig, gav Throndt ham at forstaae, hvor stor Fare der havde overhængt hele Landet i den sidst afvigte Sommer; Thi af dem, som paa Landdagen vare forsamlede, har den ene fiendtlig anfaldet den anden, og denne Stridighed kunde snart have tilveyebragt en almindelig Ødeleggelse, saafremt man i saa stor Forsamling, hvor Tvistigheder skulle afgiøres, havde Tilladelse at bære Vaaben. Man burde altsaa for at forebygge saa stort et Onde, forbyde enhver i offentlig Forsamling at være bevæbnet. Hvortil Leif svarede, at dette Raad kunde være gandske nyttigt, men man maatte raadføre sig med Gill, som øverste Dommere; samme var Leifs Fætter. Da man nøyere

havde overvenet Throndts Foregivende, gav Gill Leif den Erindring, at der var Fare ved, om man lod see nogen Utroskab; Hvad ham angik, da vilde han deri give sit Samtykke, at ingen uden Kongel. Gesandtere og nogle af deres Følge maatte gaae med Vaaben; Efterat de dette havde besluttet, drog hver hiem til sit. I Foraaret, da alle Indbyggerne vare samlede til Landdagen, gik Gill og Leif en Dag i klart Veyr op paa en Høy, hvor de paa et Bierg Østen paa Øen bleve 30 Mand vaer opstigende i fuld Rustning. Man kunde tydelig see baade Spyd og Hellebarder, og enhver af dem var i saa fuldkommen en Stand, som de allerbeste Soldater. For i Spidsen gik en Mand, som havde en Hellebarde i Haanden, isørt en rød Trøye, og bedekket med et Skiold, som havde baade en guul og blaae Farve. Alle kunde see, at denne maatte være Sigurd Thorlachsen. Næst efter fulgte en anden, som var høy, med en rød Trøye, hvis Skiold var rødt; denne kunde ingen anden være end Thorder den Lave. Endelig kom en, som havde en forfærdelig stor Øxe, og et rødagtigt Skiold, hvorpaa var tegnet et Menneskes Ansigt; denne var Gaute den Røde. Over dette Syn blev Leif og Gill heel forskrekkede, og vendte tilbage til deres Telte. Saasnart man merkede, at Sigurd hastig nærmede sig, gik Throndt

med

med sit hele Følge ham i Møde. Leif og Gill blevt strax overvundne, saasom de ikke vare saa mandstærke som Throndt, og de fleste af dem vare desuden slet forsynede med Vaaben. I denne Tilstand gik Throndt med sine hen til dem, og tiltalede Leif saaledes: hør gode Ven! nu ere mine Slegtninge, hvilke sidstleden Sommer uformodentlig vare forviiste, komne tilbage; nu har baade de og jeg besluttet, at vi ikke længer vil fordrage Gills saavelsom din store Myndighed, og saafremt som I ikke overdrager alle Ting til mit Godtbefindende, vil jeg ikke hindre deres Foretagende. Da de nu saae, at de for nærværende Tid ingen Modstand kunde giøre, lovede de, at de vilde lade sig nøye med hvad Dom han vilde affige, hvilket han og strax giorde. Straffen, sagde han, som mine Slegtninge var tildømt, saavelsom den store Pengestraf bør gandske eftergives, deres Børn bør forblive i Sikkerhed, hvor de lyste paa Færøerne, og den høyeste Myndighed, hvorom man saa længe har twistet, og som har foraarsaget Efterstræbelse og Ødeleggelse, bør deles i tre lige Dele, en tredie Deel tilkommer mig, Leif den anden; og Sigmunds Sønner den tredie; Og paa det du min kiere Leif skal see, hvordan jeg er sindet imod dig; saa vil jeg for din Skyld opfostre din Søn Sigmund; hvortil Leif svarede, at det stod til Moderen, enten

hun vilde, at hin skulde opfostres hos ham eller hiemme; og derpaa blev Tinget opsagt. Da nu Moderen Thora hørte, at Throndt havde tilbudet sig at opfostre hendes Søn, vilde hun i Førstningen ikke modtage Tilbudet, dog beqvemmede hun sig dertil i Betragtning af de store Fordele, hun derved kunde nyde; Thi man fandt hos Throndt meget, som andre savnedes, hvorudover hun skikkede ham hendes Søn, som var tre Aar gammel og af den beste Forhaabning.

Ni og tredivte Capitel.

Sigurd besvangrer Thoralfs Hustrue, ombringer Manden og andre hans Giester.

Imedens Svend under sin Moders Alfifæ Opsigt regierede i Norge, blev Throndt boende paa sin Gaard Gøte, hvor Sigurd, Thordet og Gaute den Røde, som allerede vare voxne, tillige opholdt sig. Man vil sige, at han aldrig havde indladt sig i Ægteskab, men den Dotter han havde, skal han have avlet med et løst Fruentimmer. Endelig blev

han

han Kied af længere at beholde dem hos sig i Huset, saasom han ansaae dem som gandske unyttige Personer. Herover blev Sigurd fortrydelig og forekastede ham sin Ondskab imod sine Slegtninge, hvis Evendele han havde benyttet sig af, og altid vægrede sig ved at være dem behielpelig. Efter lang Trette skildtes de alle fra ham, og forføyede sig hen til Strømøen, som frem for de andre Øer allermeest var beboet. Der boede en bemidlet Mand ved Navn Thoralf, hvilken man ellers kaldte den Rige; hans Hustrue hede Birna; hun saae temmelig got ud, og som hun for Midlernes skyld havde taget en gammel Mand til Ægte, saa førte hun og Myndigheden i hele Huset. Alle var hart ad denne Mand skyldig, og det saae meget langsomt ud med Betalingen. Herover reiste alle Throndts Fostersønner hen til ham, og Sigurd tilbød sig at ville inddrive Gielden, saafremt han vilde give ham halve Delen af det uvisse. Omkostninger ved Retten, om man dertil skulde nødsages, vilde han betale af sin egen Pung. Skiønt Thoralf nu vel syntes, at dette var vel stærkt, saa lod han sig dog dertil beqvemme; hvorudover Sigurd strax reiste omkring paa Øerne, og ved Dom og Udlæg inddrev i kort Tid en stor Sum Penge. Siden forblev han i Thoralfs Huus hele Vinteren over. Den idelige Samtale Sigurd og

Thoralfs Hustrue havde med hverandre, gav Mistanke om, at de havde en utilladelig Omgang med hinanden; Først i Foraaret begierede Sigurd, at Thoralf vilde tage ham i Fælledskab med sig, da han vilde tage Deel baade i Fordeel og Skade. Dette stod ham vel ikke an i Førstningen, dog lod han sig efter sin Hustrues Tilskyndelse dertil overtale. Fra den Tid af regierede Sigurd og Birna hele Huset, og bekymrede sig slet intet om Thoralf. Sommeren derpaa strandede et fremmet Fartøy ved Sydersøen, hvis Forlis var saa meget større, som baade Ladningen og fem af Folkene bleve borte. De øvrige syv bleve reddede, hvoriblant befandt sig tre af de fornemste ved Navn Hafgrim, Biarngrim og Hergrim. Saasom Indbyggerne nødig vilde underholde dem, maatte de lide stor Mangel baade paa Føde, saavelsom andet hvad de behøvede. I denne Tilstand gik Sigurd, Thorder og Gaute hen til dem, bevidnende, at de ynkedes over deres Elendighed, og bad, at de alle vilde tage Herberge i deres Bolig. Der nu Thoralf besværgede sig derover for sin Hustrue, foregivende, at det skeedte imod hans Villie, tilbød Sigurd sig, at vilde underholde dem paa sin egen Bekostning. De bleve altsaa langt bedre opvartede end Thoralf selv; og levede ret herligen. Saasom Thoralf lagde Merke

til

til dette, forefaldt som oftest Tvistighed imellem ham og Biarngrim. Engang hændte det sig, at Thoralf i Ivrighed stak sin Kiep til Biarngrims Næse, hvorover han blev saa forbittret, at han tog sin Øxe og vilde hugge efter hans Hoved, men det kom ikke dertil, saasom Sigurd kom der imellem. Siden forligtes de got paa begge Sider hele Vinteren igiennem. Først i Foraaret forskaffede Sigurd dem en Baad, som han og Thoralf eyede tilsammen, og lovede at forsyne dem med fornødne Levnetsmidler. Dette behagede Thoralf ikke i Førstningen, dog gav han omsider sit Samtykke overtalt af sin Hustrue. De bleve altsaa forsynede af Sigurd med fornødne Levnetsmidler, og forbleve i Baaden om Natten, men ginge hiem om Dagen. En Morgen gandske tidlig, da de vare komne hiem, og tøvede noget længe, førend de gik tilbage igien, havde Sigurd adskillige Huusbekymringer, og da han skulde sætte sig ned for at spise, spurgte han, hvor Thoralf var? da han fik at vide, at han laae og sov, sagde han: det er neppe nogen naturlig Søvn, dog vil jeg vente. Imidlertid skikkede han nogle hen, som skulde erkyndige sig, om han var opstanden; men da man berettede, at han endnu sov, sprang han strax hen til hans Leye, og fandt ham liggende død; Han tog derpaa Teppet op, og befandt, at det var med Blod allevegne bestenket; Saa-

ret under den venstre Arm tilkiendegav, at han var stukken med et smalt Jern, som havde trænget sig lige ind til hans Hierte. Sigurd fandt største Mishag i denne onde Gierning, kastede ald Skylden paa Biarngrim, og lod sig forlyde med, at han ikke vilde lade dette blive ustraffet. Han tog derpaa nogle i Følge med sig, og løb i en Hast ned til Baaden, hvor han bandte og tog grumt afsted. Brødrene da de dette hørte, stode de op, hvorpaa han strax hug en stor Øxe, som han bar paa, i Brøstet paa Biarngrim lige ind til Skaftet. Thorder stak Hafgrim først med sit Spyd i Skuldrene, og hug ham siden over Armen ind i Siden; Gaute afhuggede Hergrims Hoved og lod ham ligge; Saaledes bleve de alle ombragte, til Hævn fordi de havde ombragt Thoralf; De øvrige, sagde Sigurd, at han vilde tilgive; dog paastod han, at de Ombragtes Eyendele, hvor ringe de end vare, skulle blive ham til Bytte; Han roste sig og af, at han saa hastig havde udført Hævnen. Dog kunde han ikke afværge den Mistanke, man havde, at enten han eller hans Tilhængere havde aflivet Thoralf. Strax derefter tog han Birna, med hvilken Thoralf havde avlet mange Børn, sig til Hustrue, og saaledes eene bestyrede den Afdødes hele Familie.

Fyr-

Fyrgetyvende Capitel.

Gaute ombringer Thorfal paa en listig og skielmsk Maade.

Siden det lykkedes Gautes Nærpaarørende saa vel, saa syntes han, det var ikke af Veyen, om han og fulgte hans Exempel. Han gik til den Ende hen til en gammel riig Mand, som boede paa Sandøen, ved Navn Thorfal, hvis Hustrue hedde Thorhera; Med denne Mand sluttede han, ligesom Sigurd havde forhen giort med Thoralf, den Contract, at skulde indkræve ald den uvisse Gield, som han havde udstaaende. Hans lange Forblivelse her, som havde en gyldig Aarsag, opvakte dog omsider den Tanke hos den gemene Mand, at han levede i alt for stor Fortrolighed med Thorfals Hustrue; Vist nok er det, at han havde visse Fordeele. En Aften hendte det sig, at en Fisker, som var Thorfal noget skyldig, kom lige ind i Stuen; denne, da han blev anmodet om Betaling, vilde ikke vide deraf at sige, men svarede ham som fordrede meget uforskammet. Imidlertid kom Gaute tillige med nogle andre ind paa Gulvet, og just i det samme raabte Thorfal: du burde faae en Ulykke, du Skielm, som saaledes har medhandlet en

uskyldig

uskyldig gammel Mand, hvorpaa han faldt imod Veggen og opgav Aanden. Der Gaute dette hørte, kom han som en der var rasende, og gav Fiskeren saadant et Hug, at han blev liggende død paa Stedet, sigende: saadant skal du ikke giøre oftere; Siden tog han den afdøde Thorkals Hustrue til Egte. Saaledes har Lykken paa lige Maade bragt begge disse Brødre til den forønskte Hønde; dog kunde de i deres Ondskabs Løb endnu ikke standse.

En og fyrgetyvende Capitel.

Sigmund tager Leif Thorsen i sit Huus, og siden paa en listig Maade ombringer ham.

Der var en Mand ved Navn Leif Thorsen en Sønnesøn af Beiner, Sigmund Brestesens Fætter; denne reiste imellem Norge og Færøe paa Handelens Vegne, og ved slige Reiser samlede han sig anseelige Midler. Naar han var hiemme, opholdt han sig nu hos Leif Aussursen, nu hos Thuris den fornemme Enke, og nu hos hendes Sønner. Ud paa

Høsten

Høsten da han engang kom tilbage til Færøe, tilbød Sigurd Thorlachsen paa Strømsøen ham sit Huus, hvilket han ikke heller tog i Betænkning at modtage. Faa Dage derefter gik Leif Ausfursen hen til ham, og yttrede en slags Fortrydelse over, at han saaledes havde forandret sit Opholdssted, allerhelst da samme ligesom forhen stod aaben for ham paa Sydersøen, og det var desuden ikke efter hans Raad og Villie. Men han svarede, at hvad engang var besluttet, kunde nu ikke forandres. Og saaledes forblev han hos Sigurd hele Vinteren over, nød stor Ære og Artighed hos ham, og sad gemeenlig til Bords ved hans egen Side. Foraaret derpaa drog Sigurd hen til sin Naboe ved Navn Biarn, for at indkræve hvad han var ham skyldig, og bad Leif giøre sig Følge, saasom hans Naboe vel var i Stand til at betale, men nølede alt for længe, hvorfor han behøvede hans Mellemhandling. Da man kom derhen, begyndte Biarn ey allene at vægre sig for Betalingen, men endog brugte adskillige spottesulde Ord mod Sigurd, hyttende til ham med sin Øxe, Leif løb imellem for at afværge Hugget, hvorudover han fik saadant et Slag i sit Hoved, at han faldt død ned; hvorpaa Sigurd ombragte strax Biarn til Hævn for hans Opførsel imod Leif Thorsen. Alt dette skeete uden at noget Vidne var nærværende, og

grundede

grundede sig allene paa Sigurds Fortællelse; Dog fandtes der mange, som troede, at begge af ham være blevne aflivede. Saadant gik baade Thuris og hendes Dotter Thora, Leif Aussursens Hustrue saa nær til Hierte, at de fattede et stort Had til Leif Aussursen, foregivende, at han saae igiennem Fingre med alle Sigurds og hans Tilhængeres Skielmstykker, og maatte taale alle deres Forhaanelser, saasom han formedelst sin naturlige Dorskhed og Dumhed ikke vilde hævne sig: og at hans Langmodighed ikke smagede af nogen Klogskab i at passe paa den rette Leylighed, men snarere af Kleinmodighed og Flygtagtighed. Da de længe havde mumlet herom, lod de sig dermed aabenbare forlyde; men det anfægtede ham gandske lidet. Engang om Natten aabenbarede Sigmund sig for Thuris og sagde: det forholder sig saaledes som du tænker: her er jeg efter Guds Tilladelse for at advare eder, at hverken du eller vor Dotter maae bære noget Had til Leif vores Svoger; thi det er ham forbeholden, at hævne de Forurettelser, som eder ere vederfarede. Da hun opvaagnede, fortalte hun, hvad hun havde seet til sin Dotter, hvorudover deres Vrede imod Leif begyndte alt mere og mere at formildes.

To og fyrgetyvende Capitel.

Biarngrims Fader søger at hævne sig paa dem, som havde ombragt hans Sønner, men det vilde ikke lykkes.

Der landede et Skib ved Strømøen i Nærheden af den Gaard, som tilhørte Sigurd, bemandet med 18 Matroser og Skipperen hedte Arnliot. Strax ved Havnen boede en Mand ved Navn Skopt, som ved at gaae Kiøbmændene trolig til Haande, havde tilveyebragt sig deres Venskab og Bevaagenhed. For samme Mand aabenbarede denne Arnliot alle sine Hemmeligheder, iblant andet, at Biarngrim og hans Brødre, hvilke Sigurd havde aflivet, vare hans Sønner, og at han, for at søge Hævn over ham, did var ankommen, med Begiering, at han vilde iagttage Leyligheden, og naar den syntes beqvemmest, lade ham det vide. Han tilsagde ham og heri sin Tieneste, forsikrende, at Sigurd af ham ikke havde fortient det allermindste godt. Noget ud paa Sommeren hændte det sig, at Thorder, Sigurd og Gaute seylede hen til en Øe for at afhente de Faar, som efter Indbyggernes Sædvane hvert Fierding Aar skulle slagtes; da Skopt nu fortalte Arnliot dette, satte han sig

tillige

tillige med tolv andre i en Baad, og føre hen til dem; tre Mand bleve tilbage i Baaden, og de Øvrige ginge op paa Øen. Da nu **Sigurd** blev disse fremmede og bevæbnede Folk vaer, som nærmede sig alt mere og mere, sagde han: Mueligen det er Kiøbmænd, som foruden deres Handlings Forretninger har andre Ting at afgiøre: De komme os jo nærmere og nærmere, vi vil gaae dem i Møde: Vi vil efter det Raad, som vi har lært af **Sigmund Bresterssen** gaae hver sin Vey, og siden mødes ved Baaden. Saasom **Arnliot** var mandstærkere, opmuntrede han sine, og bad dem, at de ved Efterladenhed ikke vilde lade disse tre Mænd, hvilke de saa got som havde indsperret, undvige. De andre, som vare adspredte hver paa sin Vey, kom omsider efter et hastigt Løb alle til Søekanten; Strax begyndte **Arnliot** med sine at forfølge dem; Men **Sigurd** hugde begge Benene af den, som var ham nærmest, og siden ihielslog ham; **Thorder** giorde ligesaa med den anden, og **Gaute** med den tredie; der de dette havde forrettet, begave de sig i Baaden, og roede indtil de fik fat paa Kiøbmændenes Fartøy, som tre Mand bevogtede. Den første blev af **Sigurd** ihielslaget, og de tvende andre udstødte i Vandet. Derpaa bragte de hiem begge Baadene; imidlertid maatte Kiøbmændene af Mangel paa Fartøy forblive paa Øen,

hvorhen

hvorhen et stort Antal af Indbyggerne af Sigurd var sammenkaldet for at gribe dem. Da de nu lavede sig til Modværge, gav Thorder Sigurd denne Erindring, at naar de havde undertvunget dem, var det bedre at spare end at skade dem, i sær da de forhen havde tilføyet Arnliot ikke liden Skade. Saa skal de, sagde Sigurd, alle være mig underdanige og underkaste sig min Villie; Da han derhen havde bragt det (thi der var intet andet for dem at giøre) paabød han, at Arnliot skulde betale for hver af dem, saa meget som tre Menneskers Mord pleyede at vurderes for; Han maatte altsaa ikke alleneste see sig skildt ved sine Sønner, men endog med stor Pengeforliis vige tilbage; Arnliot var fra de hebridiske Øer. Skopt blev og formedelst sin svigagtige Omgang viist i Landflygtighed; Hvorudover han drog over til Norge, takkende Gud, at han slap med Livet.

Tre og fyrgetyvende Capitel.

Sigurd søger at stifte Ægteskab imellem Thuris den adelige Enke, og Thorder hans Broder. Thora Leifs Hustrue giør sig og stor Umage.

Hidtildags havde Sigurds og hans Stalbrødres Ondskab haft meget ønskeligt Udfald. Nu fattedes Thorder intet uden en riig Hustrue; Sigurd gav ham altsaa det Raad, at han skulde holde an hos den, som deri overgik alle andre, nemlig Thuris den adelige Enke og Sigmund Brestersens forrige Hustrue. Dette foregav Thorder at være en Sag, som han i hans Omstændigheder ikke kunde haabe; Men Sigurd svarede, at saafremt han ikke begierede hende, kunde han heller ikke vente at faae hende; Han vilde til den Ende selv giøre en Begyndelse; Han reiste strax over til Skufoen, og ved Ankomsten androg for Thuris sin Broders Anliggende. Hun vilde i Førstningen ikke vide deraf at sige, dog, saasom han alt mere og mere søgte at overtale hende, begyndte hun at svare lidt mildere, og forlangte omsider, at man vilde unde hende Tid til at overlegge Sagen nøyere med hendes Venner, Sønner og Svoger, forsikrende, naar

hun

hun dette havde giort, at give ham nærmere Efterretning. Med dette Svar, som gav ham et got Haab om et lykkeligt Udfald, reiste han tilbage. Da han nu kom til sin Broder, foregav han, at hun havde givet ham et Svar, som var gandske tydeligt; Men hans Broder svarede: jeg indbilder mig, at hendes Tale har været forstilt, og frygter for, at hun haver noget andet derunder. **Thuris** begav sig siden hen til **Leif** hendes Svoger og **Thora**, og efterat hun havde omstændelig fortalt hele Sagen, lod sig forlyde med, at hun reent havde afslaget hans Begiering, dog med større Høflighed end hendes Sinds Forbittrelse havde tilsagt hende. Hendes Dotter, som holdte for, at man burde betiene sig af Leyligheden, tilraadede, at hun ikke aabenbare skulde lade sig forlyde med, at hun havde Afskye til dette Giftermaal; thi derved kunde hun allerbest komme til at hævne sig. Heri var **Leif** ogsaa gandske af samme Tanker, og lovede, at han paa alle muelige Maader vilde søge at paaskiønne den hæfte Umage, og beram mede til den Ende en vis Dag, da man skulde overbringe det belovede Giensvar. En Ting var der, hvilken de frygtede for vilde blive dem til stor Hinder i deres Forehavende, nemlig at **Sigmund Leifs** Søn var hos **Throndt**, hvilken Faderen forestillede sig, at vilde geraade i Fare, da **Throndt** gandske vist

vilde giøre sit dertil, for at søge Hævn over sine Venner. Da saae man først Throndts Tredskhed og hans skiulte Undersundighed, i det han havde paataget sig at opfostre ham i den Hensigt, at om man engang vilde hævne sig paa hans Hustrues Venner, han da kunde have ham som et Gidsel i sin Forvaring. Leif gav nu sin Hustrue Thora Skylden, for saavidt hun havde samtykket i hendes Søns Opfostring; men hun lovede, at hun nok skulde udfrie ham af denne Fare. De besluttede til den Ende begge to at reise hen til Østerøen til Throndt. De kom og derhen alle vaade, formedelst indfaldende Regnveyr, undtagen Thora, hvorover Throndt lod legge Ild paa Skorstenen for at tørre deres Klæder. Imidlertid besøgte Thora i et andet Huus hendes Søn Sigmund, som da var ni Aar gammel, var baade munter og vittig, og fik af ham at vide, at han havde lært noget af Lovkyndigheden, vidste efter Omstændighederne at dømme hvo Ret eller Uret havde, og endelig at hans Fosterfader havde oplært ham i Christendommen. Hun spurgte ham endelig hvad han kunde, hvortil han svarede: jeg kan mit Fader Vor og Troes Artikle. Da han blev befalet at oplæse dette, læste han sit Fader Vor temmelig tydelig, og derpaa Throndts Troes Bekiendelse: Jeg gaaer aldrig allene;

Mig

Mig følge stedse fire eller fem Guds Engle, som frembære min Bøn for Christo; Jeg læser syv Psalmer; I øvrigt maa Gud raade for min Lykke. (Her fattes noget, hvilket jeg af Mangel paa Haandskrifter ikke kan legge til). Da han dette havde læst, kom Throndt ind og spurgte hvad det var, hvorom de talede med hinanden? Hun svarede, at hun havde overhørt sin Søn i sin Troes Bekiendelse, hvorudi han havde underviist ham, men hun syntes, at den var meget urimelig. Har ikke Christus, sagde Throndt, haft 12 ja vel flere Disciple, og enhver af dem har jo haft en egen Troes Bekiendelse; Jeg har min, og du har din, og ligesom Troen er uliig, saa er og dens Bekiendelse uliig. Derpaa gik man til Bordet, og spiste indtil langt ud paa Natten. Throndt forsømte ikke brav at drikke, og med sit Exempel at opmuntre alle de andre. Man lod paa Gulvet i Stuen oprede en Seng for de Fremmede; Thora bad, at hun maatte beholde sin Søn hos sig om Natten, for nøyere at undersøge hvad han havde lært; Men Throndt vilde heri ikke give sit Samtykke, foregivende, at han ingen Søvn kunde faae, uden han havde ham hos sig; dog saasom Moderen saa indstændig bad ham, maatte han omsider lade sig overtale. Throndt pleyede ellers tillige med Drengen ligge

sammen i en Seng i et afskildt lidet Huus, hvor ogsaa nogle andre havde deres Leye, derhen gik han langt ud paa Natten, og lagde sig til Hvile. Da Leif nu var nær ved at falde i Søvn, giorde hans Hustrue ham Uroe, og bad ham at han strax vilde staae op, gaae omkring til alle Fartøyer paa hele Øster-Øen og saaledes beskadige dem, at de ikke kunde bruges. Dette var en let Sag for ham, som var opdragen paa Øen, og som kiendte alle dens Winkler og Kroge, hvorfor han og bragte det derhen, at ikke et eneste brugbart Fartøy var tilovers. Herpaa anvendte han hele Natten. Dagen derpaa begav Thora sig tillige med hendes Søn gandske tidlig hen til deres Fartøy; imidlertid gik Leif ind til Throndt og efter aflagte Hilsen og skyldigst Taksigelse for beviiste Artighed lod sig forlyde med, at Moderen vilde nu have sin Søn tilbage; Throndt klagede paa sin Side over, at han den hele Nat saa got som ingen Søvn havde havt i sine Øyne, og sagde, at han ikke kunde være ham foruden. Leif, som ikke kunde taale at bie, skyndte sig det snareste han kunde hen til Baaden, og i største Hast gav sig paa Reisen. Da var det at Throndt først merkede, hvad de havde i Sinde, hvorfor han gav Ordre, at man skulle ufortøvet istandsætte hans Fartøy. Men saasnart det kom ud paa Havet, løb der saa meget

Vand

Vand ind, at det var nær ved, at alle Folkene havde druknet. Da nu intet Fartøy fandtes paa den hele Øe, som man kunde bruge til at sætte Folk over med, vidste han ey hvad han skulde gribe til, i sær da hans Listighed, hvilken hidtil havde giort ham uovervindelig, nu ikke kunde være tilstrekkelig til at redde hans i Fare bestædte Venner. Forunderligt var det, at han for at hindre Leifs Bortgang ikke kunde opvække Vindene, da han ellers altid havde dem under sit Herredømme; Men da hans Slegtninge nu maatte vente sig en retfærdig Hævn af Himmelen for deres onde Gierninger, har en høyere Magt formeent ham at søge oftere Hielp hos Ondskabs Aander.

Fire og fyrgetyvende Capitel.

Om Sigurds, Gauters og Thorders Ombringelse, og om Throndts Endeligt.

Dagen for den Dag, som var berammet til Beylerens og Slegtningers Sammenkomst, lod Leif, saasnart han var hiemkommen, forsamle et stort Antal af sine Venner og Underhavende. Men som Sigurd

raadede sine Slegtninger mere end som ellers til at haste med Reisen, spaaede Thorder om et ulykkeligt Udfald; thi en Mand, som vel vidste med sig selv, at han i sær havde tilføyet den Familie meget ont, kunde ikke andet end finde hos sig en slags Banghed, og aldrig love sig noget Ægteskab med en saa fornemme og dydig Matrone, hvilken bestandig blev ved at elske sin afdøde Mand, om han end havde nok saa mange Dyder, end sige nu, da han havde sværtet sig ved saa mange skammelige Gierninger. Han sluttede altsaa, at hans Broder havde ladet sig forblinde, og bevidnede offentlig, at han ikke vilde reise derhen med sin gode Villie. Sigurd bad ham derfor paa det indstændigste, at han ikke skulde giøre sig til Latter for Folk, ved en utidig Frygt at udeblive fra Forsamlingen, i sær da han ikke havde nødig at frygte for mindste Fare. Omsider lovede han at være følgagtig, skiønt han vel vidste, at de ikke alle kom samme Aften tilbage i ønskelig Velgaaende. De seylede af med 12 bevæbnede Mand, og overvandt alle Vanskeligheder, skiønt Vinden og Strømmen var dem stærk imod. Endelig kom de til Skufsøen, hvor Thorder sagde at han vilde blive, da Sigurd sagde, at han vilde gaae derhen, om det endog var gandske allene, hvilket Thorder udtolkede som et Varsel til den Livs Fare, som svævede ham

over

over Hovedet; Ikke destomindre steeg han i Land paa Øen, iførte sig sin Hielm, Sværd og øvrige Rustning, havende paa sig en rød Trøye, og en blaae Kappe, som var sammenbunden paa Skuldrene. Han gik lige hen til Huset, og da han fornam, at Dørren var tillukket, gik han noget længere frem, hvor han blev Thuras vaer komme ud af Kirken, som Sigmund staar ved Huset havde ladet bygge, klædt i røde Klæder med en blaae Kaabe paa, og efterat hun hosligen havde hilset ham, ledsagede hun ham hen til et Træe, som laae paa en Slette nær ved Kirken, hvor de begge satte sig ned. Endelig da han stod op, for at gaae hen til Huset, vendte hun om for at gaae hen til Kirken; men han holdt hende tilbage og spurgte, hvem der var inde, hvortil hun svarede, at der var ikkun nogle faa Personer; Videre spurgte han om Leif ikke var der? hvortil hun svarede ney, men hendes Søn var kun der. Da han videre forlangte at vide, hvad de havde lagt over, sagde hun: alle Fruentimmerne synes, at du langt overgaaer dine andre Brødre, og hvad mig angaaer, saa skulde jeg snart lade mig overtale, dersom du ingen Hustrue havde; I denne ene Post, sagde han: har Lykken været mig mindre gunstig, dog kan den muéligen inden kort Tid forandre sig og udfrie mig af dette Baand. Hun svarede, at det kom an paa Lykken; og derpaa

 anstil-

anstillede han sig, som han vilde omfavne hende. Hun holdte imidlertid fast med begge Hænderne i Kappen, som han havde bunden fast om Halsen, og i det samme kom hendes Søn Hergier, med draget Sverd, springende ud af Døren, og satte lige an paa ham. Da han dette merkede, kastede han Kappen over Hovedet, hvilken han lod Thuris beholde, gav sig paa Flugten ud efter til Marken. Hergier greb strax til sit Spyd, forfulgte ham lige i Hælene, og kastede det efter ham, men saasnart han merkte, at det var udkastet for at treffe ham i Skuldrene, kastede han sig plat ned paa Jorden, og saaledes undgik Faren; thi Spydet fløy langt over ham og blev fast staaende i Jorden; hvorudover han strax reiste sig op, greb til det, og slengte det efter ham, og stak ham tvert igiennem. Siden sprang han ned i en snever Hule, hvor et Menneske med Vanskelighed kunde rummes. Derhen kom Leif i fuld Spring løbende, og gik ham nær ind paa Livet; Denne da han fandt Hergiers døde Legeme, saa dog, uagtet han var oven paa en høy Klippe, sprang han dog strax ned og kom til nestliggende Havbred, hvor han fik fat paa Sigurd, som stod færdig at gaae i Baaden, og gav ham saa dybt et Hug i Siden, at han kunde merke, han havde truffet hans Indvolde, ikke destomindre steeg han dog i Baaden, og lagde ud fra Landet. Da Leif

nu

nu kom tilbage til sine, gav han dem den Ordre, at de skulde forfølge dem, og da de spurgte, om han havde fundet Hergier, som var bleven myrdet, eller om han havde faaet fát paa Sigurd, svarede han: at man fik at opsætte den Fortællelse til videre: Strax der- paa seylede de ud med 2 Fartøyer med 80 Mand, hvoraf hvert gik sin Vey. Imidlertid talte Sigurd som styrede Fartøyet gandske lidet, men lagde til Lands ved Strømsøen. Da han steeg i Land, spurgte Thorder, om han havde taget stor Skade, hvortil han svarede, at han ikke selv vidste det; men i det de lossede Fartøyet, strakte han Hænderne ud over den ene Side af Skibet, og blev der staaende. Da de nu gik hen til ham, fandt de ham kold og død. Hans Legeme førte de hiem, uden at sige, hvad der var skeet. Imidlertid de sadde til Bords om Aftenen og spiste, kom Leif med 30 Mand lige ind paa dem, og paa en fiendtlig Maade angreb dem. De vare tilsammen ikkuns 11. Der nu Ilden, som han havde antændt, begyndte at komme dem alt nærmere og nærmere, blev Gante heel utaalmodig og søgte at undløbe; men Steingrim Sigmunds Søn med tvende andre holdt ham tilbage; han forsvarede sig dog imod dem meget mandelig, og hugde den ene Knæskál af Steingrim, saa han stedse haltede; En af hans Stalbrødre lagde

han

han ned paa Stedet; Derpaa angreb Leif ham paa nye igien, og efter en kort Fegtning ombragte ham. Thorder, saasnart han var kommen ud af Ilden, geraadede han i en heftig Tvistighed med Brander Sigmunds Søn tillige med to andre, hvilke kom ham i Møde, og nedsablede dem. Strax derpaa kom Leif løbende, og stak ham lige igiennem Livet med det selvsamme Sverd, med hvilket han forhen havde ombragt Sigurd hans Broder. Saaledes vandt man endelig Seyer over disse Personer, hvis hele Liv har været en Kiæde af de skammeligste Gierninger, til Skade for andre, saa længe de levede, og afskyeligt for Efterkommerne, og for Resten intet har indeholdet i sig, som havde mindste Skin af roesværdigt. De besynderlige Gaver, som Naturen havde meddeelt dem, misbrugte de alletider alle til Skade, men ingen brav Mand til Nytte. Leif indlagde sig altsaa stor Ære og Berømmelse, ved saaledes at have renset Landet. Da nu Throndt saae sig skildt ved alt sit Ondskabs Verktøy, og merkede, at ald hans Listighed i Fremtiden lidet vilde hielpe ham, blev han gandske fortabt, og af Sorrig hensvandt, og endelig tilsidst opgav Aanden, hvilken uforlignelig havde tient ham til at sammensmede allehaande List og Bedragerie. Han har giort sig bekiendt hos Efterkommerne, og den store

Kong

Kong Ole Thryggeson gav ham det Skudsmaal, at han af alle Folk i Norden var den Allerslemmeste. Saavel den norske Kronike, som Mag. Lucas Debes, der har fulgt samme, tage begge feyl deri, at de foregive, at der har været twende baade Fader og Søn af det Navn Throndt. Intet hindrer, at jo alt dette kan tilskrives en og den samme Throndt. Da Harald Gorm var Konge i Dannemark, og Harald Graafeld Konge i Norge skal han have været et ungt Menneske, og det synes rimeligt, at han i det sidste Aar af Graafelds Levetid nemlig 975, da han blev slagen, skal have været 20 Aar gammel. Det synes, at han skal være død i Magni den Godes, den norske Konges første Regierings Aar, og at han intet heelt Aar, men maaskee nogle Uger har overlevet sine Slegtninge. At han har været 80 Aar gammel, er ikke urimeligt, da saa mange endog i vore Tider opnaae den samme Alder, og mange blive endnu ældre. Leif blev siden, da han giorde en Reise til Magnus den Gode, sadt allene over alle Øerne, hvilken Værdighed han beholdt saa længe han levede, og døde omsider i en høy Alder. Hans Søn Sigmund boede efter Faderens Død paa Syderøen, og blev anseet for en anseelig Mand. Thuris den adelige Enke døde i Kong Magni Tid; hendes

des Dotter Thora forblev hos sin Søn Sigmund efter Mandens Død, og man holdt hende for en dydig Matrone. Sigmunds Søn hedte Hafgrim, hvis Efterkommere Einar og Skegge hans Søn, Autor beretter, for faa Aar siden at have været Sysselmænd paa Færøe. Steingrim den Halte, Sigmund Bresterseus Søn, boede paa Skufsøen, en meget brav Mand, og intet videre end dette er antegnet om Sigmund Brestersen og hans Afkom.

Fem og fyrgetyvende Capitel.

Beslutning om Indbyggernes Tilstand paa Færøe.

Den flittige Debes saasom han manglede denne Underretning, saa har han holdet for, at Indbyggerne paa Færøe lige fra Carl Mørens Tid og indtil Kong Sigurd i Norge, som 1103 fulgte sin Fader Magnus Barfoed i Regieringen, der blev ombragt i Irland, har været frie fra de norske Kongers Herredømme, og været deres egen; hvilket

kom

som deraf, at nogle formedelst de idelige Krige, i hvilke de vare indviklede, ikke vare i Stand til at handhæve deres Rettighed, og andre lod sig det ikke være angelegen; thi Ole den Hellige, saasom han saae sig undertvunget paa samme Tid af den listige Canuti den Stores Vaaben, saa gav han sig ikke Tid til at bringe Færøerne under Lydighed, og Canutus den Store havde med vigtigere Ting at bestille, hvorfor han ikke vilde befatte sig med slige smaae Ting; dette haver temmelig Skin af Sandhed; thi Svend Alfisæ og hans Søn, saasom han ikke aldeles var forligt med de Norske, saa synes det, at han ikke vilde have med saa langt fraliggende Lande at bestille; Det var heller ikke saa let en Sag at finde nogen, som i hans Navn vilde paatage sig en Reise derhen, hvor man underkastede sig den allerstørste Livsfare. Efter Throndts Død og hans skarnagtige Familiers Udryddelse, har Leif iagttaget den Lydighed, han var de norske Konger skyldig, og man finder, at han ikke allene kom tilbage under Magni den Godes Regiering, men endog at han i ald den Tid han levede skal have forbleven under hans Regiering, han skal og have opnaaet en høy Alder; thi 988 skal han have været meget ung, og unge-

fær

før 3 Aar gammel. Han var 50 Aar, da han ombragte Throndts Tilhængere, og dersom han siden har levet 30 Aar (thi de Gamle ansaae den for gammel, som var 80 Aar) saa skal han have levet til næstsidste Aar af Harald den Tappres Regiering. Vare hans Sønner i Olavi den Fredsommeliges eller hans Sønnesønner i de efterfølgende Kongers Tid faldet fra de norske Kongers Herredømme; og altsaa skaffet Kongerne noget at bestille, saa havde Skribenterne vist nok faaet efter Omstændighederne enten en rigere eller en magrere Materie at skrive om; Og saasom dette ingen Steder er antegnet, saa maa det staae fast, at de har blevet ved i Lydighed. Thi hvem vilde just derfor antegne, som noget besynderligt om et Folk, at de betalte deres Skatte, iagttoge de Love, som dem af deres Øvrighed vare foreskrevne, og i øvrigt med Lydighed efterkom, alt hvad Borgere og Undersaattere paaligger, da det har Sted allevegne. Havde de tilsidesadt dette og søgt at være befriet fra Lydighed, burde det ingenlunde have været forsømt, at beskrive for Efterkommerne Aarsagen til saadan Ulydighed, Forseelsen paa alle Sider, Folkets Kræfter, og Straffen, som fulgte paa Forseelsen.

Man

Man kan altsaa ikke undres over, at Debes har anmerket af Kong Sverres Liv og Levnet, at de, som skulle have at befale i hans Tid over Øerne, vare beskikkede af Kongerne, og at Biskopper bleve indsatte, som skulde handthæve Religionen, og bringe Pøbelen til at frygte Gud. Men at dette først er skeet i Kong Sigurds Tid, da han mener, at de vare kaldne tilbage til Lydighed, igiendrives af det, som nu er sagt, da der aldrig læses, at de fra Magni den Godes og hans Efterkommeres Tid har frafaldet. Det er ingen afgiort Sag, paa hvad Tid Færøerne først gave sig under Norge, hvorfor det og med Forsæt er udeladt i Historiens Begyndelse, paa det ikke Tingenes Sammenhæng ved saadan Undersøgelse skulde forstyrres. Af hvad som deri haves, er det klart, at de først i Harald Graafelds Tid har været under Norges Beskyttelse, dog som det synes, uden at være Skatskyldige. Saasom dette allerede tildeels er viist, saa vil jeg alleneste overveye, paa hvad Tid de ere blevne tagne i Skyts af Norge; Og da det ingensteds er anteguet, faaer man betiene sig af Gisninger. Det er bekiendt, at Harald Graafeld satte Hafgrim over den ene og Hagen Hladen, Brester og Beiner over

den anden Deel af Øerne. Naar altsaa Færøerne paa en og den samme Tid har været stridende Herrer underdanige, synes dog, at de har ikkun viist Ærbødighed for den ene Regiering; thi det er ikke bekiendt, at enhver af dem havde underlagt sig alle Delene; Regieringen skulde altsaa have været arvelig fra Formændene; Men de har ikke fulgt een og den samme Fyrste, men adskillige; thi Harald Graafeld tillige med hans Brødre fulgte deres Farbroder Hagen Adelstein, og Hagen fulgte sin Fader Sigurd Hladen, som ved de Gunnchilders List blev undertrykket; hvoraf klarlig sees, at Hagen og Sigurd har haft endeel Rettighed over Færøerne. Om den første har nedstammet fra Harald den Smukhaarede, der om tvivles, saasom de saavelsom Islænderne, da de for at undgaae hans Voldsomhed, søgte Fædreneland uden for deres Fædreneland, havde spildt Umagen, dersom de, paa nye overtalte af Hagen Adelsteins Mildhed, havde undergivet sig ham, ligesom Jemtelænderne og Nordmændene, hvoraf de sidste, forlode deres retmæssige Konge, og udvalgte sig ham til Konge, og de første, som faldt fra Sverrig, gave sig ligeledes under hans Herredømme; jeg troer altsaa,

at

At begge disse Folk har givet sig igien under de norske Kongers Lydighed, deels formedelst smigrende Tilløfkelser, deels i Betragtning af Handelen, i sær da de ingenlunde kunde undvære de norske Vahre. Denne Rettighed saadan som den var, hvilken Hagen havde erholdet over dem, deelte han siden med sin Søstersøn Sigurd Hladen, hvoraf hans Søn Hagen fik en Deel, og hans Efterkommer Graafeld den anden Deel. Hvorvidt denne Rettighed har strakt sig, har jeg anført, skiønt det grunder sig paa blotte Gisninger. I sær bør legges Merke til, at, da alle Øernes Fogder bleve paa engang ihielslagne, har Throndt overdraget Hafgrims Deel til hans Søn Aussur, som noget arveligt tilfalden, men den anden halve Deel beholdt han som arvelig for sig selv, efterdi hans Sønner for Alderens skyld vare ubeqvemme til Regieringen, ey bekymrende sig om de norske Fyrster, saasom deres Rettighed var kuns liden, og strakte sig hverken til Skatter eller andre Indkomster. Det samme sees af Grev Hagens Kiendelse, hvilken foruden at han ligesom hans Fader var Greve over Thronhiem tillige var Stadtholder over Norge og tilegnede sig Graafelds Rettighed; Dog tilegnede han sig ikke Rettighed over Haf-

grims Deel, men allene vilde have Navn af den der skulle hævne det Mord, der var begaaet paa de Fornemste paa Øerne; Ey heller af den Deel, som Sigmunds og Thorers Forældre af hans Naade eyede, forlangte han nogen Skat, saasom de ikke vare forbundne dertil. Men dette maa være nok. Ellers har Færøe, frem for alle under Norge liggende Provinzer, havt den Lykke, at den uovervindelige, viise, gudfrygtige og fromme Kong Sverre tilligemed hans Søstre har været der opdragne, og af ham nedstammer Kong Inge Bard, Hagen Hiarl og hans Søn Grev Knud, hvorom kan læses i den norske Krønike.

Ende.

Fortegnelse
paa
nogle af de
færøeiske Bisper,
som er udtagen
af de gamle Kroniker.

Det Aar 1157 efter Christi Fødsel, døde den færøeiske Biskop Matthias. Det samme Aar fik Absalon Bispesædet i Roeskilde, og Kong Eystein i Norge en Søn af Harald blev taget af Dage, hvis Thronfølger samme Aar var Hagen den Bredskuldrede. Erkebiskop Jon i Throndhiem og Biskop Vilhelm i Opsloe døde ogsaa samme Aar.

Aaret 1162 fik Roj Bispesædet paa Færøe, og samme Aar blev Kong Hagen den Bredskuldrede af Norge taget af Dage.

Aaret 1212 døde Biskop Sven paa Færøe; hvad Aar han dertil blev indsat er ey vitterlig, men det var vist 50 Aar efter at Roj dertil bley forordnet; Det samme Aar døde Margareta Dagmor, Dronning af Dannemark, hvilken rettere kaldes Dagmær eller Dagmøe, ɔ: Dagens eller Lysets Jomfrue.

Aaret 1216 blev Sørgver forordnet til Bisp paa Færøe, som blev derved bekiendt, at Kong Erik af Dannemark Valdemari Søn blev paa den Tid fød; da kom og Honorius paa det pavelige Sæde; og Kong Johannes af Engeland døde.

Aaret 1243 døde Bergsvein Biskop paa Færøe 27 Aar efter at Sørgver fik Bispesædet; dette Aar var bedrøvelig, thi Pave Gregorius og Orm Biskop i Opsloe døde i samme.

Aaret 1246 blev Peter forordnet til Bisp paa Færøe, og Olaf til Biskop i Grønland; det samme Aar lod Tartar Cam sig tillige med den største Deel af sit Folk døbe.

Aaret

Aaret 1267 da Biskop Hagen blev indviet til Erkebisp af Peder Biskop i Bergen og Thorgils i Stavanger in Cœna Domini ɔ: Skiertorsdag efter Pave Clemens Befaling, vare Gautius Biskop paa Færøe og Olaf Biskop i Grønland nærværende; men hvad Aar Gautius kom til Bispesædet, eller naar hans Formand døde, findes ingensteds omtalt.

Aaret 1268 døde Bisp Gautius, Duggald Konge af Habud og Gissur, Greve over Island.

Aaret 1269 blev Erland forordnet til Bisp paa Færøe, og Arne fik samme Aar Bispestolen paa Skalholt.

Aaret 1316, syv og halvtrediesindstyve Aar efter Erlandi Tiltrædelse druknede Lodin Biskop paa Færøe med sit eget Skib, som gik i Stykker, men hvad Aar han tiltraadde Bispedømmet, eller om nogen har været imellem ham og Erland findes ikke ommeldet; det samme Aar blev Magnus Erici Søn Konge af Norge fød.

Aaret 1320 blev Signar Biskop paa Færøe, og Magister Halvard i Hammer; det samme Aar døde Erich Konge af Dannemark.

Aaret 1348 døde Havard Biskop paa Færøe, 28 Aar efter at Biskop Signar kom til Bispestolen. Men det var ikke bekiendt, hvad Aar Havard fik Bispedømmet, eller Signar døde. I samme Aar grasserede den bedrøvelige Pest i Engeland, hvorover 200000 Mennesker maatte lade Livet; Mag. Lucas Debes, som har fulgt Peder Clausen, han sætter en vis Giafvardum imellem Havard og Signar, som just er Sigvard.

Aaret 1363 seylede den færøeiske Biskop Arne med et færøisk Skib fra Hetland til Island. Gudmund som nogle anfører som den første, saa og Kroll som den tredie, taler vores Kroniker intet om, men jeg troer, at i Steden for Roj er ver ved Historieskriverens Uagtsomhed skrevet Kroll.

Regi-

Register
over
Capitlernes Indhold.

12. Om

28. Om

43. Sigurd

Cap. Side.